

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VA SPORT ISHLARI VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON DAVLAT SAN'AT VA MADANIYAT INSTITUTI

“DIRIJYORLIK”

fanidan

O'QUV-USLUBIY MAJMUA

Bilim sohasi: 100 000 – Gumanitar soha

Ta'lim sohasi: 150 000 – San'at

Ta'lim yo'nalishi 5151600 – Xalq ijodiyoti (“Vokal jamoalari rahbarlik”)

TOSHKENT – 2015

O‘QUV -USLUBIY MAJMUA

Ushbu o‘quv-uslubiy majmua “Dirijyorlik” fani bo‘yicha yaratilgan bo‘lib, unda mazkur fanning namunaviy, ishchi dasturlari, mashg‘ulotlarning mavzulari, fan bo‘yicha glossariy, baholash mezonlari, yakka mashg‘ulot mavzusi bo‘yicha texnologik xaritalar, ta‘lim texnologiyalari, hamda majmuaga ta‘lluqli barcha materiallarning elektron shakllari jamlangan.

Mazkur o‘quv-uslubiy majmua xalq ijodiyoti (turlar bo‘yicha) bakalavriat ta‘lim yo‘nalishi talabalari uchun mo‘ljallangan.

Tuzuvchi:

Vasilchenko O.A. – O‘zDSMI “Vokal” kafedrasida dotsenti, pfn,

Taqrizchilar:

Mirzayev .T. – O‘zDSMI professori

Baxretdinova N. A.– O‘z DK , “Xor dirijyorligi” kafedrasida professori

Ўқув-услугий мажмуа ЎзДСМИ Бадий Ўқув-услугий кенгашининг 2014__
йил __ _____даги __ - сонли қарори билан тавсия этилган

O‘QUV- USLUBIY MAJMUA MUNDARIJASI

1. O‘quv dasturi.....	4
2. Ishchi dasturi.....	9
3. Ta’lim texnologiyasi.....	50
4. Masalalar, mashqlar tuplami.....	52
5. Testlar	54
6. Nazorat uchun savollar JN.ON.YAN.....	67
7. Tarkatma materiallari.....	67
8. Glossariy	144
9. Adabiyotlar ro‘yxati	147
10.Tayanch konspekt.....	147
11.Xorijiy manbalar.....	151
12.Foydali maslaxat.....	152
13.Normativ xujjatlar.....	153
14. Baholash mezonlari.....	155

2002-2003 y.

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM
VAZIRLIGI**

Ro‘yxatga olindi:
№ BD-5151600-4.01

201__ yil _____

Oliy va o‘rta maxsus ta’lim
vazirligining 201__ yil “___” – sonli
buyrug‘i bilan tasdiqlangan

**DIRIJYORLIK
FANINING
O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100 000 - Gumanitar soha
Ta’lim sohasi:	150 000 - San’at
Ta’lim yo‘nalishi:	5151600 - Xalq ijodiyoti (vokal jamoalariga rahbarlik)

Toshkent – 201_

Fanning o'quv dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha o'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini muvofiqlashtiruvchi Kengashning 201__ yil "___" dagi "___" – sonli majlis bayoni bilan ma'qullangan.

Fanning o'quv dasturi O'zbekiston davlat san'at va madaniyat insitutida ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Mirzayev Q.T - O'zDSMI, «Vokal» kafedrası professori.

Vasilchenko O.A – O'zDSMI, «Vokal» kafedrası dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi.

Taqrizchilar:

Malikova C.C – O'zDSMI, «Vokal» kafedrası dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi.

Baxretdinova N – O'z DK, professori.

Fanning o'quv dasturi O'zbekiston davlat san'at va madaniyat insituti Badiiy-o'quv-uslubiy kengashida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan (201__ yil "___" _____dagi "___" – sonli bayonnoma).

Kirish

Vokal – xor jamoalar bilan ishlash va rahbarlik qilish zamonaviy mutaxassis tayyorlashida Dirijyorlik fanining o'rni va ahamiyati beqiyosdir. Bu asosiy mutaxassislik fan hisoblanib, kelajakda jamoa rahbari sifatida ishlash uchun talabalarga malakali bilim beradi. "Dirijorlik" fani bakalavr darajasidagi mutaxassislarni tayyorlash o'quv rejasiga kiritilgan boshqa musiqiy fanlar bilan bog'liq holda olib boriladi: Dirijorlik amaliyoti, Xor sinfi, Xor partiturasini o'qish, Musiqa asarlarni moslashtirish, Xor jamoa bilan ishlash uslubiyoti, Vokal, Fortepiano, Musiqa tarixi va nazariyasi – ushbu fanlar dirijorlik mutaxassisini yuqori darajada tarbiya qilishda ahamiyati katta.

Fanning maqsad va vazifalari

Bu fanning asosiy maqsadi talabalar olgan malakalarini mustahkamlanishining ratsional usullarini, uslublarni axtarish, asarlarning ritmi, o'lchovi, dinamik belgilari va mazmun - mohiyatini chuqur anglab yetish, asarning har bir partiturasini yoddan bilish, asarning ijrosi jarayonida har bir ovozlarni o'z paytida ko'rsata olish, shu vaqtning o'zida olingan umumiy va musiqa madaniyatini tarbiyalash, dunyo qarashini kengaytirish hamda g'oyaviy yonaltirish hisoblanadi.

Yangi metodik ishlab chiqarishlar asosiy e'tiborga loyiqdir va ular quyidagi vazifalarga tayanadi: ilmiy o'quv jarayonini tashkil qilish, metodik assoslangan rejali darslar, talabalarining o'z ustida mustaqil ishlashini nazorat qilish.

Fan bo'yicha talabalarning bilimiga, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar

Talabalar mashg'ulotlarda dirijyorlik fanining predmeti, maqsadi va vazifasi, havaskorlik xor jamoalarida dirijyor faoliyatini ahamiyati haqida tasavvurga ega bo'lishi lozim.

O'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr - dirijyorlikda faol va sust harakatlar hamda kreshendo va diminuendo, subito forte va subito piano, dinamika, fermata, xor asarlarini tahlil qilish, xor partituralari, dirijyorlik pulti, repetitsiyalar jarayonini tashkil etish, jahon va O'zbekistondagi taniqli xor dirijyorlari, mamlakatimizdagi professional xor jamoalar, xor jamoalari mavjud teatrlar haqida tasavvurga ega bo'lishi;

Dirijyorlikdagi shtrixlarni, kreshendo va diminuendolarni bajarishni, subito forte va subito pianoni qo'llashni, dinamikani qo'llay olishni, xor jamoasi bilan ishlash va muloqot qilishni, asarlarni tahlil qilishni, fermatalarni ifodalashni, dirijyorlik pultida o'zini tutishni, repetitsiya jarayonini tashkil etishni, jahon va

O'zbekistondagi taniqli xor dirijyorlari haqida ma'lumotlarni bilishi va ulardan foydalana olishi;

Badiiy jamoalarda manual harakatni qo'llash, asar davomida dinamikani qo'llay olish, xor bilan ishlash va muloqot qilish, asar davomida fermatalarni bajarish, dirijyorlik pultida o'zini tutish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviyligi

Dirijyorlik fani eng asosiy mutaxassislik fani hisoblanadi va 1-8 semestrlarda o'qitiladi. Quyidagi mutaxassis fanlar bilan bevosita bog'liqlikda o'rgatiladi: dirijyorlik amaliyoti, xor sinfi, xor partiturasini o'qish, aranjirovka, vokal ansambli, vokal.

Fanning ilm-fan va san'at sohasidagi o'rni

Dirijyorlik fanini ilm fan va san'at sohasida o'rni beqiyosdir. Musiqadagi yirik janrlar opera, oratoriya, kantata, syuitalarda dirijyorning boshqarish xatti-harakatlari musiqachilar, xor ijrochilari va yakkaxonlar uchun juda muhimdir. Dirijyor kompozitor va shoirlar tomonidan yaratilgan asarlarni badiiy va musiqaviy obrazlarni ijrochilar bilan birga tinglovchilarga yetkazib beruvchi muhim shaxs. Dirijyorlik fani yosh mutaxassislarni professional ijodkor bo'lib yetishishiga asosiy manbaalarni o'rgatadigan fandir.

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Dirijyorlik fanini o'rganish jarayonida o'qitishning quyidagi yangi texnologiyalaridan foydalanish samaralidir: kompyuterda nota terish dasturlaridan, audio-video vositalaridan foydalanish, chet el va o'zbek kompozitori hamda bastakorlarining yangi asarlarini tinglash, ushbu asarlarni tahlil etish, ochiq hisobot kontsertlarini o'tkazish.

ASOSIY QISM: Fanga kirish

Asosiy qismda fanning mazmuni mantiqiy ketma-ketlikda keltiriladi. Dirijyorlik fanida mavzuiy mazmun-mohiyati, asosiy tushunchalar va ish mazmuni ochib berilgan. Bunda talabalarga DTS asosida yetkazilishi zarur bo'lgan dirijyorlik malakasi va ko'nikmalari to'la qamrab olingan.

Fanning nazariy mashg'ulotlari mazmuni

Fan bo'yicha nazariy mashg'ulotlar namunaviy o'quv rejada ko'zda tutilmagan.

Fanning yakka mashg'ulotlar mazmuni

Dirijyorlik fani yakka mashg'ulotlardan iboratdir. Yakka mashg'ulotlarda bakalavr dirijyorlik apparati, qo'llar vazifasi, auctaktlar, tovushni boshlash va uzish, faol va sust harakatlar, oddiy o'lchovlardan murakkab o'lchovlargacha, turli texnik qo'l harakatlari, musiqiy dinamik tuslar, fermato, xor va orkestr ijrosini tasavvur qilish, dirijyorlik pulti, asarlarni dirijyorlik qila bilish, har bir xor partiyalarini tiniq,

toza kuylay bilish hamda barcha asarlarni fortepianoda ijro qila olish, jahon, o'zbek xor dirijorlari va xor jamoalari ijodiy faoliyati haqida tasavvurga ega bo'lish, xor jamoasi bilan ishlash va muloqot qilish, repititsiya jarayonini tashkil etish, asarlarni tahlil qilish va mualliflar haqida ma'lumotlarni bilish hamda ulardan foydalana olish, jamoada o'quv, pedagogik, tarbiyaviy ish olib borish ko'nikmalariga ega bo'lish kerak.

Dirijyorlik holati. Dirijyorlik holati - gavda, bosh va qo'llarning to'g'ri holatda bo'lishi, kuylashni boshlash - auftakt . Diqqatni bir nuqtaga to'plash, kuylashni tamomlash harakatlari, dirijyorlik texnik harakatlarini o'rganish, har turli templar ijrochisida aniqlilik, usullilik, tejamkorlik.

Dirijyorlik sxemalari . Oddiy metro-ritmlarda dirijyorlik ifodalari - 2/4; 3/4; 4/4. Ularda qo'l harakatlarining hissalariga mosligi. Kuchli va kuchsiz hissalarining sxemada joylanishi. Oddiy metro-ritmlarda yozilgan xor asarlari dirijyorligi. Asar kirish qismiga, xor partiyasiga auftakt berish. Repertuarga kiritilgan xor asarlari partituralarining fortepianodagi ijrosi. Xor ovozlari partiyalarini- soprano, alt, tenor, bas - alohida va guruhlarida bir qo'lda chalish va ikkinchi qo'lda dirijyorlik qilish. Asardagi xor ovoz partiyalarini dirijyorlik qilib, sof va aniq kuylash. Ijroning badiiy-ifodaviy vositalari (temp, nyuans, frazirovka, tovush xarakteri va h.k.). Kamertonning qo'llanishi. Murakkab metro-ritmlarda dirijyorlik ifodalari- 8/4, 8/8,9/8,12/8. Aralash o'lchovlar. Ularda qo'l harakatlarining hissalariga mosligi. Kuchli va kuchsiz hissalarining sxemada joylanishi. Murakkab metro-ritmlarda yozilgan xor asarlari dirijyorligi. Asar kirish qismiga ,xor partiyasiga auftakt berish. Repertuarga kiritilgan xor asarlari partituralarining fortepianodagi ijrosi.

Xor san'ati janrlari – dirijyorlik fanida. A'kapella. Qo'shiq. Syuita. Kantata. OratoriY. Opera. Estrada qo'shiqchiligi.

Yakka mashg'ulotlarning mazmuni

Talaba yakka mashg'ulotlarda jo'rsiz va jo'rli xor asarlarini o'rganadi. Yakka mashg'ulotlarda o'rganiladigan xor uchun asarlar quyidagi prinsiplar asosida tanlab olinadi: operadan xor parchalari, o'zbek, rus va qardosh davlatlar va jahon kompozitorlarining xor uchun yozilgan miniatyuralari, xor uchun qayta ishlangan xalq qo'shiqlari dirijyorlik malakalarini hosil qildiruvchi dirijorlik apparati (gavda, bosh, oyoq, qo'l), qo'l harakatlarining ifodaviyligi, qo'llar differensiatsiyasi, o'rganilayotgan asar obraziga mos bo'lgan aniq auftakt va tovushni uzish.

Laboratoriya ishlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatmalar

Fan bo'yicha laboratoriya ishlari namunaviy o'quv rejada ko'zda tutilmagan.

Kurs ishini tashkil etish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar

Fan bo'yicha kurs ishi namunaviy o'quv rejasida rejalashtirilmagan

Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakli va mazmuni

Dirijorlik fani bo'yicha mustaqil ta'lim mashg'ulotlari quyidagi maqsadlarni nazarda tutadi: a'kapella asarlari partiturasining fortepianodagi ijrosini o'zlashtirish, a'kapella asarlari ovoz partiyalarini yoddan kuylab dirijorlik qilish, a'kapella asarlari vertikallarini kuylash, yirik asarlardan xor partiturasini fortepianoda ijro etish va

ovoz partiyalarini kuylab, bir qo'lda dirijyorlik qilish, dasturga kirgan barcha xor asarlarining vokal-xor, musiqiy-nazariy tahlilini qila bilish, kollokvium topshirishga tayyorgarlik ko'rish.

Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning mavzulari

1. Auftakt nima? – uning o'ziga hos vazifasi, roli haqida.
2. Repertuar tanlash uslublari, usullari.
3. Jamoani ijodiy o'sishida repertuarni o'rni.
4. Repetitsiya jarayoni va uni samaradorligini oshirishda dirijyorning roli.

Dasturning informatsion-metodik ta'minoti

Dirijyorlik fanini o'qitishda multemedia jihozlaridan foydalanib, mavzular bo'yicha ishlab chiqilgan POWER POINT formatdagi jadvallardan, kompyuter, audio va video jihozlaridan foydalaniladi. Shuningdek yakka mashg'ulotlar davomida dirijyorlikka oid tarqatma materiallar, slaydlar hamda ko'rgazmali qurollardan foydalaniladi. Bundan tashqari quyidagilar ham qo'llaniladi.

- didaktik materiallar tayyorlash;
- musiqiy-badiiy taxlil metodi
- internet tarmog'i saytlari.
- taqqoslash-qiyoslash metodi

Foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar

1. Shukurov J. Dirijyorlik. O'quv qo'llanma -Toshkent: 2006 y.
2. Bagirova F. Dirijyorlik. O'quv qo'llanma-Toshkent: 2010 y.
3. Musin I. Yazik dirijerskogo jesta. Uchebnoe posobiye-Muzika., M. 2006 y.
4. Chet el, rus va o'zbek kompozitorlari: Opera, oratoriya va kantatalaridan ariyalar, qo'shiqlar va romanslar.1960-2014y
5. Kazachkov S. Dirijerskiy apparat i ego postanovka. Uchebnoe posobiye -Muzika M.1967g.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Qoziyev N. Xor dirijyorligi xrestomatiyasi. 1,2,3,4 qismlar, O'qituvchi T.1976 - 1977 y.

2. Jalilov M. Qo'shiqlar xrestomatiyasi. 1,2 qism. O'qituvchi. T.,**Internet saytlari**

1. www.artist.uz
2. www.ziyonet.uz
3. www.edu.uz
4. www.jazz.ru
5. www.atmuzik.ru
6. [www.universalia.nov.ru / instruments](http://www.universalia.nov.ru/instruments).
7. www.muzik.uz

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI
O‘ZBEKISTON DAVLAT SAN’AT VA MADANIYAT INSTITUTI

Ro‘yxatga olindi:

№ _____

201_ y. « __ » _____

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

“ __ ” _____ 201_ yil

DIRIJYORLIK
FANINING
ISHCHI O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100 000 – Gumanitar coha

Ta’lim sohasi: 150 000 – San’at

Ta’lim yo‘nalishi: 5151600 Xalq ijodiyoti (vokal jamoalariga
– rahbarlik)

Toshkent – 2015

Fanning ishchi o'quv dasturi o'quv, ishchi o'quv reja va o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:

Mirzayev Q.T – O'zDSMI, «Vokal» kafedrası professori.

Vasilchenko O.A – O'zDSMI, «Vokal» kafedrası dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi.

Taqrizchilar:

Malikova C.C – O'zDSMI, «Vokal» kafedrası dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi.

Sh. Yo. Yormatov – O'zbekiston davlat Konservatoriyasi professori.

Fanning ishchi o'quv dasturi "Vokal" kafedrasining 201_ yil "___" avgustdandagi "___" - son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri: _____ **Pirmatov Sh.T.**

Fanning ishchi o'quv dasturi "Xalq ijodiyoti" fakultet kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2015 yil ___ avgustdagi ___-sonli bayonnoma).

Fakultet kengashi raisi: _____ **Jumayev S.S.**

Kelishildi: O'quv bo'limi boshlig'i _____ **O'rozov A.N.**

Kirish

Vokal – xor jamoalar bilan ishlash va rahbarlik qilish zamonaviy mutaxassis tayyorlashida Dirijyorlik fanining oʻrni va ahamiyati beqiyosdir. Bu asosiy mutaxassislik fan hisoblanib, kelajakda jamoa rahbari sifatida ishlash uchun talabalarga malakali bilim beradi.

Oʻquv fanining maqsadi va vazifalari

Bu fanning asosiy maqsadi talabalar olgan malakalarini mustahkamlanishining ratsional usullarini, uslublarni axtarish, asarlarning ritmi, oʻlchovi, dinamik belgilari va mazmun - mohiyatini chuqur anglab yetish, asarning har bir partiturasini yoddan bilish, asarning ijrosi jarayonida har bir ovozlarni oʻz paytida koʻrsata olish, shu vaqtning oʻzida olingan umumiy va musiqa madaniyatini tarbiyalash, dunyo qarashini kengaytirish hamda gʻoyaviy yonaltirish hisoblanadi.

Yangi metodik ishlab chiqarishlar asosiy eʼtiborga loyiqdir va ular quyidagi vazifalarga tayanadi:

- ilmiy oʻquv jarayonini tashkil qilish;
- metodik assoslangan rejali darslar;
- talabalarning oʻz ustida mustaqil ishlashini nazorat qilish.

Fan boʻyicha talabalarning bilimiga, koʻnikma va malakasiga quyiladigan talablar

Talabalar ushbu mashgʻulotlarda dirijyorlik fanining predmeti, maqsadi va vazifasi, xavaskorlik xor jamoalarida dirijyor faoliyatini ahamiyati haqida **tasavvurga** ega boʻlishi lozim.

Talabalar fan mazmunini oʻzlashtirish jarayonida quyidagilarni ***bilishi va ulardan foydalana olishi:***

- xor janrlari haqida tasavvurga ega boʻlishi;
- chet el va oʻzbek kompozitorlari hamda bastakorlarining ijodiyotini, yaratgan asarlarini bilishi;
- xalq ijodiyotidan, oʻzbek, jaxon kompozitorlari xor asarlari namunalarini bilishi;
- dirijyorlik texnikasi boʻyicha asosiy tushunchalarni (dirijerlik xolati, auftakt, nafas va uni uzish, fermata, dinamik koʻrsatmalari, turli oʻlchoqlar setkasi va x. k.);
- xor partituralarini musiqiy – nazariy va vokal – xor tahlil qilish;
- koʻpovozlik – dirijyorlik partiyasidagi ohang yoli, usul – oʻlchoq tuzilishini aniqlash saviyasiga ega boʻlishi kerak;
- dirijyorlik texnikasi koʻnikmalarini koʻrsat olishi (dirijyorlik xolati, auftakt, nafas va uni uzish, fermata, dinamik koʻrsatmalari, turli oʻlchoqlar setkasi va x, k.);
- oʻzbek va jaxon xor musikasi adabiyotidan turli janr va oʻlchoqdagi (oddiy va murakkab) asarlarga dirijyorlik qilish;

- dirijyorlik qilinadigan asarga yozma ravishda annotatsiya tayyorlash
Talabalar fan mazmunini o'zlashtirish jarayonida quyidagilarni ***bilishi va ulardan foydalana olishi***

Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviy ketma-ketligi

Dirijyorlik fani eng asosiy mutaxassislik fani hisoblanadi va 1-8 semestrlarda o'qitiladi. Quyidagi mutaxassis fanlar bilan bevosita bog'liqlikda o'rgatiladi: dirijyorlik amaliyoti, xor sinfi, partitura o'qish, jamoa ijrosiga moslashtirish, vokal ansambli, vokal.

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot pedagogik texnologiyalar

Dirijyorlik fanining o'rganish jarayonida o'qitishning quyidagi yangi texnologiyalaridan foydalanish samaralidir: kompyuterda nota terish dasturlaridan, audio-video vositalaridan foydalanish, chet el va o'zbek kompozitor hamda bastakorlarining yangi asarlarni tinglash, ushbu asarlarni tahlil etish, ochiq hisobot kontsertlarini o'tkazish.

ASOSIY QISM

Dirijyorlik ijro etish yollari

Aniqlilik, usullilik, tejamkorlik, gavda, bosh va qo'lni to'g'ri holatda bo'lishi, kuylashni boshlash yollari, diqqatni bir nuqtaga to'plash, kuylashni tamomlash yollari, dirijyorlik texnik harakatlarini o'rganish, auftakt harakatlari, har turli templar ijrochisi.

Dirijyorlik ijodi janrlari

Akapella janri, ashula janri, syuita janri, kantata janri, oratoriya janri, opera janri, estrada qo'shiqchiligi janri.

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Jo'rsiz asarning partiturasini ustida ishlash, yoddan chalish, ovozlarni ijro etish, vertikal akkordlar ijro etish, opera, kantata, syuita, oratoriya asarining partiturasini chalish, ovozlarni bilish, qo'shiq janrida yozilgan asarlarni ijro etish, ovozlarni partituralarini chalish, har bir asarni tahlil qilish, kompozitorlarning hayoti va ijodi yollar haqida bilish, yirik formada yozilgan asarlar tahlili.

Mustaqil ishni tashkil etishning shakli va mazmuni

Mustaqil ta'lim mashg'ulotlari quyidagi maqsadlarga xizmat qilishini lozim "Dirijyorlik" fani bo'yicha o'zlashtirilayotgan musiqiy asarlar misolida amaliy topshiriqlar berib borish.

Dirijyor tarixi va mashhur dirijyor -xormeyster ijodiy faoliyati to‘g‘risida ma’lumotlarni to‘ldirib va boyitib birish.

Professional xor jamoalarning konsert dasturlarni va teatrlarda kuyllgan musiqa spektakllarga borib eshitish.

Mustaqil ishlar mazmuni:

1. Har dirijyorlik qilayotgan asarning haqida ma’lumot to‘plash: kompozitor, shoir haqida ijodiyot yollari, asarning mazmuni bilan tanishish.

2. Asarning haqida musiqa – nazariy tahlil qilish.

3. Asarning haqida vokal – xor tahlil qilish.

4. Xor partituralarni fortepianoda chalib, xorning ovoz ijrosiga mos keltirish.

5. Asarlada xor partiturasida har bir ovozni ijro etish vokal uslublarni tahlil qilib, yaxshi ijro etish.

6. Dirijyorlik qilayotgan asarlarda har xil texnik malakalarni oshirish ustida mashqlar qilish.

7. Dirijyorlik ishora, auftaktlar, temp, dinamik uslublari ustida mashqlar qilish.

8. 5/8, 5/4, 6/4, 6/8, 7/8, 7/4, 9/8, 9/4, 12/4,12/8 va boshqa dirijyorlik ulchovlar ustida ishlash, ushbu o‘lchovlarda ichki hissalar pulsini aniqlab, asarga mansub bo‘lgan usul yollarni topib to‘g‘ri ko‘rsatish.

9. Har turli dinamik, temp o‘zgarishlar (agogika) ko‘rsatish dirijyorlik uslublari ustida mashq qilish

10. Mashhur o‘zbek – xormeysterlar ko‘rsatgan ijodi faoliyatlari haqida ma’lumot to‘plash: B.Umudjonov – Milliy xor haqida va A.Hamidov rahbarligida “O‘zbek xor kapellasi ” haqida.

11. O‘zbek zamonaviy estrada vokal – guruhlar haqida ma’lumot to‘plash.

12. O‘zbekiston Madaniyat va sport ishlari vazirligi qoshidagi «Bulbulcha” bolalar xori va uning badiiy rahbari va bosh dirijori SH.YOrmatov haqida ma’lumot to‘plash.

Faning (yakka) mustaqil mashg‘ulotlari mashg‘ulotlarining soatlar bo‘yicha taqsimot jadvali

Kurs	Semestr	darslar soati	Xaftalar soni	Soatlarni taqsimlash (amal.)	Yillik soat hisoboti
1	I	2	18	36	72
	II	2	18	36	
2	III	2	18	36	72
	IV	2	18	36	
3	V	2	18	36	72
	VI	2	18	36	
4	VII	1	18	18	48
	VIII	3	10	30	
JAMI					264

"Dirijorlik" bo'yicha 4 yillik o'quv davomidagi soatlar **jami** – 264 soat, mustaqil ta'lim – 246 s.

Fan bo'yicha mashg'ulot mashg'ulotlari va ularning mazmuni

I-kurs I semestr (36 soat)

1 - mashg'ulot. Talaba bilan tanishish va institutga kirgunga qadar olgan bilimlarini aniqlash. (2 soat).

Reja: 1. 2/4, 3)4, 4/4 o'lchovidagi asarlarini tanlash.

2. Gavda, bosh va qo'lini to'g'ri holatda bo'lishini o'rgatish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

2- mashg'ulot. Dirijorlik qilayotgan asarlarni o'rganish (2 soat).

Reja: 1. Dirijorlikning asosiy ishoralarini o'rganish: aniqlilik, usullilik, tejamkorlik.

2. 2/4, 3)4, 4/4 o'lchovidagi asarlarini har xil ijro sur'atida: o'rta, o'rta-tez, tez templarda dirijorlik qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1 "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

3- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash. (2 soat).

Reja: 1. Akapella asarini partiturasini fortepianoda chalish.

2. Xor partituralariga auftaktlarni har bir qo'lda har xil hissaga va ularni uzilishini namoyish qilish malakalarini egallash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

4 - mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Akapella asarini ovozlarlarni kuylash (bir qo'l bilan fortepianoda chalib, ikkinchi qo'l bilan dirijorlik qilish malakasini egallash).

2. Har xil shtrixlardagi dirijorlik texnik malakalarini egallash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 2-qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

5 - mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Asarlarning ovozlarni ijro etish (bir qo‘l bilan fortepianoda chalib, ikkinchisi bilan dirijorlik qilish malakasini egallash).

1. Dinamik belgilarda dirijorlik malakasini egallash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

6- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Akapella partiturasini fortepianoda chalish va ovozlarni kuylash.

2. Akapella asarlarni dirijorlik qilish.

3. Har bir xor partiyasidagi ohang yo‘li usul – o‘lchov tuzilishini aniqlash malakalarni egallash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

7- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi asarlarni o‘rganish (2 soat).

Reja: 1. Asarlarning har bir xor ovozini kuylash.

2. Asarlarni xor partiturasini fortepianoda chalish.

3. Akapella asari haqida ma’lumot (qisqacha tahlil).

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami. T. 1996-2006

8- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi asarlarni o‘rganish (2soat).

Reja: 1. Akapella partituran va ovozlarni ijro etish.

2. Akapella asarini dirijorlik etish va mazmuni haqida qisqa ma’lumot berish.

3. Jo‘rli asarlarni dirijorlik etish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami. T.1996-2006

9- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi asarlar bilan ishlash (2 soat).

Reja: 1. Dirijorlik qilayotgan asarlarning xor partiturasini chalish, ovozlarni kuylash.

2. Asarlar haqida ma’lumot berish:

a) kompozitor haqida, yozgan asarlari.

b) asarlarni qisqacha tahlil, musiqa – nazariy va xor – ijrochiligi.

3. Asarlarni dirijorlik etish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

10- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlarini kollokvium topshirishga tayyorlash va tekshirish (2 soat).

Reja: 1. Fortepianoda xor partituralarini chalish (akapella asari yoddan chalinadi).

2. Ovozlarini kuylash, bir qo'l bilan dirijorlik harakatlarni ko'rsatish.

3. Asarlar haqida to'la javob berish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

11- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlarini dirijorlik harakatlari bilan ishlash (2 soat).

Reja: 1. Har bir asarda xor partituralariga aniq auftaktlarni har bir qo'lda har –xil hissaga va ularni o'zlashini namoyish qilish malakalarini egallash.

2. Asarlarni har xil ijro so'ratida: o'rta, o'rta - tez, tez templarda dirijorlik qilish.

3. Asarlardagi sur'atni o'zgartirmay turish: o'rta, o'rta – tez, tez.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

12- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Xor asarlarni xor bilan "aloqa" ushlab – dirijorlik qilish.

2. Jo'rli asarlarda jo'rnavoz bilan ijro etadigan o'rni – ansambl.

3. Ijro etadigan asarlarda ohang yo'li usul – o'lchov tuzilishini aniqlash malakalarini egallash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

13- mashg'ulot. Dirijor dastur ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Xor asarlarni har bir asarda mas'ul bo'lgan texnik dirijor harakatlar ustida ishlash (auftakt, har – hil shtrixlar, dinamik yo'llari va temp o'zgartirmay turish).

2. Taktdagi kuchli va quchsi hissalarni dirijor qilayotgan asarlarda seza olish qobiliyatini o'stirib borish).

3. Dirijorlik sxemalarida, nuqta takt asosiy hissalarining qo'yilish chegarasi bo'lib aniqlash va o'rganishi.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. Yegorov L. Teoriya i praktika raboti s xorom. L.1965

2. Kazachkov S. Dirijorskiy apparat i ego postanovka.M.1967

3. Qoziyev N. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976

14 - mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Asarlarda har xil dinamik usullarni qo'l harakati bilan ko'rsatish bilish (forte, mf, mp, p, crescendo, diminuendo, ritenuto, va boshqalar).

2. Dirijorlik dasturi asarlarida har bir xor partiturasida asarlarida ovozning partiyasini alohida dirijorlik qilish (soprano, tenor, alt, bas partiyalari).
3. Xor asarining mazmuniga yarasha dirijorlik ishoralarini qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. Yegorov L. Teoriya i praktika raboti s xorom. L.1965
2. Kazachkov S. Dirijorskiy apparat i ego postanovka.M.1967
3. Qoziyev N. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976

15- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Asarlarni yoddan dirijorlik qilish:

- a) texnik malakalarni ko'rsatish, (auftakt, nuqta, har – turli shtrixlar bilan dirijorlikni ko'rsatish vaboshqa) .
- b) asarni mazmuniga yarasha dirijorlik harakatlarini kqilish.
- v) dinamik bilgilarini templarni aniq ushlash, fermata uzilladigan va uzilmaydiganini ko'rsata bilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. Yegorov L. Teoriya i praktika raboti s xorom. L.1965
2. Kazachkov S. Dirijorskiy apparat i ego postanovka.M.1967
3. Qoziyev N. Xor dirijorligi xrestomatiyasi.1-qism, T.1976

16- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Dirijorlik asarlarni yoddan dirijorlik qilish:

- a) Asarlarda kompozitorning maqsadini va mazmunini chiqarib olish va qo'shiqlarini yoddan ijro etish.
2. Har bir dirijorlik qilayotgan asarlarga mos dirijorlik texnik malakalarni ko'rsatish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. Yegorov L. Teoriya i praktika raboti s xorom. L.1965
2. Kazachkov S. Dirijorskiy apparat i ego postanovka.M.1967
3. Qoziyev N. Xor dirijorligi xrestomatiyasi.1- qism, T.1976

17- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat)

Reja: 1. Dirijorlik asarlarning dasturini yoddan ijro etish.

- a) asarning mazmuni haqida qisqacha tahlil qilish. Opera asarida libretto o'qish va boshqa xor sahnalar haqida ma'lumot berish.
- b) har bir dirijor texnika malakalarning kamchilik ustida ishlash va to'g'rilash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. Yegorov L. Teoriya i praktika raboti s xorom. L.1965
2. Kazachkov S. Dirijorskiy apparat i ego postanovka. M.1967
3. Qoziyev N. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1 kism, T.1976

18- mashg'ulot. Dirijor dasturini yakuniy reyting topshirishga tayyorlash (2 soat).

Reja: 1. Dirijor asarlarni yoddan dirijorlik qilish.

- a) asarlarni matnlarni yoddan ijro etish va mazmuniga qarab badiiy obraz ko'rsatish.
- b) dirijorlik texnik malakalarni ko'rsatish.

v) dinamik va temp asarga ega harakatlar bilan dirijorlik qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. Yegorov L. Teoriya i praktika raboti s xorom. L.1965
2. Kazachkov S. Dirijorskiy apparat i ego postanovka. M.1967
3. Qoziyev N. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976

1-kurs II semestr (36 soat)

1- mashg'ulot. 1-semestrda olgan bilimlarini takomillashtirish va mustahkamlash. (2 soat).

Reja: 1. 2\4,3\4,4\4 o'lchovidagi asarlarini tanlash.

2. Dirijorlik har xil shtrixlarda qo'l harakatini ko'rsatish . 2/4,3)4,4/4 o'lchovida.
3. "Uziladigan" va "Uzilmaydigan" fermatalarni ko'rsatish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism,T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

2- mashg'ulot. 1-semestrda olgan bilimlarni takomillashtirish va chuqurlashtirish (2 soat).

Reja: 1. Dirijorlik harakatlarining asosiy xususiyati va qonun qoidalari (tejamkorlik, maqsadga muvofiqlik, aniqlik,usullik, taktda kuchli va kuchsiz damlarni his qilish, dirijorlik sxemasi tasvirining aniqligi)ga erishish.

2. Akapella asarining partitura fortepianoda chalish, ovozlarni kuylash.
3. Akapella asarini dirijorlik qilish va uning qismlarini bo'laklarga ajratish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami. T.1996-2006

3- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Opera xor asarining partiturasini fortepianoda chalish va ovozlarni kuylash.

2. Opera asarining mazmunini aniqlash va opera libretto bilan tanishish.
3. Dirijorlik harakatning asosiy turlari – ohista, mo'tadil va tez harakat haqida tushuncha.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

4- mashg'ulot. Dirijorlik dasturning asoslar bo'yicha ishlash (2 soat).

Reja: 1. Dirijorlik qilayotgan qo'shiq asarlarning xor partiturasini fortepianoda chalish va ovozlarni kuylash.

2. Qo'shiqlarning mazmunini aniqlash va so'zlarni o'rganish.
3. O'ng va chap qo'lning vazifa (funksiya) si. Tovushlar har xil ovozlarda cho'zib turilganda, ovozlarning taktning xilma –xil hissalaridan boshlanishini ko'rsatishda chap qo'lning mustaqil rol o'ynashi.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

5- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi asarlar bo‘yicha ishlash (2 soat).

Reja: 1. Akapella asarini dirijorlik qilish va texnik malakalarni aniqlab, ustida ishlash.

2. Opera xor asarida xor partiturasini va orkestr ko‘rsatish qo‘llarning vazifasini aniqlab, dirijorlik qilish.

3. Opera asarida boshqa xor sahnalar bilan tanishish va mazmunini bilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

6- mashg‘ulot. Dirijor dastur asarlari bo‘yicha ishlash (2 soat).

Reja: 1. Akapella asarining partiturasini fortepianoda chalib olganda xor jamoa ijro etadigan harakatlar bilan ijro etish.

2. Akapella asarini tarixiy va nazariy tomonidan tahlil qilish.

3. Qo‘shiq asarlarini dirijorlik qilish “O‘ng” va “chap” qo‘llarning vazifalarini aniqlash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

7- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi bo‘yicha ishlash (2 soat).

Reja: 1. Qo‘shiq asarlarini xor partiturasini fortepianoda chalib, partitura xususiyatlarini aniqlab.

2. Qo‘shiq asarlarning xor ovozlarni ijro etish va har bir partiyasining xususiyatlarni aniqlash.

3. Qo‘shiq asarlarni yozgan kompozitor haqida ma’lumotlar to‘plash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami. T.1996-2006

8- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi bo‘yicha ishlash (2 soat)

Reja: 1. Opera xor asari partiturasini fortepianoda chalib berish va har bir ovozning qo‘yini alohida bir qo‘l bilan fortepianoda chalib, ikkinchisi bilan dirijorlik qilish malakasini egallash.

2. Opera asarini dirijorlik qilish:

a) mazmuniga qarab dirijorlik asarga mos bo‘lgan shtrixlarni aniqlash va dinamik rejasiga qarab dirijorlik harakatlarni qilish.

3. Opera asarini qisqa, tarixiy va nazariy tahlil qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

9- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi asarlar bilan ishlash (2 soat)

Reja: 1. Akapella asarining vokal – xor tahlili.

2. Akapella partituraning fortepianoda chalib berish kompozitor ko‘rsatgan dinamik belgilar bilan.
3. Akapella asarini dirijorlik qilish, o‘rgangan texnik vositalarni ishlatish.
4. Qo‘shiq asarlarning ovozi partitura ovozlarni kuylash, to‘g‘ri nafas olish, har bir jumllarida dinamik belgilarini aniqlab olish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism. T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

10- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi asarlar bilan ishlash. Kollokvium topshirishiga tekshirish va tayyorlash. (2 soat)

Reja: 1. Forteapianoda xor partituralarini chalish (akapella asari yoddan chalinadi).

2. Ovozlarini kuylash. bir qo‘l bilan dirijorlik harakatlarni ko‘rsatish.
3. Asarlarning qisqa tarixiy va nazariy, vokal – xor tahlili, kompozitorlar haqida ma‘lumot.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

11- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash dirijorlik harakatlarni aniqlash (2 soat)

Reja: 1. Opera xor asarida dirijorlik texnik harakatlarini aniqlash va ko‘rsatish (aufakt, nuqta, temp, dinamik belgilari, shtrixlar aniqlash).

2. Akapella asarida yozgan formaga yarata qismlarni ajratib ishlash – dirijorlik qilish, har bir qismda (fazirovka) musiqa jumllari ustida ishlash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

12- mashg‘ulot. Dirijorlik asarlarda dinamik rejasini aniqlash. (2 soat).

Reja: 1. Akapella xorida dinamik belgilarda dirijorlik malakasini egallash.

2. Opera xorida dinamik belgilarini aniqlab, ijro etish.
3. Qo‘shiq asarlarda ham dinamik reja ustida ishlash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi.1-qism,T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

13- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat)

Reja: 1. Xor asarlarni har bir asarga maqo‘l bo‘lgan texnik – Dirijor harakatlari ustida ishlash (auftakt, har xil shtrixlar, dinamik belgilari va temp o‘zgartirmay turish).

2. Kuchli va kuchsiz hissalarini Dirijor qilayotgan asarlarda seza olish qobiliyati ustida borish.

3. Dirijorlik sxemalarida nuqta takt asosiy hissalarining qo‘yilish chegarasi bo‘lib aniqlash va o‘rganish

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. Yegorov L Teoriya i praktika raboti s xorom. L.1965

2. Kazachkov S. Dirijorskiy apparat i ego postanovka.M.1967

3. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

14- mashg‘ulot. Dirijor dasturi ustida ishlash (2 soat)

Reja: 1. Asarni ijro etayoganda musiqaga maqo‘l xususiyatlarini aniqlash va ko‘rsatib berish.

2. Dirijorlik ishoralari asarda kompozitorning maqsadi va mazmuniga qarab bo‘lishi kerak.

3. Har turli asarning musiqa xarakteriga yarasha dirijorlik harakatlar o‘rganishi: gimn - marsh – tantanali ishora lirik asar – ravon harakat, muloyim yengil raqs – nafis ishora va boshqalar.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

15- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat)

Reja: 1. Asarlarni yoddan dirijorlik qilish:

a) texnik malakalarni ko‘rsatish (auftakt, nuqta, har – turli shtrixlar bilan dirijorlikni ko‘rsatish va boshqa) ;

b) asarni mazmuniga yarasha dirijorlik harakatlarini qilish;

v) dinamik belgilarini templarini aniq ushlash, fermata «uziladigan» va “uzilmadigan” ko‘rsatish bilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

16- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat)

Reja: 1. Dirijorlik asarlarni yoddan dirijorlik ko‘rsatish: asarlarda kompozitorning maqsadini va mazmunini chiqarib olish va qo‘shiqlarning hamma kuplet she‘rlarning matnlarini yoddan ijro etish.

2. Dirijorlik texnik malakalarni asarlarda ko‘rsatish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

17- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat)

- Reja: 1. Asarning mazmuni haqida qisqacha tahlil qilish, opera asarida libretto o‘qish va boshqa xor sahnalar haqida ma’lumot berish.
2. Har bir Dirijor texnika malakalarning kamchiliklar ustida ishlash va to‘g‘irlash.
 3. Dirijorlik asarlarni yoddan ijro etish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

18- mashg‘ulot. Dirijor dasturi “yakuniy reyting” topshirishiga tayyorgarlik va tekshirish (2 soat)

Reja: 1. Asarlarni yoddan dirijorlik qilish:

- 2) II semestr darslarida olgan bilimlarni ko‘rsatish.
- 3) asarlar haqida qisqa – tahlil ma’lumot berish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

2-kurs III semestr (36 soat)

1 - mashg‘ulot. 1 kursda olingan malakalarni chuqurlashtirish va mustahkamlash (2 soat).

Reja: 1. 2-kursning dasturdagi talablarni diqqatiga olib dirijorlik dasturini tanlash:

2) 2)4, 2)3 , 4)4 o‘lchov birliklari bilan 5/8, 5/4 (2+3), (3+2) va 6/4, 6/8 (6 hissali shakl bo‘yicha va 2 hissali shakl bo‘yicha) o‘lchovlarda bo‘lgan Dirijor asarlarni tanlash.

3) 1 kursda dirijorlikdan olgan bilim va malakalarini 2-kursda bir muncha yirikroq asarlar olinadi (opera, kantata, syuita xorlari va qismlari)

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

2 - mashg‘ulot. 1 kursda olingan malakalarni chuqurlashtirish va mustahkamlash (2 soat).

Reja: 1. 2-kursning dasturdagi talablarni diqqatiga olib dirijorlik dasturini tanlash:

2) 2)4, 2)3 , 4)4 o'lchov birliklari bilan $\frac{5}{8}$, $\frac{5}{4}$ (2+3), (3+2) va $\frac{6}{4}$, $\frac{6}{8}$ (6 hissali shakl bo'yicha va 2 hissali shakl bo'yicha) o'lchovlarda bo'lgan Dirijor asarlarni tanlash.

3) 1 kursda dirijorlikdan olgan bilim va malakalarini 2-kursda bir muncha yirikroq asarlar olinadi (opera, kantata, syuita xorlari va qismlari)

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

3- mashg'ulot. Dirijorlik harakatining asosiy bo'lgan aniqlilik, usullilik, qonuniylik, maqbo'llilik va shu kabi prinsiplar mufassal ravishda o'zlashtirishi (2 soat).

Reja: 1. Akapella asarini qisqacha musiqa – nazariy va vokal – xor tahlilini qilish.

2. Akapella xor partiturani fortepianoda chalish boshida har bir ovozning partiyasini alohida chalib, keyin xotin – qizlar va erkaklar guruhlarni chalib, endi hamma ovozlarni birga chalish.

3. Qo'shiqlar asarlarni dirijorlik qilish: birinchidan ulchov va temp aniqlash, qo'llar vazifalarini, turli ovozlarning boshlash damlarini, cho'ziladigan tovushlarni saqlab taktdagi asosiy o'lchov hissalaridang so'ng ovozlarning boshlanishini ko'rsatish ko'nikmalarini mustahkamlash

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

4- mashg'ulot. Dirijorlik harakatining asosiy bo'lgan aniqlilik, usullilik, qonuniylik, maqbo'llilik va shu kabi prinsiplar mufassal ravishda o'zlashtirishi (2 soat).

Reja: 1. Akapella asarini qisqacha musiqa – nazariy va vokal – xor tahlilini qilish.

2. Akapella xor partiturani fortepianoda chalish boshida har bir ovozning partiyasini alohida chalib, keyin xotin – qizlar va erkaklar guruhlarni chalib, endi hamma ovozlarni birga chalish.

3. Qo'shiqlar asarlarni dirijorlik qilish: birinchidan ulchov va temp aniqlash, qo'llar vazifalarini, turli ovozlarning boshlash damlarini, cho'ziladigan tovushlarni saqlab taktdagi asosiy o'lchov hissalaridang so'ng ovozlarning boshlanishini ko'rsatish ko'nikmalarini mustahkamlash

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

5- mashg'ulot. Dirijor dastur ustida ish olib borish (2 soat).

Reja: 1. $\frac{5}{4}$, $\frac{5}{8}$ o'lchovli asar bilan tanishish. Birinchi yarim yillikda "beshga" – sekin mo'tadil sur'atda dirijorlik ijro etadigan asarni tanlash. $\frac{5}{4}$, $\frac{5}{8}$ o'lchovini (2+3) yoki (3+2)ga Dirijor harakatlarni qilishini aniqlash.

2. Akapella partituraning ovozlarni kuylash va har bir ovozda bo'lgan ashulachi uchun qiyin joylarni aniqlab, ular ustida ishlash uslublarni bilish.

3. Akapella asarini dirijorlik qilish: musiqa tahlilida aniqlagan necha qismdan iborat (forma) , tonalnost, qaysi xorga (sostav) asar mo'ljallangan, qaysi asosiy shtrix bilan qo'l harakalarni qilish, auftaktlarni ko'rsatish va boshqa texnik malakalarni egallash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

6- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ish olib borish (2 soat)

Reja: 1. Opera xor asarini o'rganish uslublari:

- a) operaning libretto bilan tanishish;
 - b) xorning asarning mazmunini aniqlash;
 - v) xorning operadagi o'rni va ahamiyatini bilish
 - g) xor asarini ijro etadigan sostavini (aralash, yoki erkaklar,yoki xotin-qizlar xori) aniqlash.
2. Opera asarining xor partituraning fortepianoda chalish va ovozlarni ijro etish.
 3. Qo'shiqlar asarlarni ovozlarni ijro etish va qisqacha musiqa – nazariy va vokal – xor tahlil qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

7- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ish olib borish (2 soat)

Reja: 1. Opera xor asarini o'rganish uslublari:

- a) operaning libretto bilan tanishish;
 - b) xorning asarning mazmunini aniqlash;
 - v) xorning operadagi o'rni va ahamiyatini bilish
 - g) xor asarini ijro etadigan sostavini (aralash, yoki erkaklar,yoki xotin-qizlar xori) aniqlash.
2. Opera asarining xor partituraning fortepianoda chalish va ovozlarni ijro etish.
 3. Qo'shiqlar asarlarni ovozlarni ijro etish va qisqacha musiqa – nazariy va vokal – xor tahlil qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

8- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ish olib borish (2 soat).

Reja: 1. 6/8, va 6/4 o'lchovli dirijorlik shakli bilan tanishish va "oltiga"-sekin, mo'tadil sur'atda dirijorlik qilayotgan asar o'rganish.

2. Akapella asarining ovozlarni kuylash (bir qo'l bilan fortepianoda ovozni chalib ikkichi qo'l bilan Dirijor harakatini asarning o'lchoviga qarab qilish).

3. Akapella dirijorlik qilish: qo'llar vazifalarini aniqlash, tonalnost aniqlaklab xorga «ton» berish o'rganish, asarning musiqa xarakteriga yarasha dirijorlik shtrixlarni aniqlab, dirijorlik qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

9- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (2soat).

Reja: 1. Qo'shiq asarlarning mazmunini va kompozitor ijodiyoti haqida ma'lumot she'r yozgan shoirlar haqida qilish ma'lumot qilish va har bir asarning qisqacha qilgan tahlil haqida javob berish.

2. Qo'shiqlarni dirijorlik qilish: talaba diqqat yetiborini dirijorlikning harakat ijrolarini aniq va ravshan ko'rsata olish, dirijorlik pozitsiyasining gavda, bosh va qo'lning to'g'ritutilishiga, qo'llarning ifodali, plastik (egiluvchan) bo'lishiga alohida jalb etmoq zarur.

3. Sekin – sekinroq, mo'tadil – mo'tadilroq, tez-tezroq sur'atlar batafsil o'rganiladi. (O'qituvchi har turli mashqlar berib talaba bilan temp bo'yicha ishlaydi)

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

10- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (2soat).

Reja: 1. Qo'shiq asarlarning mazmunini va kompozitor ijodiyoti haqida ma'lumot she'r yozgan shoirlar haqida qilish ma'lumot qilish va har bir asarning qisqacha qilgan tahlil haqida javob berish.

2. Qo'shiqlarni dirijorlik qilish: talaba diqqat yetiborini dirijorlikning harakat ijrolarini aniq va ravshan ko'rsata olish, dirijorlik pozitsiyasining gavda, bosh va qo'lning to'g'ritutilishiga, qo'llarning ifodali, plastik (egiluvchan) bo'lishiga alohida jalb etmoq zarur.

3. Sekin – sekinroq, mo'tadil – mo'tadilroq, tez-tezroq sur'atlar batafsil o'rganiladi. (O'qituvchi har turli mashqlar berib talaba bilan temp bo'yicha ishlaydi)

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

11- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (2soat).

Reja: 1. Qo'shiq asarlarning mazmunini va kompozitor ijodiyoti haqida ma'lumot she'r yozgan shoirlar haqida qilish ma'lumot qilish va har bir asarning qisqacha qilgan tahlil haqida javob berish.

2. Qo'shiqlarni dirijorlik qilish: talaba diqqat yetiborini dirijorlikning harakat ijrolarini aniq va ravshan ko'rsata olish, dirijorlik pozitsiyasining gavda, bosh va qo'lning to'g'ritutilishiga, qo'llarning ifodali, plastik (egiluvchan) bo'lishiga alohida jalb etmoq zarur.

3. Sekin – sekinroq, mo‘tadil – mo‘tadilroq, tez-tezroq sur‘atlar batafsil o‘rganiladi. (O‘qituvchi har turli mashqlar berib talaba bilan temp bo‘yicha ishlaydi)
Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:
1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

12- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (2soat).

Reja: 1. Qo‘shiq asarlarning mazmunini va kompozitor ijodiyoti haqida ma’lumot she’r yozgan shoirlar haqida qilish ma’lumot qilish va har bir asarning qisqacha qilgan tahlil haqida javob berish.

2. Qo‘shiqlarni dirijorlik qilish: talaba diqqat yetiborini dirijorlikning harakat ijrolarini aniq va ravshan ko‘rsata olish, dirijorlik pozitsiyasining gavda, bosh va qo‘lning to‘g‘ritutilishiga, qo‘llarning ifodali, plastik (egiluvchan) bo‘lishiga alohida jalb etmoq zarur.

3. Sekin – sekinroq, mo‘tadil – mo‘tadilroq, tez-tezroq sur‘atlar batafsil o‘rganiladi. (O‘qituvchi har turli mashqlar berib talaba bilan temp bo‘yicha ishlaydi)
Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

13- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (2soat).

Reja: 1. Qo‘shiq asarlarning mazmunini va kompozitor ijodiyoti haqida ma’lumot she’r yozgan shoirlar haqida qilish ma’lumot qilish va har bir asarning qisqacha qilgan tahlil haqida javob berish.

2. Qo‘shiqlarni dirijorlik qilish: talaba diqqat yetiborini dirijorlikning harakat ijrolarini aniq va ravshan ko‘rsata olish, dirijorlik pozitsiyasining gavda, bosh va qo‘lning to‘g‘ritutilishiga, qo‘llarning ifodali, plastik (egiluvchan) bo‘lishiga alohida jalb etmoq zarur.

3. Sekin – sekinroq, mo‘tadil – mo‘tadilroq, tez-tezroq sur‘atlar batafsil o‘rganiladi. (O‘qituvchi har turli mashqlar berib talaba bilan temp bo‘yicha ishlaydi)
Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

14- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (2soat).

Reja: 1. Qo‘shiq asarlarning mazmunini va kompozitor ijodiyoti haqida ma’lumot she’r yozgan shoirlar haqida qilish ma’lumot qilish va har bir asarning qisqacha qilgan tahlil haqida javob berish.

2. Qo‘shiqlarni dirijorlik qilish: talaba diqqat yetiborini dirijorlikning harakat ijrolarini aniq va ravshan ko‘rsata olish, dirijorlik pozitsiyasining gavda, bosh va qo‘lning to‘g‘ritutilishiga, qo‘llarning ifodali, plastik (egiluvchan) bo‘lishiga alohida jalb etmoq zarur.

3. Sekin – sekinroq, mo‘tadil – mo‘tadilroq, tez-tezroq sur‘atlar batafsil o‘rganiladi. (O‘qituvchi har turli mashqlar berib talaba bilan temp bo‘yicha ishlaydi)

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

15 mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (2soat).

Reja: 1. Qo'shiq asarlarning mazmunini va kompozitor ijodiyoti haqida ma'lumot she'r yozgan shoirlar haqida qilish ma'lumot qilish va har bir asarning qisqacha qilgan tahlil haqida javob berish.

2. Qo'shiqlarni dirijorlik qilish: talaba diqqat yetiborini dirijorlikning harakat ijrolarini aniq va ravshan ko'rsata olish, dirijorlik pozitsiyasining gavda, bosh va qo'lni to'g'ritilishiga, qo'llarning ifodali, plastik (egiluvchan) bo'lishiga alohida jalb etmoq zarur.

3. Sekin – sekinroq, mo'tadil – mo'tadilroq, tez-tezroq sur'atlar batafsil o'rganiladi. (O'qituvchi har turli mashqlar berib talaba bilan temp bo'yicha ishlaydi)

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

16- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (2soat).

Reja: 1. Qo'shiq asarlarning mazmunini va kompozitor ijodiyoti haqida ma'lumot she'r yozgan shoirlar haqida qilish ma'lumot qilish va har bir asarning qisqacha qilgan tahlil haqida javob berish.

2. Qo'shiqlarni dirijorlik qilish: talaba diqqat yetiborini dirijorlikning harakat ijrolarini aniq va ravshan ko'rsata olish, dirijorlik pozitsiyasining gavda, bosh va qo'lni to'g'ritilishiga, qo'llarning ifodali, plastik (egiluvchan) bo'lishiga alohida jalb etmoq zarur.

3. Sekin – sekinroq, mo'tadil – mo'tadilroq, tez-tezroq sur'atlar batafsil o'rganiladi. (O'qituvchi har turli mashqlar berib talaba bilan temp bo'yicha ishlaydi)

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

17 mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash(2 soat).

Reja: 1. Akapella xor partiturasini chalish va ovozlarni kuylash: asarning temp, tonalnost, ritm – usul, dinamik belgilarni asarga ega bo'lishli ijro etish.

2. 5/4, 5/8, yoki 6/4, 6/8 asarning xor partiturasini chalib berish va ovozlarni kuylash.

3. 5/4, 5/8 yoki 6/4, 6/8 asarlarni dirijorlik qilish. Sxemalarini aniq ko'rsatish va texnik malakalarni egallash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

18- mashg'ulot. Kollokvium topshirishiga tayyorgarlik ish olib borish (2 soat).

Reja: 1. Qo'shiq asarlarni xor partiturini fortepianoda yoddan chalib berish va ovozlarni yoddan ijro etish.

2. Opera xorining va $5/4$, $5/8$ eki $6/4$, $6/8$ o'lchoviga asarlarning partiturasini notaga qarab chalish va ovozlarni kuylash.

3. Akapella asarining partiturani yoddan chalish va ovozlarni yoddan kuylash.

4. Dirijorlik dasturining har bir asar haqida musiqa – nazariy va vokal – xor tahlil qilish.

5. Asarlarni yaratgan kompozitor va she'rlarni yozgan shoir ijodiyoti haqida ma'lumot berish.

6. Opera asarining libretto mazmunini bilish va operada ijrochilarning qaysi ovoz bilan o'zining vokal partiyasini kuylaganini.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

2-kurs IV semestr (36 soat)

1- mashg'ulot. 2 yarimyillida to'rtinchi semestri Dirijor dasturini tanlash. (3 soat).

Reja: 1. Talabalarning birinchi kursda egallagan dirijorlik – ijrochilik sohasidagi bilim malaka va ko'nikmalarini mukammal chuqurlashtirish.

2. Mo'tadil sur'atda, o'rta hol tovush kuchida bog'langan ravon dirijorlik harakatlarni tuzish va ularni ishlab tayyorlash.

3. $5/4$, $5/8$ ($2+3$), ($3+2$) o'lchovlarni "ikki" shaklda dirijorlik etadigan asarlarni tanlash.

4. $6/4$, $6/8$ o'lchovlarni «ikki» mo'tadilroq – tez, harakatgan sur'atda bo'lgan asarlar vositasi o'rganiladi.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

2- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (3 soat).

Reja: 1. Akapella asari bilan tanishish: tonalnost, o'lchov, ritm usullarni, qancha qismdan iborat (forma), dinamik rejasi qisqa tahlil qilish.

2. Akapella asarining xor partiturada har bir ovozning partiyasini fortepianoda chalish va ovozlarni kuylab o'rganish.

3. Qo'shiq – asarlarni dirijorlik qilish: asarda dirijorlik harakatlarni aniqlash, aufaktlar va nuqta ko'rsatadigan joylarini aniqlash, texnik malakalarni egallash.

4. Qo'shiq asarlarni texnik malakalarni ishlatib dirijorlik qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

3- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash(2 soat).

Reja: 1. $5/4$, yoki $5/8$ o'lchovli asar ustida ishlash: partitura chalish va ovozlarni kuylash.

2. $5/4$ yoki $5/8$ o'lchovli asarining musiqa–nazariy va vokal–xor qisqacha tahlil qilish.

3. $5/4$, $5/8$ o'lchovli asarini dirijorlik qilish: har bir qism bo'yicha ishlash etish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

4- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Opera xor asari bilan tanishish: qisqacha musiqa-nazariy va vokal – xor tahlil qilish, opera librettosi bilan tanishish.

2. Opera xorini dirijorlik qilish: asarda bo'lgan texnik malakalarni aniqlab, auftakt, nuqta joylarini, temp, ritm –usullarni, dinamik rejasini bajarish.

3. $6/8$ yoki $6/4$ o'lchovida asar ustida ishlash:

a) «ikki» shaklda dirijorlik qilish o'rganish;

b) qisqacha tahlil qilish (musiqa – nazariy va vokal – xor).

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

5- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Akapella asarini partiturasini fortepianoda chalish: xor guruhining ovoz bilan ijro etadigan harakatlari bilan o'xshatib chiqarish.

2. Akapella asarining ovozlarni qo'ylash: har bir ovozni aniq temp, dinamik bilgilarini ijro etish.

3. Akapella asarini dirijorlik qilish: asarda har xil templi va dinamik belgilarni, dirijorlikda texnik malakalarni egallash.

4. Qo'shiq asarlarni xor partituralarini chalish va ovozlarni ijro etish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

6- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Opera asarini xor partituraning fortepianoda chalib, ovozlarni asarda yozilgan temp va dinamik belgilar bilan ijro etish.

2. Opera xorini dirijorlik qilish va libretto ko'rsatilgan mazmuniga qarab badiiy obraz yaratish harakat qilish.

3. $6/8$, $6/4$ o'lchov asarini dirijorlik qilish: auftakt, nuqta, dinamik va temp, usullarni aniq ko'rsatish.

4. Qo'shiq asarlarning ezgan kompozitor ijodiyoti haqida ma'lumot berish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

7- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Akapella asarini fortepianoda chalish, kompozitor ko‘rsatgan temp, dinamik (frazirovka) ovozning harakati yo‘llari bilan ijro etish.

2. Akapella ovozlarni ham kompozitor ko‘rsatgan ijro harakatlari bilan ijro etish.

3. Akapella asarini dirijorlik etish: texnik, temp, dinamik belgilarini ko‘rsatib.

4. Qo‘shiqlar asarlarini ijro etish, qo‘shiqlarda kompozitor qo‘rsatgan badiiy ifodani ochib va asarning g‘oyaviy – badiiy mazmuniga yetib borish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

8- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi ustida ish olib borish (2 soat).

Reja: 1. 5/4, 5/8 o‘lchovlar asarini dirijorlik qilish: texnik malakalarni egallash, temp, dinamik, usul belgilari bilan ko‘rsatish.

2. 5/4, 5/8 o‘lchovlar asarining xor partiturasini fortepianoda chalish va ovozlarni qo‘ylash.

3. Qo‘shiqlarning ovozlarni va xor partituralarini yoddan ijro etish.

4. Qo‘shiqlar haqida musiqa – nazariy, va vokal – xor tahlilini qilib etish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

9- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi ustida ish olib borish (3 soat).

Reja: 1. Akapella asarini dirijorlik qilish: asarning mazmunini aniqlab badiiy ifodaga ega bo‘lib, asarning g‘oyaviy – badiiy mazmunini ochish va ko‘rsatish.

2. Opera xor asarini ham mazmunini qarab badiiy ifodani ko‘rsatib dirijorlik qilish.

3. 5/8, 5/4, 6/4, 6/8 o‘lchovlarida asarlarni dirijorlik qilish texnik, temp, dinamik harakatlarni ishlatib.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

10- mashg‘ulot. Kollokvium topshirishiga tayyorgarlik ish olib borish. (3 soat).

Reja: 1. Akapella asarining partiturasini yoddan fortepianoda chalish va ovozlarni yoddan kuylash (bir qo‘l bilan asarning o‘lchovini Dirijor harakati bilan).

2. Opera xorining partiturasini notaga qarab chalish va ovozlarni kuylash.

3. Qo'shik asarlarni xor partiturani fortepianoda yoddan chalib berish va ovozlarni yoddan kuylash (bir qo'l bilan dirijorlik harakatini ko'rsatish).

4. 5/8, 5/4, 6/8, 6/4 o'lchovlarida asarning xor partiturasini chalib berish notaga qarab va har bir ovozini qo'l dirijorlik harakati bilan kuylash.

5. Har bir dirijorlik asarning haqida musiqa – nazariy va vokal – xor tahlil qilish.

6. Asarlarni yaratgan kompozitor va shoir ijodiyoti haqida ma'lumot berish.

7. Opera asarining libretto mazmunini bilish va operada ijrochilarning qaysi ovoz bilan o'zining vokal partiyasini kuylagani bilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

11- mashg'ulot. Dastur asarlarning ustida ish olib borish (3 soat).

Reja: 1. Akapella asari ustida dirijorlik ish olib borish:

a) akapellaning har bir qismlarida texnik malakalarni aniqlab dirijorlik ishora ustida ishlash;

b) dinamik, temp, usul tasviri aniq ko'rsatish.

v) asarning mazmuniga qarab badiiy ifora yaratish.

2. Opera xorini dirijorlik etish:

a) xor partiturasining ovoz yo'llari aniq texnik darajada ko'rsatish;

b) dirijorlik ishora asarning xarakteriga mos bo'lishini o'rganish;

v) har xil dinamik va temp belgilar ustida ishlash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

12- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. 6/4 yoki 6/8 o'lchovli asar ustida ishlash uslublari:

a) ichki hissalar pulsini aniqlab, dirijorlik ishorasida ishlatish;

b) dirijorlik ishora asarning xarakteriga mos bo'lishi ustida ishlash;

v) Dirijor ishoralarida asarga mansub bo'lgan usul tuzilishini to'g'ri ko'rsata bilish.

g) dinamik, temp belgilarni ishlatish.

2. Qo'shiq asarlar bilan ishlash uslublari:

a) asarni musiqa xarakteriga qarab dirijor harakatlarini aniq ko'rsatish;

b) texnik malakalarni egallash;

v) dinamik va temp belgilarni ishlatish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

13- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (3 soat).

Reja: 1. Akapella asari ishlash uslublari:

a) texnik malakalarni egallash – auftakt, nuqta, xarakteriga ega dirijorlik ishora;

b) asarning shakliga ega bo'lgan kompozitor yaratgan musiqa badiiy - g'oyaviy mazmunini ko'rsata olish;

v) dinamik, usul, temp belgilari ustida ishlab, aniq ko'rsatish.

2. 5/8, 5/4 o'lchov asarlar ustida ishlash uslublari:

a) texnik malakalarni egallash;

b) ichki hissalar pulsini aniqlab «ikki» shaklda dirijorlik qilish;

v) dirijorlik ishora asarning xarakteriga mos bo'lishi ustida ishlash

g) dinamik, temp, usul belgilarini aniqlab ishlatish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

14- mashg'ulot. Dirijor dastur asarlar ustida ishlash (3 soat).

Reja: 1. Opera xori ustida ishlash uslublari;

a) asarning shakliga ega bo'lgan kompozitorning yaratgan musiqa badiiy – g'oyaviy muzmunini ko'rsata olish;

b) texnik malakalarni egallash;

v) dinamik, temp belgilarini va asarga mansub bo'lgan usul tuzilishini ko'rsata olish.

2. Qo'shiq asarlarni dirijorlik qilish va badiiy ifodagi ega bo'lish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

15- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (3 soat).

Reja: 1. Akapella xorini yoddan dirijorlik qilish so'z matnlarni adashmasdan aniq ijro etish: asosiy badiiy – g'oyaviy mazmunini ko'rsatish.

2. Opera xorini dirijorlik qilish, texnik dirijor harakatlarni aniq ko'rsatish xorda bo'ladigan mazmunida asosiy badiiy g'oyasini aniqlash va o'sha xarakterda dirijorlik ishoralarni ishlatib olish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.

2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

3-kurs 5-semestr (36 soat)

1-mashg'ulot. 2-kurslarda olingan bilim va malakalarni chuqurlashtira borish va takomillashtirish (4 soat).

Reja: 1. 3-kursning dastur talablarni diqqatiga olib dirijorlik asarlarni tanlash: akapella asarini; operadagi xor sahnasini yoki undan yirik formada yozilgan: oratoriya, kantata, syuitlardan bir – necha qismlarni;

2. 7\4, 7\8 har xil o'lchov birliklari bilan (3+2+2, 2+3+2, 2+2+3), 12\8 o'lchov "to'rt" hissali shakl bo'yicha;

3. Polifoniya unsurlarga ega bo'lgan (yordamgi ovozli polifoniya va imitatsiya) qo'shiq asarlar ham olinadi.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

2-mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (4soat).

Reja: 1. Akapella asarini fortepianoda, har bir ovozni alohida chalish va ovozlarni bir qo‘l bilan chalib ikkinchi qo‘l bilan o‘lchovni ko‘rsatib ovoz bilan ijro etish.

2. Akapella asarini dirijorlik qilish oldin, asarning musiqa – nazariy va vokal – xor tahlilini qisqacha qilish va asarning ma‘zmunini bilish.

3. Qo‘shiq asarlarning fortepianoda xor partiturasini chalish va ovozlarni etish.

4. Qo‘shiq asarlarning qisqacha musiqa – nazariy va vokal – xor tahlilini qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. O‘zbek kompozitorlarning “Qo‘shiqlar to‘plami” T. 2002.

3- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi ustida ish olib borish (4 soat).

Reja: 1. Opera xor asarini o‘rganish uslublari:

- a) operaning libretto bilan tanishish;
- b) xorning mazmunini bilish;
- v) xorning operadagi o‘rni va ahamiyatini aniqlash;
- g) xor asarini vokal – xor tahlilini qilish.

2. Opera xor yoki katta, oratoriya, syuita qismlarning xor partiturasini chalish va ovozlarni ijro etish.

3. Qo‘shiqlar asarlarni dirijorlik qilish .

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III qism, T.1976, 3-qism. “O‘qituvchi” nashriyoti.
2. Yan Pekker “Uzbeeskaya opera. Opera librettolari”.

4- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi ustida ish olib borish (4 soat).

Reja: 1. $\frac{7}{8}$ yoki $\frac{7}{4}$ o‘lchov asarning xor partiturasini fortepianoda chalib berish, ovozlarni ijro etish

2. $\frac{7}{8}$ yoki $\frac{7}{4}$ o‘lchov asarning Dirijor birliklarni aniqlab, dirijorlik qilish.

3. 2-kursda o‘tgan $\frac{5}{8}, \frac{5}{4}, \frac{6}{8}, \frac{6}{4}$ o‘lchovlarning texnik malakalarni mustahkamlash.

4. Qo‘shiqlar asarlarning xor partiturasini fortepianoda chalish va ovozni ijro etish

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “O‘qituvchi” nashriyoti.
2. Yan Pekker “Uzbeeskaya opera” Izd Kompozitor 1984

5- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi ustida ish olib borish (4 soat).

Reja: 1. Akapella asarini dirijorlik qilish uslublari: tonalnost aniqlab xorga “ton” berishini o‘rganish; qo‘llar vazifalarni aniqlash; asarning musiqa xarakteriga yarasha; dirijorlik shtrixlarni aniqlash; dirijorlik qilish.

2. Qo‘shiq asarlarni dirijorlik qilib, texnik malakalarni ishlatish.

3. Opera asarida mazmuni bilib vokal partiyalarni ijro etadigan ashulachilar haqida qisqa tahlil qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “O‘qituvchi” nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

6- mashg‘ulot. Dirijorlik dasturi ustida ish olib borish (4 soat).

Reja: 1.7/8, 7/4 o‘lchovdaxor asarini ishlash uslublari:

a) asarning musiqa-nazariy va vokal – xor tahlil qilish;

b) asarda dirijorlik ishoralarini aniqlab, ichki hissalar pulsini aniq bilish.

v) texnik malakalarni egallash.

2. Opera xor asarini dirijorlik qilish uslublari:

a) xorining turli dirijorlik – ijrochilik mahoratini egallash.

b) templi va dinamik belgilarni ko‘rsatish;

v) mazmuniga qarab badiiy ifodani ochish.

3. Qo‘shiqlarni ijro etish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “O‘qituvchi” nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

7- mashg‘ulot. Dastur ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Qo‘shiq asarlarning mazmunini va asarning yaratgan kompozitor ijodiyoti haqida ma’lumot qilish, shoirlar ham haqida ma’lumot berish va har bir asarning qisqacha qilgan tahlil haqida javob berish.

2. Qo‘shiqlarni dirijorlik etish uslublari:

a) Dirijor texnik malakalarni aniq va ravshan ko‘rsata berish;

b) bosh va qo‘lning to‘g‘ri tutilishiga dirijorlik pozitsiyasining g‘avda, qo‘ylarning ifodali, plastik (egiluvchan) bo‘lishiga alohida jalb etmoq zarur.

3. Asarlarda musiqa obrazini yoritish ishlarini dirijorlik vositasida yanada chuqurlashtirmoq.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “O‘qituvchi” nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

8- mashg‘ulot. Dastur ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Akapella asarini dirijorlik qilish: murakkabroq bo‘lgan musiqa asarlariga dirijorlik qilish jarayonida ishoraning ifodali bo‘lishiga va har bir qo‘lning mustaqil harakatini rivojlantirish ishlarini davom etish.

Akapella asarining musiqa shaklni qismlarni dirijorlik harakatlarni ko‘rsatish.

2. Opera xorining partiturasini fortepianoda chalib, ovozlarni ijro etish.
3. Operani yozgan kompozitor haqida ma'lumot to'plash va har bir qismda bo'lgan xor sahnalar haqida qisqacha tahlil qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

9- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ish olib borish (2 soat)

Reja: 1. 7/4 yoki 7/8 o'lchovida asarning xor partiturasini chalish va ovozlarni kuylash.

2. 7/4 yoki 7/8 o'lchovli xor asarini dirijorlik qilish.

3. Qo'shiq asarlarini dirijorlik qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

10- mashg'ulot. Kollokviumga tayyorgarlik ishi olib borish (4 soat).

Reja: 1. Akapella asarini yoddan fortepianoda chalish va ovozlarni kuylash qo'l dirijorlik harakatlari bilan.

2. Opera yoki yirik shaklda (kantata, syuita, oratoriya qismlari) xorining partiturasini chalish va ovozlarni kuylash.

3. 7/4 yoki 7/8 o'lchovda xor asarining partiturasini chalib, ovozlarni kuylash.

4. Qo'shiq asarlarni partiturasining yoddan fortepianoda chalish va ovozlarni yoddan kuylash.

5. Har bir asarga musiqa – nazariy va vokal – xor tahlil berib asarlarning kompozitor va shoir ijodiyoti haqida ma'lumot berish.

6. Opera asarining libretto mazmunini bilish va kompozitor ijodiyoti haqida ma'lumot berish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

2- KURS UCHUN TEXNOLOGIK XARITA

Fan: Dirijyorlik **Auditoriya:** 13

2-kurs

Mavzu: 1 kursda olingan malakalarni chuqurlashtirish va mustahkamlash, 2/4, 2/3, 4/4 o'lchov birliklari bilan 5/8, 5/4 (2+3), (3+2) va 6/4, 6/8 (6 hissali shakl bo'yicha va 2 hissali shakl bo'yicha) o'lchovlarda bo'lgan dirijer asarlarni tanlash.

Kalit so'zlar: Auftakt. Dirijyorlik nuqtasi. Fermata. Temp ko'rsatmalari. Ritenuto. Dimenuyendo. Legato. Nonlegato. Tempo marshe. Aralash o'lchovlar.

Soatlar soni: 72 soat

O'quv jarayonini amalga oshirish texnologiyasi

Metod: nazar va amal ko'rsatmalar

SHakl: Yakka

Vositalar (texnik va didaktik): tarqatma material

Nazorat: Og'zaki nazorat, o'z-o'zini nazorat qilish, savol-javob va ko'rsatib berish

Baholash: Rag'batlantirish va olgan bilimlarni ko'rsata bilish

3-kurs 6-semestr (36 soat)

1-mashg'ulot. 2-kurslarda olingan bilim va malakalarni chuqurlashtira borish va takomillashtirish (4 soat).

Reja: 1. 3 kursning dastur talablarni diqqatiga olib dirijorlik asarlarni tanlash: akapella xor asarini; opera xor asarini yoki yirik shaklda (syuita, kantata, oratoriya) yaratgan asarlar (alohi qismlar); 7/8 yoki 7/4 o'lchovli va 12/8 o'lchovli to'rt hissali shakl bo'yicha, polifonik unsurlarga ega bo'lgan (yordamchi ovozli polifoniya va imitatsiya) asarlar; qo'shiq asarlar olinadi.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

2- mashg'ulot. Dirijorlik dastur asarlar ustida ishlash (4 soat).

Reja: 1. Akapella asarini musiqa – nazariy va vokal – xor tahlilini qilib, mazmunini bilish.

2. Akapella asarini fortepianoda har bir ovozni alohida chalish. Ovozlarni kuylash(bir qo'l bilan chalib ikkinchi qo'l bilan o'lchovni ko'rsatib ovoz bilan ijro etish).

3. Qo'shiq asarlarning qisqacha musiqiy – nazariy va vokal- xor tahlil qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

3- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlari ustida ish olib borish (4 soat).

Reja: 1. Opera xor asarini o'rganish uslublari:

- a) operaning libretto bilan tashishish;
- b) dirijorlik qilayotgan xorning mazmunini;
- v) xorning operadagi o'rni va ahamiyatini bilish;
- g) xor asarining vokal – xor tahlilini qilish.

2. Opera xori yoki syuita, kantata, oratoriya qismlarning partiturasini chalish va ovozlarni ijro etish.

3. Qo'shiq – asarlar bilan tanishishi.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.

2. Yan Pekker “Uzbekskaya opera” Izd. Kompozitor 1984

4- mashg’ulot. Dirijorlik dasturi asarlari ustida ish olib borish (2 soat).

Reja: 1. Qo’shiq asarlarni dirijorlik qilish.

2. 7/8 yoki 7/4 o’lchovchi asarning xor partiturasini fortepianoda chalib, ovozlarni qo’ylash.

3. 7/8 yoki 7/4 o’lchovli musiqa – nazariy va vokal – xor tahlilini qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “O’qituvchi” nashriyoti.

2. Yan Pekker “Uzbekskaya opera” Izd. Kompozitor 1984

5- mashg’ulot. Dirijorlik dasturi asarlari ustida ish olib borish (2 soat).

Reja: 1. 2-kursda o’tgan 5/8, 5/4, 6/8, 6/4 o’lchovlarning texnik malakalarni chuqurlashtirish.

2. Opera asarida mazmunini bilib, vokal partiyalarni ijro etadigan ashulachilar haqida qisqacha tahlil qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “O’qituvchi” nashriyoti.

2. “O’zbekiston mening Vatanim” – qo’shiqlar to’plami T.1996-2006

6- mashg’ulot. Dirijorlik dasturi asarlari ustida ish olib borish (2 soat).

Reja: 1. 7/8 yoki 7/4 o’lchovdagi xor asarini ishlash uslublari:

a) asarning mazmunini bilish;

b) asarda dirijorlik ish ishoralarini aniqlab, ichki hissalar pulsini aniq bilish;

v) texnik malakalarni egallash.

2. Qo’shiqlar 12/8 o’lchovli asar bilan tanishi “to’rt” hissali shaklda dirijorlik qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “O’qituvchi” nashriyoti.

2. “O’zbekiston mening Vatanim” – qo’shiqlar to’plami T.1996-2006

7- mashg’ulot. Dastur ustida ishlash (2 soat)

Reja: 1. Qo’shiqlar asarlarning mazmuni va asarni yaratgan kompozitor ijodiyoti haqida ma’lumot to’plash, shoirlar haqida ma’lumot berish, har bir asarning qisqacha qilgan tahlil haqida javob berish.

2. Qo’shiqlarni dirijorlik etish uslublari:

a) Dirijor texnik malakalarni aniq va ravshan ko’rsata berish;

b) bosh va qo’lning to’g’ritu tilishiga, dirijorlik pozitsiyasining g’avda, qo’llarning ifodali, plastik (egiluvgan) bo’lishiga alohida jalb etmoq zarur.

3. Asarlarda musiqa obrazini yaratish ishlarini dirijorlik vositasida yanada chuqurlashtirmoq.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

8- mashg'ulot. Dastur ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Akapella asarini dirijorlik qilish: murakkabroq bo'lgan musiqa asarlariga dirijorlik qilish jarayonida ijoraning ifodali bo'lishiga va har bir qo'lning mustaqil harakatini rivojlantirish ishlarini davom etish.

Akapella asarining musiqa shaklni qismlarni aniqlab dirijorlik harakatlarni ko'rsatish.

2. Opera xorining partiturasini fortepianoda chalib, ovozlarni ijro etish.

3. Operani yaratgan kompozitor haqida ma'lumot to'plash va har bir qismda bo'lgan xor sahnalar haqida qisqacha tahlil qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

9- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ish olib borish (2 soat).

Reja: 1. 7/8 yoki 7/4 o'lchovli asarning xor partiturasini chalish va ovozlarni kuylash.

2. 7/8 yoki 7/4 o'lchovli xor asarini dirijorlik qilish.

3. Qo'shiq asarlarini dirijorlik qilish 12) 8 o'lchovli qo'shiq asari bilan ishlash: to'rt hissali shaklda dirijorlik harakatlarni aniqlash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

10- mashg'ulot. Kollokvium topshirilishga tayyorgarlik olib borish (2 soat).

Reja: 1. Akapella asarini yoddan fortepianoda chalish va ovozlarni kuylash, bir qo'l bilan dirijorlik qilish.

2. Opera yoki yirik shaklda (syuita, kantata, oratoriya qismlari) xorining partiturasini chalish va ovozlarni qo'yish.

3. 7/8 yoki 7/4 o'lchovli xor asarining partiturasini chalib, ovozlarni kuylash.

4. Qo'shiq asarlarni partiturasini yoddan fortepianoda chalish va ovozlarni yoddan kuylash.

5. Har bir asarga musiqa – nazariy va vokal – xor tahlil berib, asarlarni yozgan kompozitor va shoir ijodiyoti haqida ma'lumot berish.

6. Opera asarining libretto mazmunini bilish va kompozitor ijodiyoti haqida ma'lumot berish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

11- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi asarlar ustida ishlash (2 soat).

Reja: 1. Akapella asarini dirijorlik qilish uslublari:

- a) texnik malakalari ustida ish olib borish;
- b) asarning xarakteriga qarab, dirijorlik ishorani aniqlab ishlash;
- v) temp, dinamik, usul rejasi ustida ishlash;
- g) asarning mazmuniga qarab g'oyaviy – badiiy mazmuniga yetib borish.

2. Opera xor asarini dirijorlik qilish:

- a) dirijorlik ishorani aniqlash va ishlash;
- b) texnik malakalarni ishlatish (auftakt, nuqtalar, fraza olib borish yo'llari).
- v) temp, dinamik belgilarini ishlatish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

- 1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
- 2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

12- mashg'ulot. Dirijorlik asarlari ustida ishlash (2soat).

Reja: 1. Qo'shiq asarlarni dirijorlik qilish: qo'shiqlarning g'oyaviy – badiiy mazmunini ko'rsatish, dinamik va temp belgilarini aniq ko'rsatib, dirijorlik ishorani chiqarish.

2. 7/8 yoki 7/4 o'lchovli xor asarini (3+2+2, 2+3+2, 2+2+3) birliklari bilan ishlash:

- a) ichki hissalar pulsini aniqlab, dirijorlik o'rganish;
- b) texnik malakalarni egallash;
- v) dinamik va temp, usul belgilar ustida ishlash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

- 1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
- 2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

13- mashg'ulot. Dirijorlik asarlari ustida ishlash (2soat).

Reja: 1 Akapella asarini dirijorlik texnik malakalarni ko'rsatish va ishlash, dinamik frazirovka va dirijorlik ishorati ustida ishlash.

2. Opera xorini ijro etish va texnik malakalarni ustida ish olib borish, dirijorlik ishorati ustida ish olib borish, dirijorlik ishorati ustida ishlab asarning musiqa xarakteriga va mazmuniga mos qilib bo'lishini bajarish.

3. Qo'shiq asarlarni yoddan dirijorlik qilish, so'z matnlarni (kupletlarni ijro yetib, asarda kompozitor va shoir yaratgan g'oyaviy mazmunini ko'rsatish)

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

- 1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
- 2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

14- mashg'ulot. Dirijorlik asarlari ustida ishlash (4soat).

Reja: 1. Akapella asari ustida ish davomlash texnik malakalarni va dirijorlik ishoratish ustida ishlash, va asarning musiqa xarakterida mos ega dirijorlik harakatlarni takomillashtirish.

2. 7/8 yoki 7/4 o'lchovli xor asari ustida ishlash texnik malakalarni, asarning aniq o'lchovda tanlagan birliklarni ko'rsatish, asarning g'oyaviy – badiiy mazmunini aniqlash ko'rsatish.

3. Qo'shiqlarni yoddan dirijorlik etish

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

3- KURS UCHUN TEXNOLOGIK XARITA

Fan: Dirijyorlik Auditoriya: 13 3-kurs 4.Mavzu: 2 kursda olingan malakalarni chuqurlashtirish va mustahkamlash, 2/4, 2/3, 4/4 o'lchov birliklari bilan 7/4, 7/8 har xil o'lchov birliklari bilan (3+2+2, 2+3+2, 2+2+3), 12/8 o'lchov "to'rt" hissali shakl bo'yicha o'lchovlarda bo'lgan dirijer asarlarni tanlash va polifonik asarlar bilan tanishish. Kalit so'zlar: Auftakt. Dirijyorlik nuqtasi. Fermata. Temp ko'rsatmalari. Ritenuto. Dimenuyendo. Legato. Nonlegato. Tempo marshe. Aralash o'lchovlar. Polifoniya. Imitatsiya. Kanon. Podgolosochnaya polifoniya. Soatlar soni: 72 soat
<i>O'quv jarayonini amalga oshirish texnologiyasi</i> <u>Metod:</u> nazar va amal ko'rsatmalar <u>SHakl:</u> Yakka <u>Vositalar (texnik va didaktik):</u> tarqatma material <u>Nazorat:</u> Og'zaki nazorat, o'z-o'zini nazorat qilish, savol-javob va ko'rsatib berish <u>Baholash:</u> Rag'batlantirish

4-kurs VII semestr (18 soat)

1-mashg'ulot. Avvalgi yillarda olingan bilim va malakalarni mustahkamlash (1 soat)

Reja: 1. 4 kurs dastur talablarni diqqatiga olib asar dasturini tanlash:

2. Opera, oratoriya, kantata, syuita kabi yirik shakldagi asarlardan dirijorlik qilish;

3. to'rtta qo'shiq asarlarni har xil xarakter o'lchov, templarda tanlab olish.

4. Diplom dasturini tanlash:

a) akapella asarini.

b) joʻrli xor asarlari.

Diplom dasturi, bitiruvchining va xor jamoaning imkoniyatlari hisobga olingan holda dirijorlik boʻyicha diqqat va eʼtiboran tanlanmogʻi lozim.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “Oʻqituvchi” nashriyoti.
2. “Oʻzbekiston mening Vatanim” – qoʻshiqlar toʻplami T.1996-2006

2- mashgʻulot. 4 kurs dasturida yangi texnik masalalarni qoʻib, murakkabroq boʻlgan xor asarlarni oʻzlashtirish, oddiy va murakkab oʻlchovlar almashinib keladigan partitularga dirijorlik qilishdir (1 soat)

Reja: 1. 9/4 va 9/8 oʻlchovlarini vazmin surʼatda “toʻqqiz”ga hamda tez moʻtadil surʼatda (uchga) (3+3+3) asarlarni dirijorlik qilish.

2. 12/4 va 12/8 oʻlchovlarni vazmin surʼatda “oʻn ikki”ga hamda tez va moʻtadil surʼatda « toʻrt”ga (3+3+3+3) asarni dirijorlik qilish.

3. 7/8 yoki 7/4 oʻlchovlarni vazmin surʼatda, « yettiga” hamda tez va moʻtadil surʼatda “uch”ga (2+2+3) va (3+2+2) va “ikki”ga (3+4 va 4+3) asarni dirijorlik qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “Oʻqituvchi” nashriyoti.
2. “Oʻzbekiston mening Vatanim” – qoʻshiqlar toʻplami T.1996-2006

3- mashgʻulot. Xor bilan ishlash uslubiyoti oʻzlashtirish dirijorlik avvalgi kurslarda olgan bilim va malakalarni mustahkamlash va mukammallashtirishiga katta ahamiyat berish (1 soat).

Reja: 1. Yirik shaklda xor asari bilan ishlash uslublari:

a) asarning mazmuni bilan tanishish, opera sahnasi busa – libretto oʻqish.

b) asarning musiqa – nazariy va vokal – xor tahlil qilish

v) asarning xor partiturasini fortepianoda chalish va ovozlarni kuylash;

2. Qoʻshiq asarlarni 12/8 yoki 12/4 oʻlchovida dirijorlik qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “Oʻqituvchi” nashriyoti.
2. “Oʻzbekiston mening Vatanim” – qoʻshiqlar toʻplami T.1996-2006

4- mashgʻulot. Diplom dasturi ustida ish olib borish (1 soat)

Reja: 1. Akapella asarining musiqa – nazariy va vokal – xor tahlil qilish;

2. Akapella yozgan kompozitorlar va shoir ijodiyoti haqida axborot berish;

3. Akapella partituraning chalish va ovozlarni kuylash: har bir ovozda boʻlgan qiyinchiliklarni aniqlash, ular ustida ishlash uslublarini aniqlash.

4. Diplom dasturining joʻrli ovozli 2- asar ustida ish olib borish:

a) partitura chalish va ovozlarni kuylab, har bir ovozda boʻlgan qiyinchiqlarni bilib, ular ustida ishlash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

5- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (1 soat)

Reja: 1. Opera xor sahnasi ustida ishlash uslublari;

- a) partituraning chalib, dinamik, temp – usul belgilarni kompozitor ko'rsatganiday ijro etish;
 - b) ovozlarni ham asarning xarakteriga ega, dinamik, temp, belgilar bilan kuylash;
 - v) dirijorlik hamma – xil texnik malakalarni va ijrochilik uslublarni aniq ko'rsatish va ular ustida doimiy ish olib borish.
2. Qo'shiq asarlarni 9/4 yoki 9/8 o'lchovlarga dirijorlik qilish.
 3. Qo'shiq xor partiturasini fortepianoda ijro etish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

6- mashg'ulot. Diplom dasturi ustida ish olib borish (1 soat).

Reja: 1. Akapella asarida vokal – xor tahlilini chuqur ko'rib chiqish va xor jamoasi bilan nima ustida ko'proq ish olib borish kerak aniqlash.

2. Akapella asarida mukammal ansambl, muayyan sozni ushlash va o'zgaruvchan dinamik belgilarni ko'rsata olish.
3. Ikkinchi diplom asarida ovoz ustida ishlash uslublari bilan tanishish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

7- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ish olib borish. (1 soat)

Reja: 1. Opera sahnasi ustida ishlash:

- a) mazmuniga qarab dirijorlik ishoralarni ko'rsatish, dinamik, temp belgilarning rejasini bajarish;
 - b) dirijorlik texnik uslublar ustida ish olib borish.
2. Qo'shiqlar xorlarni dirijorlik qilib asarning g'oyaviy mazmuniga yetib borish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

8- mashg'ulot. Diplom dasturi ustida ish olib borish (1 soat).

Reja: 1. Akapella asarining xor partituraning yoddan chalinib, bir qo'l bilan ovozni chalib ikkinchi qo'l bilan dirijorlik qilib harakat qilish kerak: ovozlarni yoddan bilish va kuylash.

2. Akapella asarining dirijorlik texnik vositalarini ishlamoq, dinamik, temp, usul tasvirini ko'rsatish harakatlarni takomillashtirish.

3. Jo'rli ovoz asarining ovozlarni yoddan kuylab, har bir ovozni asarda bo'luvchi dinamik, usul, temp belgilari bilan ijro etish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

9- mashg'ulot. Dirijorlik asarlar ustida ish olib borish. (1 soat)

Reja: 1. Opera – xor sahnasi ustida ishlash:

a) opera xorida musiqa shaklini bilish va har bir qismda kompozitor yaratganini (dinamik, o'lchov, temp, usul tasviri va boshqa narsalar bo'yicha ish olib borish.

2. Qo'shiq asarlarini yoddan chalib, fortepianoda xordagi ijro etadigan ovoz ijrochilikka o'xshab chalib chiqarish, ovozlarni yoddan chalish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

10- mashg'ulot. Kollokvium topshirishga tayyorgarlik qilish. (1 soat).

Reja: 1. Xor sahnasining partiturasini chalish va ovozlarni kuylash.

2. 4 qo'shiq – asarlar xor partiturasini va ovozlarni kuylash

3. Diplom dasturining asarlarning xor partitura ovozlarni yoddan ijro etish.

4. Asarlar haqida musiqa – nazariy va xor – vokal tahlilini etish bilish.

5. Asarlar kompozitor va shoir ijodiyotini bilib, javob berish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

11- mashg'ulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (1 soat).

Reja: 1. Opera xor sahnasini dirijorlik qilish:

a) asarning musiqa xarakteriga yarasha dirijorlik har xil ishora ustida ishlash;

b) opera va xor sahnasi mazmunini bilib turli badiiy – texnikaviy uslublarni murakkab kompleksini egallash.

2. Qo'shiq asarlarni har turli 9/4, 9/8, 6/8, 6/4, 12/4, 12/8 o'lchovlarga dirijorlik qilish va ushbu shakllarda ichki hissalar pulsini aniqlab ko'rsatish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

12- mashg'ulot. Diplom dastur ustida ishlash uslublari (1 soat).

- Reja: 1. Akapella asarida vokal – xor tahlilida aniqlangan qiyinchiliklar ustida xor bilan ishlash uslubi.
2. Akapella asariga mazmuniga va musiqa xarakteriga qarab dirijorlik ishoralar ustida ishlash.
 3. Akapella asarida dirijorlik texnik malakalarni takomillashtirish.
 4. Joʻrli ovoz asarida ham dirijorlik texnik vositalar ustida ishni takomillashtirish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “Oʻqituvchi” nashriyoti.
2. “Oʻzbekiston mening Vatanim” – qoʻshiqlar toʻplami T.1996-2006

13- mashgʻulot. Dirijorlik dasturi ustida ish olib borish. (1 soat).

Reja: 1. Opera – xor sahnasi ustida ish davomlash:

- a) mazmuniga qarab har turli dirijorlik ishoralar ustida ishlash;
 - b) badiiy obraz ustida ishlash va asarning gʻoyaviy – badiiy mazmuniga yetib borish.
2. Akapella asarida aniq koʻrsatish (auftaktlar ustida ish olib borish; dinamik va temp belgilar ustida ish takomillashtirish).

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “Oʻqituvchi” nashriyoti.
2. “Oʻzbekiston mening Vatanim” – qoʻshiqlar toʻplami T.1996-2006

14- mashgʻulot. Dirijorlik diplom dasturining ish uslublari (1 soat).

Reja: 1. Akapella asarini xor jamoa bilan ishlash uchun partiturada boʻlgan qiyin joylar ustida ish olib borish.

2. Akapella asarida dirijorlik – texnik vositalarini egallash.
3. Opera – xor sahnasi ustida ish olib borish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “Oʻqituvchi” nashriyoti.
2. “Oʻzbekiston mening Vatanim” – qoʻshiqlar toʻplami T.1996-2006

15- mashgʻulot. Dirijorlik dasturi ustida ishlash (1 soat).

Reja: 1. Qoʻshiqlar xorlarni yoddan dirijorlik qilish va dirijorlik ishoralarni asarning mazmuniga va musiqa xarakteriga koʻrsata olish.

2. Xor – opera sahnasi ustida ish olib borish:

- a) mazmuniga ahamiyat qilib, badiiy ifodaga ega boʻlish;
- b) dirijorlik – texnik vositalar bilan chuqurroq foydalanish va ahamiyat berish.
- v) dinamik, frazirovka, temp oʻzgarishlar (agogika) belgilarni takomillashtirish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “Oʻqituvchi” nashriyoti.
2. “Oʻzbekiston mening Vatanim” – qoʻshiqlar toʻplami T.1996-2006

16- mashgʻulot. Diplom dastur ustida ish olib boorish (1 soat).

Reja: 1. Akapella asarini yoddan dirijorligini ko'rsatish:

- a) texnik vositalarni;
- b) dirijorlik ishoralarni;
- v) dinamik, temp va usul tasviri: asarga ma'qul darajada ko'rsata olish.

2. Opera – xor sahnasini yoddan dirijorlik qilib: yanaday texnik vositalar, dirijorlik ishora va boshqa uslublarni takomillashtirish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

17-mashg'ulot. Dirijorlik asarlar dasturini "Yakuniy reyting" topshirishiga tayyorgarlik. (1 soat).

Reja: 1. Akapella asarini yoddan dirijorlikni ko'rsatish.

2. Opera- xor asarini yoddan dirijorlikni ko'rsatish.

3. 7/8 yoki 7/4 o'lchovli asarini yoddan dirijorlik ko'rsatish.

4. Qo'shiq asarini yoddan dirijorlikni ko'rsatish.

5. Asarlar haqida va asarlarni yaratgan kompozitor va shoir ijodiyoti haqida qisqacha tahlil, ma'lumot berish

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

18- mashg'ulot. Dirijorlik dasturini «Yakuniy reyting» topshirishiga tayyorlash. (1 soat).

Reja: 1. Xor – opera sahnasini yoddan dirijorlik ko'rsatish.

2. 4 qo'shiq asarlarni yoddan dirijorlik ko'rsatish.

3. Diplom dasturining 2 asarlarini dirijorlik ko'rsatish.

4. Hamma asarlarning kompozitor va shoir haqida ma'lumot berish va qisqicha musiqiy – nazariy va vokal – xor haqida javob berish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, "O'qituvchi" nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

4-kurs VIII semestr (30 soat)

1- mashg'ulot. Olingan bilim va malakalarni chuqurlashtirish va takomillashtirish (3 soat)

Reja: 1. Diplom dasturi ustida ishni davom ettirish.

2. Murakkab aralash va murakkab o'lchovli asarlarni dirijorlik qilib, texnik malakalarni mustakamlash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. IY qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

2 - mashg'ulot. Diplom dasturi ustida ish olib borish (3 soat)

Reja: 1. Akapella ustida ishlab, texnik malakalarni oshirish.

2. Jo'rli ovoz asarida orkestr va xor bilan aloqani texnik vositalar bilan aniq ko'rsatish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. IY qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

3- mashg'ulot. Diplom dasturi ustida ish chuqurlashtirish (3 soat).

Reja: 1. Akapella asarining partiturani chalib, ovozlar yoddan kuylash, asarda eng qiyin joylarini aniqlab, xor jamoa bilan ushbu qiyin joylar ustida ish olib borish.

2. Jo'rli ovoz asarida texnik malakalari bilan dirijorlikni takomillashtirish va mustahkamlash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. IY qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

4- mashg'ulot. Diplom dasturi ustida ish olib borish (3 soat).

Reja: 1. Akapella asarida har xil dinamik sur'at belgilarda texnik malakalarni mustahkamlash.

2. Jo'rli ovoz asarida ham dinamik belgilarni aniq ko'rsatib, texnik malakalarni mustahkamlash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. IY qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

5-mashg'ulot. Diplom dasturi ustida ish mustahkamlash. (3 soat).

Reja: 1. Akapella asarining mazmunining musiqa – nazariy va vokal – xor tahlilini tanqidiy qarab chiqib, asarning g'oyaviy – badiiy mazmuniga yetib borish, shu ustida ish xor bilan olib borish.

2. Jo'rli asarning ham g'oyaviy – badiiy mazmuniga yetib borib, xor bilan ushbu ustida ish olib borish va dinamik, temp, ansambl, frazirovka uslublar ustida ish mustahkamlash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. IY qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006

6- mashg'ulot. Diplom dasturi ustida ish mustahkamlash. (3 soat).

Reja: 1. Akapella asarining aniq “ton” berish ustida mashq qilish va xorning ovoz guruhlarini kuylash paytida, “ansambl” bo‘lish ustida ish olib borish texnik malakalar mustahkamlash.

2. Jo‘rli ovoz asarini jo‘rnavoz va dirijor bilan ansambl ustida ishlash.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. IY qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

7- mashg‘ulot. Diplom dasturi ustida ishni mustahkamlash. (3 soat).

Reja: 1. Akapella asarini dirijorlik qilish:

- a) “ton” berish;
- b) texnika vositalarini ishlatish; v) Dirijor harakatlarini ko‘rsatish; g) temp, usul tasviri va dinamik rejasini bajarish.

2. Jo‘rli ovoz asarida ham dirijor texnik vositalar bilan, asarda mos dirijorlik ishorasi bilan, temp, dinamik belgilar bilan harakat dirijorlik qilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. IY qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

8-mashg‘ulot. Dirijorlik dastur asarlar ustida ishni guko‘rlashtirish va takomillashtirish (3soat).

Reja: 1. Akapella asari ustida ishlash:

- a) asar yozilgan shaklda ijro etib va qismlarni aniq ajratish bilish;
- b) asarning dinamik belgilarni aniq ko‘rsatish va tempda kompozitor ko‘rsatgan agogik joylarini to‘la ko‘rsatib, dirijorlik ijro etish;
- v) texnik malakalarni takomillashtirish.

2. Opera xorini ijro etish:

- a) mazmuniga qarab g‘oyaviy – badiiy mazmuniga yetib borish.
- b) dirijorlik ishoralarda asarga mansub bo‘lgan harakatlarni ko‘rsatish.
- v) texnik malakalarni chuqurlashtirish;
- g) temp, usul, dinamik belgilarni aniq ko‘rsatish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. III-qism, T.1976, “O‘qituvchi” nashriyoti.
2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

9- mashg‘ulot. Diplom dasturi ustida ishni mustahkamlash. (3 soat).

Reja: 1. Akapella asarida badiiy ifodaga ega bo‘lib g‘oyaviy – badiiy mazmunining ko‘rsata bilish.

2. Jo‘rli ovozli asarda ham mazmunini, so‘z matnlarni musiqa bilan aniq ijro yetib, ko‘rsata bilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. IY qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

10- mashg‘ulot. Diplom dasturini «Davlat attestatsiyasi”ga tayyorlash (3 soat).

Reja: 1. Akapella asarida olingan dirijorlik bilimlarni yuqori darajada ko‘rsatish.

2. Jo‘rli ovozni asarni ham texnik malakalar bilan dirijorlik qilib, asarni baland, emotsional darajasida ko‘rsata bilish.

Tavsiya etilayotgan adabiyotlar:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. IY qism,T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.

2. “O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006

4 - KURS UCHUN TEXNOLOGIK XARITA

Fan: Dirijorlik **Auditoriya:** 13

4-kurs

Mavzu: 3 kursda olingan malakalarni chuqurlashtirish va mustahkamlash, 4 kurs dastur talablarni diqqatiga olib asar dasturini tanlash va ustida ishlash va yirik shaklda xor sahnalardan asarlar bilan ishlash va dirijorlik diplom ishi ustida ishlash

Kalit so‘zlar: Auftakt. Dirijorlik nuqtasi. Fermata. Temp ko‘rsatmalari. Ritenuto. Dimenuyendo. Legato. Nonlegato. Tempo marshe. Aralash o‘lchovlar. Polifoniya. Imitatsiya. Kanon. Podgolosochnaya polifoniya. Yirik forma. Kantata. Oratoriya. Opera. Xor sahnasi.

Soatlar soni: 58 soat

O‘quv jarayonini amalga oshirish texnologiyasi

Metod: nazar va amal ko‘rsatmalar

SHakl: Yakka

Vositalar (texnik va didaktik): tarqatma material

Nazorat: Og‘zaki nazorat, o‘z-o‘zini nazorat qilish, savol-javob va ko‘rsatib berish

Baholash: Rag‘batlantirish

Yakka mashg‘ulotlar uchun ko‘rsatmalar.

O‘qitishni quyidagi printsiplarga asosan tuzish zarur:

Faqat bilishgina muhim emas, balki udallash ham zarur. Bunday muammolarni yo‘lga qo‘yish nazariya va amaliyotning o‘zaro bog‘liqligiga doir savollarga yangicha yondoshishni talab qiladi.

Amaliy mashg‘ulotlar yaxlit tarzda ko‘rib chiqilmog‘i kerak. Bunda quyidagi aspektlar asos hisoblanadi:

a) kurs ko‘lami;

- b)uning yoʻnalishi;
- v)tanlangan kasbiga va oʻqishga qiziqish;
- g)kasbiy mustaqillik;
- d)ijodiy intilish;
- e) fanlararo aloqa.

Dirijyorlik darslarida butun oʻqitish jarayonini amaliy mashgʻulotlarni yuqori malakalari va zamonaviy texnologiyalarga asoslangan holda berishga qaratishi muhimdir. Aynan mana shunda oʻqitish sifati va samaradorligini oshirishning ulkan rezervlariga erishish mumkin.

Mashgʻulot olib boruvchi oʻituvchilarning asosiy eʼtibori shu muammoni yechishga qaratilmogʻi zarur. Talabalar olgan bilim va koʻnikmalarini mustahkamlashning koʻproq ratsional usullarini, zamonaviy metodlarini axtarish, shu biln bir vaqtning oʻzida olingan umumiy bilim va koʻnikmalar hamda musiqa madaniyati tarbiyasi talabalar dunyoqarashini kengaytiradi.

Mustaqil talim uchun tavsiya etiladigan mashgʻulotlar **Mustaqil taʼlim mazmuni**

Mustaqil taʼlim mashgʻulotlari quyidagi maqsadlarga xizmat qilishini lozim “Dirijorlik” fani boʻyicha oʻzgashtirilayotgan musiqiy asarlar misolida amaliy topshiriqlar berib borish.

Dirijor tarixi va mashhur dirijor – xormeyster ijodiy faoliyati toʻgʻrisida maʼlumotlarni toʻldirib va boyitib birish.

Professional xor jamoalarning konsert dasturlarni va teatrlarda kuyllgan musiqa spektakllarga borib eshitish.

Mustaqil ishlar qoʻyidagi boʻlimlardan iborat boʻladi:

1. Oʻtgan darslarda uyga berilgan vazifalarni tayyorlashga tayyorgarlik koʻrish va tayyorlash.
2. Kollokvium topshirish paytida qoʻyiladigan talablar boʻyicha ogzaki materiallarga tayyorgarlik.
3. Dirijorlikning manual texnikasiga oid boʻlgan ishora shtrix va auftaktlar ustida ish olib borish.

Mustaqil ishlar mazmuni:

1. Har dirijorlik qilayotgan asarning haqida maʼlumot toʻplash: kompozitor, shoir haqida ijodiyot yoʻllari, asarning mazmuni bilan tanishish.
2. Asarning haqida musiqa – nazariy tahlil qilish.
3. Asarning haqida vokal – xor tahlil qilish.
4. Xor partituralarni fortepianoda chalib, xorning ovoz ijrosiga mos keltirish.
5. Asarlada xor partiturasida har bir ovozni ijro etish vokal uslublarni tahlil qilib, yaxshi ijro etish.
6. Dirijorlik qilayotgan asarlarda har xil texnik malakalarni oshirish ustida mashqlar qilish.
7. Dirijorlik ishora, auftaktlar, temp, dinamik uslublari ustida mashqlar qilish.
8. 5/8, 5/4, 6/4, 6/8, 7/8, 7/4, 9/8, 9/4, 12/4,12/8 va boshqa dirijorlik ulchovlar ustida ishlash, ushbu oʻlchovlarda ichki hissalar pulsini aniqlab, asarga mansub boʻlgan usul yoʻllarni topib toʻgʻri koʻrsatish.

9. Har turli dinamik, temp o'zgarishlar (agogika) ko'rsatish dirijorlik uslublari ustida mashq qilish

10. Mashhur o'zbek – xormeysterlar ko'rsatgan ijodi faoliyatlari haqida ma'lumot to'plash: B.Umudjonov – Milliy xor haqida va A.Hamidov rahbarligida "O'zbek xor kapellasi" haqida.

11. O'zbek zamonaviy estrada vokal – guruhlar haqida ma'lumot to'plash.

12. O'zbekiston Madaniyat va sport ishlari vazirligi qoshidagi «Bulbulcha» bolalar xori va uning badiiy rahbari va bosh dirijori Sh.Yormatov haqida ma'lumot to'plash.

“Dirijorlik” fanidan talabalar bilimini reyting tizimi asosida baholash mezonlari.

“Dirijorlik” fani bo'yicha reyting jadvallari, nazorat turi, shakli, soni hamda har bir nazoratga ajratilgan maksimal ball, shuningdek joriy hamda yakuniy nazoratlarining saralash ballari haqidagi ma'lumotlar fan bo'yicha birinchi mashg'ulotda talabalarga e'lon qilinadi.

Fan bo'yicha talabalarning bilim saviyasi va o'zlashtirish darajasining Davlat ta'lim standartlariga muvofiqligini ta'minlash uchun quyidagi nazorat turlari o'tkaziladi:

- **joriy nazorat (JN)** - talabaning fan mavzulari bo'yicha bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baholash usuli. Joriy nazorat fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda amaliy mashg'ulotlarda amaliy ijro uy vazifalarining bajarilishini nazorat qilish va shu kabi boshqa shakllarda o'tkazilishi mumkin;

- **yakuniy nazorat (YAN)** - semestr yakunida muayyan fan bo'yicha amaliy ko'nikmalarni talabalar tomonidan o'zlashtirish darajasini baholash usuli. Yakuniy nazorat asosan o'rganilgan musiqiy asarlar bo'yicha konsert dasturini namoyish qilish orqali baholanadi.

JN o'tkazish jarayoni kafedra mudiri tomonidan tuzilgan komissiya ishtirokida muntazam ravishda o'rganib boriladi va uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda, **JN** natijalari bekor qilinishi mumkin. Bunday hollarda **JN** qayta o'tkaziladi.

Oliy ta'lim muassasasi rahbarining buyrug'i bilan ichki nazorat va monitoring bo'limi rahbarligida tuzilgan komissiya ishtirokida **YAN** ni o'tkazish jarayoni muntazam ravishda o'rganib boriladi va uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda, **YAN** natijalari bekor qilinishi mumkin. Bunday hollarda **YAN** qayta o'tkaziladi.

Talabaning bilim saviyasi, ko'nikma va malakalarini nazorat qilishning reyting tizimi asosida talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish darajasi ballar orqali ifodalanadi.

“Ansaml sinfi” fani bo'yicha talabalarning semestr davomidagi o'zlashtirish ko'rsatkichi 100 ballik tizimda baholanadi.

Ushbu 100 ball baholash turlari bo'yicha quyidagicha taqsimlanadi: Y.N.-30 ball, qolgan 70 ball esa J.N.ga taqsimlanadi.

Ball	Baho	Talabalarning bilim darajasi
86-100	A'lo	Xalq cholg'ulari to'g'risida aniq tasavvur va bilimga ega bo'lish, Xulosa va qaror qabul qilish. Ijodiy fikrlay olish. Mustaqil mushohada yurita olish. Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish. Mohiyatini tushuntirish. Bilish, ijro etish. Tasavvurga ega bo'lish.
71-85	Yaxshi	Mustaqil mushohada qilish. Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish. Mohiyatini tushuntirish. Bilish, ijro eta bilish. Tasavvurga ega bo'lish.
55-70	Qoniqarli	Mohiyatini tushuntirish. Bilish, ijro eta bilish Tasavvurga ega bo'lish.
0-54	Qoniqarsiz	Aniq tasavvurga ega bo'lmaslik. Bilmaslik. Ijro qila olmaslik.

Fan bo'yicha saralash bali 55 ballni tashkil etadi. Talabani saralash balidan past bo'lgan o'zlashtirishi reyting daftarchasida qayd etilmaydi.

Talabalarning o'quv fani bo'yicha mustaqil ishi joriy, oraliq va yakuniy nazoratlar jarayonida tegishli topshiriqlarni bajarishi va unga ajratilgan ballardan kelib chiqqan holda baholanadi.

$$\text{Talabani fan bo'yicha reytingi quyidagicha anikdanadi: } K = \frac{V \cdot O'}{100}$$

bu yerda: V- semestrda fanga ajratilgan umumiy o'quv yuklamasi (soatlarda); O' -fan bo'yicha o'zlashtirish darajasi (ballarda).

Fan bo'yicha joriy va oraliq nazoratlarga ajratilgan umumiy ballning 55 foizi saralash ball hisoblanib, ushbu foizdan kam ball to'plagan talaba yakuniy nazoratga kiritilmaydi.

- Joriy **JN** turlari bo'yicha 55 ball va undan yuqori ballni to'plagan talaba fanni o'zlashtirgan deb hisoblanadi va ushbu fan bo'yicha yakuniy nazoratga kirmasligiga yo'l qo'yiladi.

- Talabani semestr davomida fan bo'yicha to'plagan umumiy bali har bir nazorat turidan belgilangan qoidalarga muvofiq to'plagan ballari yig'indisiga teng.

- **JN** va **YAN** turlari kalendar tematik rejaga muvofiq dekanat tomonidan tuzilgan reyting nazorat jadvallari asosida o'tkaziladi. **YAN** semestrning oxirgi 2 haftasi mobaynida o'tkaziladi.

- **JN** nazoratlarda saralash balidan kam ball to'plagan va uzrli sabablarga ko'ra nazoratlarda qatnasha olmagan talabaga qayta topshirish uchun, navbatdagi shu nazorat turigacha, so'nggi joriy nazorat uchun esa yakuniy nazoratgacha bo'lgan muddat beriladi.

- Talabani semestrda **JN** turlari bo'yicha to'plagan ballari ushbu nazorat turlari umumiy balining 55 foizidan kam bo'lsa yoki semestr yakuniy joriy, oraliq va yakuniy nazorat turlari bo'yicha to'plagan ballari yig'indisi 55 balidan kam bo'lsa, u akademik qarzidor deb hisoblanadi.

- Talaba nazorat natijalaridan norozi bo'lsa, fan bo'yicha nazorat turi natijalari e'lon qilingan vaqtdan boshlab bir kun mobaynida fakultet dekaniga ariza bilan murojaat etishi mumkin. Bunday holda fakultet dekanining taqdimnomasiga ko'ra rektor buyrug'i bilan 3 (uch) a'zodan kam bo'lmagan tarkibda apellyatsiya komissiyasi tashkil etiladi.

- Apellyatsiya komissiyasi talabalarning arizalarini ko'rib chiqib, shu kunning o'zida xulosasini bildiradi.

- Baholashning o'rnatilgan talablar asosida belgilangan muddatlarda o'tkazilishi hamda rasmiylashtirilishi fakultet dekani, kafedra mudiri, o'quv-uslubiy boshqarma hamda ichki nazorat va monitoring bo'limi tomonidan nazorat qilinadi.

Talabalar JN dan to'playdigan ballarning namunaviy mezonlari

№	Ko'rsatkichlar	JN ballari				
		Maks.	1-JN	2-JN	3-JN	4-JN
1	Darslarga qatnashganlik va o'zlashtirishi darajasi.	17	0-4	0-4	0-4	0-5
2	Amaliy mashg'ulotlardagi faolligi, ijodiy jarayonlardagi mahorati.	18	0-4	0-4	0-5	0-5
3	Mustaqil ta'lim topshiriqlarining o'z vaqtida va sifatli bajarilishi.	17	0-4	0-5	0-4	0-4
4	Ijodiy jarayondagi repertuarlarning ijro sifati. Tashkilotchiligi.	18	0-5	0-5	0-4	0-4
Jami JN ballari		70	17	18	17	18

YAN konsert dasturi ijrosi natijasiga qarab maksimal 30 ball orqali baholanadi.

Adabiyotlar ro'yxati

Darsliklar va o'quv qo'llanmalar ro'yxati:

1. N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
2. "O'zbekiston mening Vatanim" – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006
3. Shukurov J. Dirijyorlik. T., 2006
4. Bezborodova L.A. «Dirijirovaniye» M. «Prosvesheniye», 1990.
5. Jabbarov A.X. «O'zbekiston bastakorlari va musiqashunoslari». Toshkent, «Yangi asr avlodi», 2005
11. Shamaxmudova B.V. Xor lug'ati. O'quv qo'llanma. T., 2009 «Musika» nashriyoti

XORIJIY MANBALAR

1. Chesnokov P.G. «Xor i upravleniye im». M. «Muzgiz», 1961.
2. Yegorov L. Teoriya i praktika raboti s xorom. L.1965
3. Kazachkov S. Dirijorskiy apparat i ego postanovka. M.1967
4. Grigorev L., Platek Ya. «Sovremenniye dirijeri». M. izd. «Kompozitor», 1969.
5. Popov S.V. «Etyudi po xorovomu dirijirovaniyu». M. «MGIK», 1974.
6. Olxov K.A. «Voprosi teorii dirijyorskoy texniki i obucheniya xorovix dirijerov». L. «Muzika», 1979.
7. Romanovskiy N.V. «Xorovoy slovar». M. «Muzika», 1980.

8. Kolessa N.F. «Osnovi texniki dirijirovaniya». Kiyev. «Muzichna Ukraina», 1981.
9. Sokolov VI. «Rabota s xorom» M. «Muzika», 1983.
10. Olxov K.A «Teoreticheskiye osnovi dirijerskoy texniki». L. «Muzika», 1984.

Qo'shimcha

1. N.Qoziyev. Dirijorlik xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976
2. N.Qoziyev. Dirijorlik xrestomatiyasi. 2 -qism, T.1976
3. N.Qoziyev. Dirijorlik xrestomatiyasi. 3-qism, T. 1977
4. N.Qoziyev. Dirijorlik xrestomatiyasi. 4 qism, T. 1986

Yakka mashg'ulotlar uchun ko'rsatmalar.

O'qitishni quyidagi printsiplarga asosan tuzish zarur:

Faqat bilishgina muhim emas, balki udallash ham zarur. Bunday muammolarni yo'lga qo'yish nazariya va amaliyotning o'zaro bog'liqligiga doir savollarga yangicha yondoshishni talab qiladi.

Amaliy mashg'ulotlar yaxlit tarzda ko'rib chiqilmog'i kerak. Bunda quyidagi aspektlar asos hisoblanadi:

- a) kurs ko'lami;
- b) uning yo'nalishi;
- v) tanlangan kasbiga va o'qishga qiziqish;
- g) kasbiy mustaqillik;
- d) ijodiy intilish;
- e) fanlararo aloqa.

Dirijorlik darslarida butun o'qitish jarayonini amaliy mashg'ulotlarni yuqori malakalari va zamonaviy texnologiyalarga asoslangan holda berishga qaratishi muhimdir. Aynan mana shunda o'qitish sifati va samaradorligini oshirishning ulkan rezervlariga erishish mumkin.

Mashg'ulot olib boruvchi o'ituvchilarning asosiy e'tibori shu muammoni yechishga qaratilmog'i zarur. Talabalar olgan bilim va ko'nikmalarini mustahkamlashning ko'proq ratsional usullarini, zamonaviy metodlarini axtarish, shu biln bir vaqtning o'zida olingan umumiy bilim va ko'nikmalar hamda musiqa madaniyati tarbiyasi talabalar dunyoqarashini kengaytiradi.

Mustaqil talim uchun tavsiya etiladigan mashg'ulotlar Mustaqil ta'lim mazmuni

Mustaqil ta'lim mashg'ulotlari quyidagi maqsadlarga xizmat qilishini lozim "Dirijorlik" fani bo'yicha o'zgashtirilayotgan musiqiy asarlar misolida amaliy topshiriqlar berib borish.

Dirijor tarixi va mashhur dirijor – xormeyster ijodiy faoliyati to'g'risida ma'lumotlarni to'ldirib va boyitib birish.

Professional xor jamoalarning konsert dasturlarni va teatrlarda kuyllgan musiqa spektakllarga borib eshitish.

Mustaqil ishlar qo'yidagi bo'limlardan iborat bo'ladi:

1. O'tgan darslarda uyga berilgan vazifalarni tayyorlashga tayyorgarlik ko'rish va tayyorlash.

2. Kollokvium topshirish paytida qo'yiladigan talablar bo'yicha ogzaki materiallarga tayergarlik.

3. Dirijorlikning manual texnikasiga oid bo'lgan ishora shtrix va auftaktlar ustida ish olib borish.

Mustaqil ishlar mazmuni:

1. Har dirijorlik qilayotgan asarning haqida ma'lumot to'plash: kompozitor, shoir haqida ijodiyot yo'llari, asarning mazmuni bilan tanishish.

2. Asarning haqida musiqa – nazariy tahlil qilish.

3. Asarning haqida vokal – xor tahlil qilish.

4. Xor partituralarni fortepianoda chalib, xorning ovoz ijrosiga mos keltirish.

5. Asarlada xor partiturasida har bir ovozni ijro etish vokal uslublarni tahlil qilib, yaxshi ijro etish.

6. Dirijorlik qilayotgan asarlarda har xil texnik malakalarni oshirish ustida mashqlar qilish.

7. Dirijorlik ishora, auftaktlar, temp, dinamik uslublari ustida mashqlar qilish.

8. 5/8, 5/4, 6/4, 6/8, 7/8, 7/4, 9/8, 9/4, 12/4, 12/8 va boshqa dirijorlik ulchovlar ustida ishlash, ushbu o'lchovlarda ichki hissalar pulsini aniqlab, asarga mansub bo'lgan usul yo'llarni topib to'g'ri ko'rsatish.

9. Har turli dinamik, temp o'zgarishlar (agogika) ko'rsatish dirijorlik uslublari ustida mashq qilish

10. Mashhur o'zbek – xormeysterlar ko'rsatgan ijodi faoliyatlari haqida ma'lumot to'plash: B.Umudjonov – Milliy xor haqida va A.Hamidov rahbarligida "O'zbek xor kapellasi" haqida.

11. O'zbek zamonaviy estrada vokal – guruhlar haqida ma'lumot to'plash.

12. O'zbekiston Madaniyat va sport ishlari vazirligi qoshidagi «Bulbulcha» bolalar xori va uning badiiy rahbari va bosh dirijori Sh.Yormatov haqida ma'lumot to'plash.

3. Ta'lim texnologiyasi

Yakka tartibdagi mashg'ulotlarning namunaviy texnologik xaritasi
1-akademik soat (45 daqiqa)

Fakultet, kafedra, o'kitish boskichi	O'quv predmeti	O'quv mashg'uloti mavzusining o'quv dasturidagi o'rni
Xalq ijodiyoti VJR bo'limi IV kurs	Dirijerlik	2 soat
Sana: _____	Yakka dars – VJR	O'qituvchi: Vasilchenko O.A.
Mavzuning nomi	Murakkb dirijerlik sxemalarini o'rganish	
Mashg'ulot rejasi	1. 9/4 va 9/8 o'lchovlarini vazmin sur'atda "to'qqiz"ga hamda tez mo'tadil sur'atda (uchga) (3+3+3) asarlarni dirijyorlik qilish. 2. 12/4 va 12/8 o'lchovlarni vazmin sur'atda "o'n ikki"ga hamda tez va mo'tadil sur'atda « to'rt"ga (3+3+3+3) asarni dirijyorlik qilish. 3. 7/4 yoki 7/8 o'lchovlarni vazmin sur'atda, « yettiga" hamda tez va mo'tadil sur'atda "uch"ga (2+2+3) va (3+2+2) va "ikki"ga (3+4 va 4+3) asarni dirijyorlik qilish.	
Asosiy atama va tushunchalar	nafas, ansambl, tovush balandligi, "ton berish", ovoz sozlash mashqlari diktsiya, akapella, soz, temp, syuita, kantata, oratoriya, opera	
Adabiyotlar ro'yxati	1. Asafev B. «O xorovom iskusstve» (sbornik statey) L. , «Музыка», 1980 2. Vinogradov K. «Rabota nad diktsiyey v xore». M. , «Музыка», 1967 3. Dmitriyevskiy V. «Xorovedeniye i upravleniye xorum». Izd. 2 M. , «Музыка», 1964. 4. Romanovskiy N. «Xorovoy slovar». Izd. 3 L. , «Музыка», 1980 5. Chesnokov P. «Xor i upravleniy im», Izd 3 «Музыка», 1961 6. Sharafiyeva N. «Xor sinfi». Musiqa nashriyoti. T. 2005.	
O'quv mashg'ulotining maqsadi	Murakkab usulga ega bo'lgan asarlarni dirijyorlik qilish. Bir murakkab usuldan ikkinchi murakkab usulga utish. Murakkab usullarni his kilish O'rganilayotgan murakkab usulga ega bo'lgan asarni quyilab va dirijerlik kilish.	

O'qituvchi vazifa	oldidagi	Talabalarga fan mazmunini o'zlashtirish jarayonida quyidagilarni bilishi va ulardan foydalana olishini o'rganish: 1.Murakkab usulli asarni chalib kursatib berish. 2.Kuylab berish 3.Asarni dirijerlik qilib qo'rsata bilish.
O'quv natijalari	faoliyatining	Talaba oddiy va murakkab usulli asarlarni taxlil kiyla bilishi. Asarni dirijerlik qilib va kuylab berishi
O'qitish metodlari va texnikalari		Amaliy, interaktiv, aqliy hujum, kichik guruhlarda ishlash.
O'qitish vositalari		Aloxida asarlar notalari, slaydlar, xrestomatiyalar, DVD yozuvlari.
O'qitish sharoiti		Maxsus moslashtirilgan auditoriya

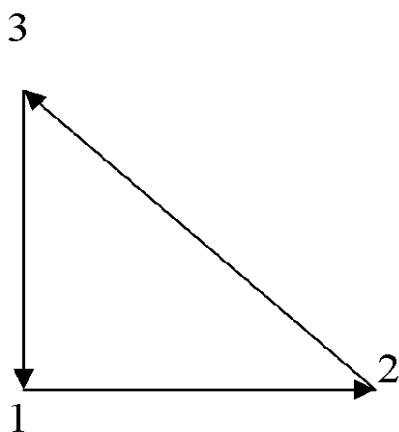
Murakkab dirijerlik sxemalari mavzusidagi amaliy mashg'ulotning texnologik xaritasi

O'kitish bosqichlari	Faoliyat mazmuni	
	Ta'lim beruvchi	Ta'lim oluvchi
I. Tayyorlov boskichi (10 daqiqa)	1. Xor asarlarini nomi, kompozitori, musiqiy obrazi haqida kirish so'zi. 2.Asarlarning ijro rejasi bilan tanishtiradi. 3.Baholash mezonlarini va adabiyotlar ro'yxatini e'lon qiladi. 4.Xar bir talabaga nota material tarqatadi.	Eshitadilar. Eshitadilar, yozadilar, ma'lum ketma-ketlikda joylashtiradilar.
II.Asosiy bosqich (60 daqiqa)	1 ovoz sozlash yordamida talabalarni kuylashini faolashtirish 2.Fikrlarni umumlashtirib, Davlat attestatsiyasiga tanlangan asarlar ustida ishlar olib boriladi 3.Tarqatilgan nota materiallarga diqqatlarini jalb qiladi. 4. Bajarilgan ishlarni qisqacha tahlil qiladi. 5. Olingan bilimlarni yanada mustahkamlash maqsadida talabalarni kichik guruhlariga bo'ladi. Har bir guruhlarda ovoz partiyalari aloxida mukammal o'rganiladi. 6 Guruhlar bajargan ishlarni tahlil qilish va baholash.	Fikrlarini bildiradilar Berilgan vazifani bajaradilar. Eshitadilar, zarur joylarini yozib oladilar.

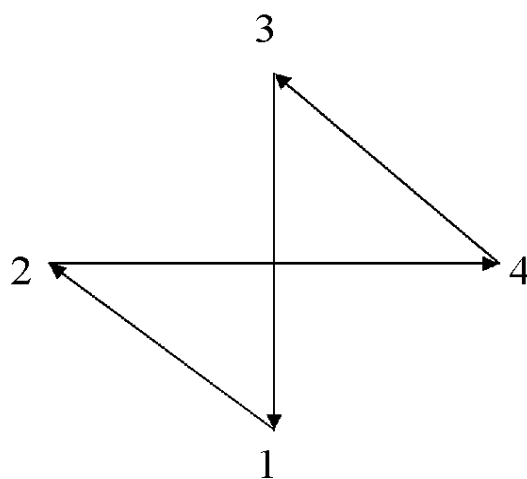
		Eshitadilar
III Yakuniy boskich (10 daqiqa)	1. Mavzuni umumlashtiradi, xulosalar kiladi. 2. Guruhlar va ayrim talabalar bahosini e'lon kiladi. 3. Uyga vazifa beradi.	Eshitadilar, yozib oladilar.

4. Mashqlar

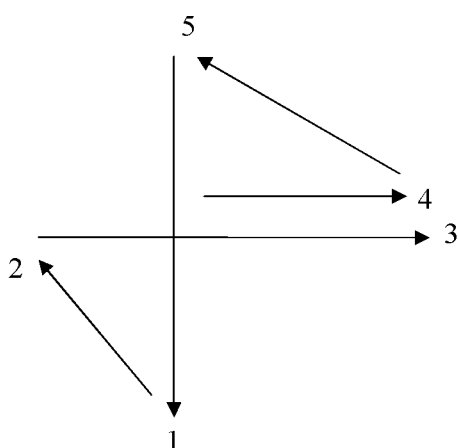
Birinchi kursdan boshlab dirijyorlik sinfi bo'yicha talaba oddiy ko'l xarakatlari sxemasi bilan tanishadi va o'zdashtiradi. Keyinchalik, 2 kursdan talaba murakkab va murakkab- aralash sxemalarni asarlar orkali o'zlashtiradi.

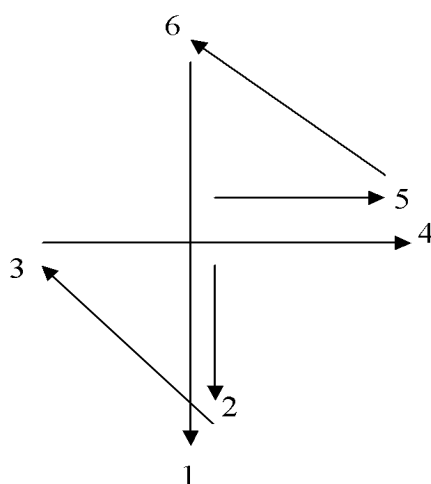
1 rasm Trexdolnyy razmer

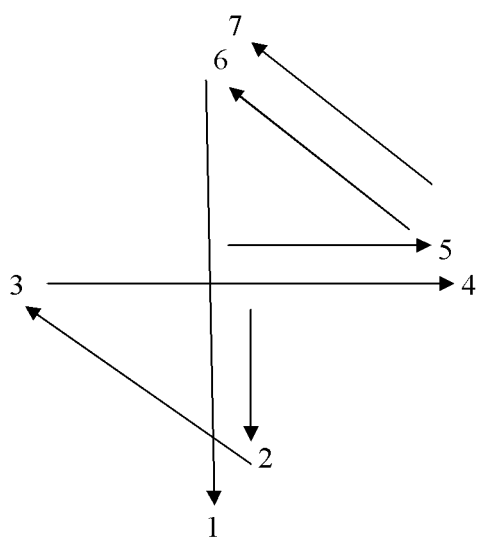
2 rasm Chetyrexdolnyy razmer

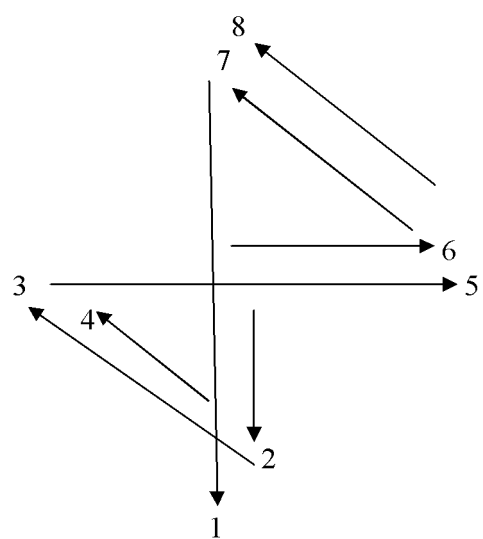
3 rasm Pyatidolnyy razmer

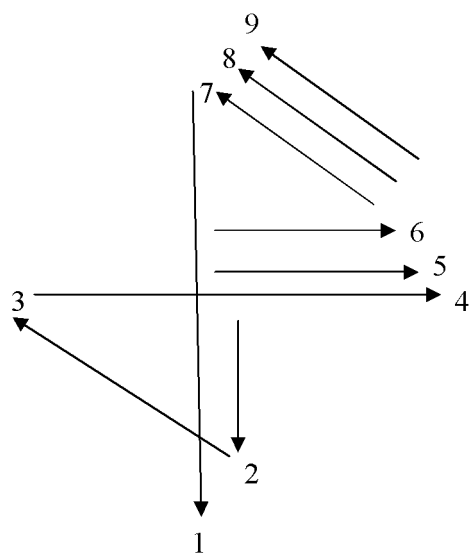
4 rasm Shestidolnyy razmer

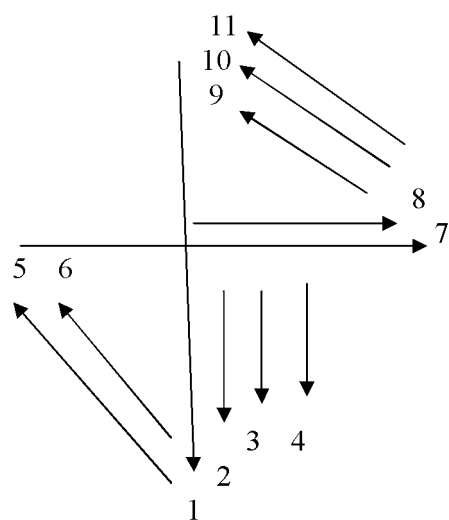
5 rasm Semidolnnyy razmer

6 rasm Vosmidolnnyy razmer

7 rasm Devyatidolnnyy razmer

8 rasm Odinnadtsatidolnnyy razmer

5. Testlar

1. Vokal-xor jamoasining vazifalari:

- a) yoshlarni qo'shiq aytish va cholg'u chalishga o'rgatish
- b) raqsga tushishga o'rgatish
- * s) yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ijtimoiy-siyosiy hayotda faol ishtirok etish va fikr uyg'otish, taraqqiyot g'oyalariga chorlash
- d) to'g'ri javob yo'q

2. Vokal-xor jamoasi rahbarining vazifasi nimalardan iborat?

- a) rahbar dono tarbiyachi, pedagog bo'lishi lozim
- b) rahbar nazariy bilim ega bo'lishi kerak
- s) vokal uslubiyoti jihatidagi puxta malakaga ega bo'lishi kerak
- * d) hamma javoblar to'g'ri

3. Vokal-xor jamoasi rahbari nimalarga ega bo'lishi lozim?

- * a) dono ustoz, qatnashchilarning qobiliyatlaridan qat'iy nazar bir xil munosabatda bo'lishi
- b) manmanlikka berilishi, ishtirokchilarni bir tomonlama tanqid qilishi
- s) g'amxo'r bo'lishi
- d) obro' e'tiborga ega bo'lishi

4. Xor jamoasini qayerlarda tuzish mumkin?

- a) o'quv yurtlari, maktab, litsey, kollej, cho'milish havzalarida
- * b) o'quv yurtlari, maktab, litsey, kollej, madaniyat muassasalari, harbiy qismlar, ishlab chiqarish korxonalarida
- s) madaniyat muassasalari, sport o'yingohlarida d) to'g'ri javob yo'q

5. Xor jamoasini tashkil etishda qaysi jihatlarga e'tiborni qaratish kerak?

- a) targ'ibot-tashviqot ishlarini olib borish
- b) o'z-o'zini boshqarish tashkilotlarini tuzish
- * s) madaniy ehtiyojlari, mahalliy qo'shiqchilik an'analari, badiiy ijro yo'llari, atrof muhitni aniqlash
- d) xonandalar ovozini aniqlab xor guruhlarini to'ldirish

6. Xorni tashkil etishning birinchi davrida nimalarni amalga oshirish mumkin?

- a) madaniy ehtiyojlari, mahalliy qo'shiqchilik an'analari, badiiy ijro yo'llari, atrof muhitni aniqlash
- b) targ'ibot-tashviqot ishlarini olib borish
- s) xonandalar ovozini aniqlab xor guruhlarini to'ldirish
- * d) hamma javoblar to'g'ri

7. Xorni tashkil etishning ikkinchi davrida nimalarni amalga oshirish mumkin?

- * a) xor guruhlarini to'ldirish ishlarini tugallash va faoliyat boshlash
- b) o'z-o'zini boshqarish tashkilotlarini tuzish

s) xonandalarni xorga qaytadan jalb etish d) xonandalar ovozi ustida ishlash

8. Asarni o'zlashtirishda rahbar nimalarga ahamiyat berishi zarur?

a) asar partiyalarini musiqiy nazariy tahlil qilish

b) so'zlarning aniq va to'g'ri yozilganligiga e'tibor berish s) asarni dinamik belgilariga ahamiyat berishi

* d) asarni chuqur o'rganishi, tahlil qilishi, idrok eta olishi

9. Ilk bor tashkil etilgan xor jamoasiga qanday asar o'rgatish tavsiya etiladi?

a) opera va kontantlardan parcha

b) ko'p qismli xor asari

* s) band va naqorotdan iborat asar d) ko'p ovozli xor asari

10. Dastur tanlashning muhim shartlarini to'g'ri ko'rsating.

a) xonandalarning ijrochilic mahoratini yuksaltirish, badiiy didini o'stirish

* b) asarning g'oyaviyligi va badiiy yuksakligi, tanlangan asarning xor jamoasiga mos kelishi, oddiydan murakkabga o'tib borishi, asarning mavzu jihatdan rang-barang bo'lishi, tanlangan asarning kontsertda ijro qilinishi

s) turli janrga mansubligini e'tiborga olish

d) ijro sur'ati, xarakteri va kontsert dasturiga kiritilishi

11. Asarni jo'rli kuylashning afzallik tomonlari qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan.

a) ruhlantiradi, mehr muhabbatga chorlaydi

b) badiiy didini oshiradi, insonparvarlikka undaydi s) xonandalar qiziqishlarini oshiradi

* d) asarni ritmik tomondan to'g'ri talaffuz qiladi va toza kuylash imkonini beradi

12. A'kapella usulida kuylash xor jamoasiga qanday yordam beradi?

a) ritmik jihatdan o'stiradi

b) xor sozini yaxshilaydi, xonandalarni garmonik eshitish va tafakkur etish qobiliyatini o' stiradi

s) dinamik jihatlarini boyitadi

* d)hammajavoblarto'g'ri

13. Kuylashdagi to'g'ri nafas olish yo'lini ko'rsating.

* a) qorin bo'shlig'i -diafragmaga nafas olish

b) yelka kengayuvchi nafas olish

s) ko'krak bilan nafas olish

d) ko'krak aralash qorindan nafas olish

14. Aniq bir ritmda va ma'lum bir vaqt oralig'ida almashinadigan nafas qanday nafas deyiladi?

a) o'ynaganda ishlatiladigan nafas

b) gapirganda ishlatiladigan nafas

s) kuylash vaqtda ishlatiladigan nafas

* d) fiziologik nafas

15. Tez tepmdagi asarlarda to'g'ri nafas olish qanday sodir bo'ladi?

a) sekin va shoshilmay

* b) tez va qisqa vaqt oralig'ida

s) chuqur va aniq \

d) qattiq va aniq bo'lmagani

16. Sekin tepmdagi asarlarda to'g'ri nafas olish qanday sodir bo'ladi?

a) tez va qisqa vaqt oralig'ida

b) qisqa va cho'zib

* s) sekin, shoshilmay, chuqur va aniq

d) qattiq va aniq

17. Qattiq tovush hosil qilish nyuanslari:

* a) forte, fortissimo, sforsando

b) piano, pianissimo, metstso forte

s) metstso forte, metstso piano, forte

d) forte, piano, metstso forte

18. YUmshoq tovush hosil qilish nyuanslari:

a) metstso forte, metstso piano, forte

b) forte, piano, metstso forte

s) krijendo, diminuyendo, jnetstso piano

* d) metstso piano, piano, pianissimo

19. Kichik yoshdagi bolalar xor jamoasi nechanchi sinf o'quvchilaridan tashkil topadi?

* a) umumta'lim maktabining 2, 3 va 4-sinf o'quvchilaridan b) 10-14 yoshdagi bolalardan

s) umumta'lim maktabining 7, 8, 9-sinf o'quvchilaridan d) maktabgacha muassasa tarbiyalanuvchilaridan

20. Kichik yoshdagi bolalar xor jamoasi uchun qanday asarlar tanlab olinadi?

a) ko'p qismli xor asari

* b) cholg'u asbobi jo'r bo'ladigan kichik hajmdagi va diapozoni uncha katta bo'lmagan asar

s) a'kapella usulidagi asar I

d) ko'p ovozli xor asari

21. Kichik yoshdagi bolalar ovoz diapozoni qaysi javob to'g'ri ko'rsatilgan.

a) kichik oktava Mi va ikkinchi oktava Do

b) birinchi oktava Re va ikkinchi oktava Sol

s) kichik oktava Si va birinphi oktava Si

* d) birinchi oktava Do, Re! va ikkinchi oktava Do, Re

22. Bolalarni xorga jalb qilishning birinchi bosqichida nimalarga ahamiyat beriladi?

- * a) musiqaviy eshitish va uni aniq ifoda etish qobiliyati, musiqiy xotirasi, ritm his etishiga
- b) diapozoniga
- s) ovoz xususiyatiga
- d) yoshiga

23. O'zining yengilligi va tovlanib turishi, jarangdorligi va nozikligi bilan:

- a) tenor va basga bo'linadi
- * b) diskant-soprano va altga bo'linadi
- s) soprano va altga bo'linadi
- d) tenor va sopranoga bo'linadi

24. Diskant-soprano bolalar ovozining diapozoni:

- a) kichik oktava Mi va ikkinchi oktava Do
- b) birinchi oktava Re va ikkinchi oktava Sol
- s) kichik oktava Si va birinchi oktava Si
- * d) birinchi oktava Re va ikkinchi oktava Re

25. Bolalarni xorga jalb qilishning ikkinchi bosqichida nimalarga ahamiyat beriladi?

- a) musiqaviy eshitish va uni aniq ifoda etish qobiliyati, musiqiy xotirasi, ritm his etishiga
- * b) yakka tartibda ovoz xususiyatlari bilan tanishib, ularni xor guruhiga bo'ladi
- s) ovoz xususiyatiga
- d) yoshiga

!

26. Primar tovush deb:

- a) aralash registrdagi tovushlarga aytiladi
- b) yuqori registrdagi tovushlarga aytiladi
- * s) ovozning o'ziga xos tomonlarini ochib beruvchi bir yoki bir necha tovushlarning yengil, tabiiy va yaxshi jaranglashiga aytiladi
- d) pastki registrdagi tovushlarga aytiladi

27. Kuylash jarayonida qiyinchilik tug'diradigan unli xarflar qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

- a) A, O, YA, YO, O'
- b) O, YA, I, e, YO
- s) A, O, YA, I
- * d) I, YE, e, U, YU

28. Oson kuylanadigan unli tovushlar:

- * a) A, YA, O, YO, O'
- b) O, YA, I, E, YO

- s) A, O, YA, I
- d) I, U, e, YE, YU

29. Melodik soz deganda nima tushunasiz?

- a) uch tovushliklarning to'g'ri kuylanishi
- b) akkordlarning to'g'ri kuylanishi
- * s) intervallar, major va minor bosqichlarini sof kuylanishi
- d) to'g'ri javob yo'q

30. Garmonik soz deganda nimani tushunasiz?

- * a) uch tovushlik va akkordlarning to'g'ri kuylanishi
- b) intervallarning to'g'ri kuylanishi
- s) major va minor gammalarining kuylanishi d) hammasi to'g'ri

31. Qaysi intervallarda bir tomonlama kengayishga moyillik bilan kuylanadi?

- a) barcha katta intervallar
- b) barcha kichik intervallar
- * s) a va d javoblar to'g'ri
- d) katta tertsiya, katta seksta, katta septima

32. Qaysi intervallarda bir tomonlama torayishga moyillik bilan kuylanadi?

- a) barcha kichik intervallar
- b) kichik tertsiya, kichik sgksta, kichik septima
- s) barcha intervallar
- * d) a vav javoblar to'g'ri

33. Qaysi intevallar mustahkam va barqaror kuylanadi?

- * a) prima, kvarta, kvinta, oktava b) barcha kichik intervallar
- s) barcha katta intervallar
- d) barcha orttirilgan va kamaytirilgan intervallar

34. Ansambl so'zi qaysi tildan olingan?

- * a) frantsuz
- b) italyan
- s) nemis
- d) rus

35. Ansambl so'zining ma'nosi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan.

- a) musiqiy ijro usulining birgalikda kuylash
- b) dinamik nyuanslarni birgalikda kuylash
- * s) birgalikda, uy?unlik bilan kuylash
- d) dirijyor bilan birga kuylash

36. Qo'shiq o'rgatish jarsiyonining asosiy qismlarini ko'rsating.

- * a) asarni eshittirish, so':

va kuyini o'rgatish hamda mustahkamlash, badiiy
ifodali qilib kuylashga o'rgatish
b) nota yordamida kuylashga o'rgatish
s) cholg'u jo'rliqi bilan kuylashga o'rgatish
d) to'g'ri javobyo'q

37. Bolalarga qo'shiq aytish qanday yo'llar bilan o'rgatiladi?

* a) hammajavoblar to'g'ri
b) dinamik belgilarini aniqlash
s) nafas olish joylarini belgilash d) jummalargabo'lib o'rgatish

38. Ikki ovozlikda kuylash ko'nikmalarini o'stirishda qanday usuldan foydalanish mumkin?

a) gamma
* b) kanon
s) akkord
d) a va v javoblar to'g'ri xia-u

39. Bolalarga qanday tempdagi asarlarni o'rgatish tavsiya etiladi?

a) shoshilmay ijro qilinadigan asarlar
b) tez tempdagi asarlar s) sekin tempdagi asarlar
* d) o'rtacha, mo'tadil tempdagi asarlar

40. Notalarda qo'shiqning jummalarga bo'linishi qanday belgi bilan ifodalanadi?

a) non liga
b) sttakato
* s) liga
d) fermato

41. Butun, yarimtalik, choraktalik, sakkiztalik, o'n oltitalik - bu so'zlarning ma'nosi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

a) nota balandligini anglatadi
* b) notalar cho'zimini anglatadi
s) notalar sanog'ini anglatadi
d) v va s to'g'ri javoblar

42. Qo'shiqlarda uchraydigan alteratsiya belgilarining vazifasi nimalardan iborat?

a) diyez - tovushlarni yarim ton miqdorida ko'taradi
b) bemol - tovushlarning yarim ton miqdorida pasaytiradi
s) bekar - alteratsiya belgilarni bekor qiladi
* d) hamma javoblar to'g'ri

43. O'rta yoshdagi bolalar xor jamoasi qatnashchilarining yoshini ko'r sating.

- a) 20-25 yoshdagi bolalar
- b) 14-17 yoshdagi bolalar
- * s) 10-14 yoshdagi bolalar
- d) 7-10 yoshdagi bolalar

44. O'rta yoshdagi bolalar xor jamoasi nechanchi sinf o'quvchilaridan tashkil topadi?

- a) umumta'lim maktabinin², 3 va 4-sinf o'quvchilaridan
- * b) umumta'lim maktabining 5, 6, 7, 8, 9-sinf o'quvchilaridan
- s) akademik litsey va kollej o'quvchilaridan
- d) maktabgacha muassasa tarbiyalanuvchilaridan

45. O'rta yoshdagi bolalar xor jamoasining umumiy diapozoni:

- * a) kichik oktava Sol, Lya notalaridan ikkinchi oktava Fa, Sol notalarigacha
- b) kichik oktava Do, Re notalaridan ikkinchi oktava Lya, Si notalarigacha
- s) birinchi oktava Fa, Sol notalaridan ikkinchi oktava Do, Re notalarigacha
- d) birinchi oktava Do notasidan uchinchi oktava Do notasigacha

46. O'rta yoshdagi bolalar xor jamoasining diskant-soprano ovozi diapozoni:

- a) kichik oktava Mi, Fa - birinchi oktava Mi, Fa notalari
- b) kichik oktava Lya, Si - uchinchi oktava Do, Re notalari
- s) katta oktava Do, Re - kichik oktava Lya, Si notalari
- * d) birinchi oktava Re, Mi - ikkinchi oktava Fa, Sol notalari

47. O'rta yoshdagi bolalar xor jamoasining alt ovozi diapozoni:

- a) kichik oktava Mi, Fa - birinchi oktava Mi, Fa notalari
- b) kichik oktava Lya, Si - ijichinchi oktava Do, Re notalari
- * s) kichik oktava Sol, Lya - ikkinchi oktava Re, Mi notalari
- d) birinchi oktava Re, Mi - ikkinchi oktava Fa, Sol notalari

48. O'rta yoshdagi bolalar xor jamoasining son jihatidan tarkibi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

- * a) 30-40 nafar
- b) 70-80 nafar
- s) 20-25 nafar
- d) 50-60 nafar

49. O'rta yoshdagi bolalar xor jamoasini sahnada to'g'ri joylashtirish qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

- a) diskant- soprano, tenor
- * b) diskant-soprano, alt yoki alt, diskant-soprano
- s) alt, tenor, bas
- d) diskant-soprano, bas

50. jO'smirlar xor jamoasi nechanchi sinf o'quvchilaridan tashkil topadi?

- a) umumta'lim maktabinin², 3 va 4-sinf o'quvchilaridan

- b) limumta'lim maktabining 5, 6, 7, 8, 9-sinf o'quvchilaridan
- * 'sf akademik litsey va kollej o'quvchilaridan
- d) maktabgacha muassasa tarbiyalanuvchilaridan

51. O'smirlar xor jamoasi qatnashchilarining yoshini ko'rsating.

- a) 20-25 yoshdagi bolalar
- b) 7-10 yoshdagi bolalar
- s) 10-14 yoshdagi bolalar
- * d) 14-17 yoshdagi bolalar

52. Mutatsiya davri qaysi yoshlarni o'z ichiga oladi?

- * a) 13-18 yoshlarni
- b) 7-10 yoshlarni t
- s) 20-25 yoshlarni]
- d) 10-12 yoshlarni

53. O'smirlar xor jamoasining umumiy diapozoni:

- a) katta oktava Do - ikkinchi oktava Do notalari
- * b) kichik oktava Do, Re 4- ikkinchi oktava Sol, Lya notalari
- s) birinchi oktava Do - ikkinchi oktava Fa notalari
- d) birinchi oktava Lya - ikkinchi oktava Lya notalari

54. O'smirlar xor jamoasining soprano ovozining diapozoni:

- * a) birinchi oktava Do, Re - ikkinchi oktava Sol, Lya notalari
- b) kichik oktava Sol, Lya - ikkinchi oktava Re, Mi notalari s) birinchi oktava Fa, Sol - ikkinchi oktava Re, Mi notalari d) ikkinchi oktava Do, Re - ikkinchi oktava Sol, Lya notalari

55. O'smirlar xor jamoasining alt ovozining diapozoni:

- a) birinchi oktava Do, Re - ikkinchi oktava Sol, Lya notalari
- * b) kichik oktava Sol, Lya - ikkinchi oktava Re, Mi notalari
- s) birinchi oktava Fa, Sol - ikkinchi oktava Re, Mi notalari
- d) birinchi oktava Do, Re - ikkinchi oktava Sol, Lya notalari

56. O'smirlar xor jamoasining tenor va bas ovozlarining diapozoni:

- a) birinchi oktava Do, Re - j ikkinchi oktava Do, Re notalari
- b) kichik oktava Lya, Si - birinchi oktava Lya, Si notalari
- * s) kichik oktava Do, Re - kichik oktava Lya, Si notalari
- d) katta oktava Do, Re - kibhik oktava Do, Re notalari

57.*iO'smirlar xor jamoasida rahbar erkaklar ovozining qaysi jihatlarini e'tibor berish kerak? i

- a) tekis ovoz chiqarish va aniq talaffuzga
- b) ovozni zo'riqtirmaslik, fonetik sifat buzilishlarini oldini olish
- s) sozning sofligi va tiniqligi va ansamblning uyg'unligiga

* d) barcha javoblar to'g'ri

58. Xonandalar ovozinig buzilishiga olib keladigan sabablar:

- a) xonandalar nafas olish qoidalariga rioya qilmaganlarida
- b) xonandalar tovushlarning baland-pastligini ilg'ab ololmaganda
- s) xonandalarning tovush chiqarish yo'llari xastalanganda va charchagan holatida
- * d) hamma javoblar to'g'ri

59. Sof musiqiy talaffuzga erishishga yordam beradigan usullar:

- a) nip - mayin va ohista to'vushda ijro
- b) yopiq og'iz bilan ijro
- s) "u" unli tovush bilan va jo'rsiz ijro
- * d) a, v, s javoblar to'g'ri |;-

60. Xor jamoalarida keng ishlatiladigan nafas turi:

- * a) zanjirsimon nafas
- b) jummalarga bo'lingan nafas
- s) cho'ziq va shoshilmay olingan nafas
- d) tez va chuqur olingan nafas

61. Xususiy ansambl deganda nimani tushunasiz?

- a) xor guruhlar o'rtasidagi ohangdoshlik
- * b) har bir guruhning mutassiligidir
- s) temp ansambli
- d) tembr ansambli

62. Umumiy ansambl deganda nimani tushunasiz?

- a) temp ansambli j
- b) har bir guruhning mutassiligidir
- * s) xor guruhlar o'rtasidagi ohangdoshlik, ya'ni butun xorning ansambli
- d) tembr ansambli

63. Dinamik ansambl deganda nimani tushunasiz?

- * a) ovozlar sadosining bir xil tus olishi
- b) usulni bir xilda his etish
- s) bir xil tezlikda ijro etish
- d) yakkaxon va xor jamoasining bir xilda ijro etilishi

64. Garmonik ansambl:

- a) asarning bir xil tezlikda ijro etilishi
- b) ovoz tusining bir xilligi
- s) xordagi barcha guruhlarining ohangdoshligi
- * d) akkordlardagi barcha tovushlarning ohangdoshligi

65. Temp ansambli:

- a) akkordlardagi barcha tovushlarning ohangdoshligi
- * b) asarning bir xil tezlikda ijro etilishi

- s) yakkaxon va xor jamoasining bir xilda ijro etilishi
- d) xordagi barcha guruhlarining sadolanishi

66. So'z talaffuzi:

- a) nutq organlarining to'g'ri va aniq ishlatilishi
- b) undosh tovushlarning to'g'ri va aniq talaffuzi
- s) unli tovushlarning to'g'ri va aniq talaffuzi
- * d) hamma javoblar to'g'ri

67. Quyidagi iborani kuylash jarayonida bo'g'inlarga to'g'ri ajratilishi:

- * a) to-pi-be-rsa-ngiz
- b) to-pib-ber-san-giz
- s) to-pip-ber-sa-ngiz
- d) to-pi-ber-sa-ngiz

68. Xonandalarni jamoaga yetaklab keluvchi sabablar nimalardan iborat?

- a) musiqiy, musohaba-muloqot
- b) kontsert-ijrochilik, o'quy-bilim olish
- s) kasbiy-mahorat
- * d) hamma javoblar to'g'ri

69. Musohaba-muloqot qiziqishi qaysi yoshdagi jamoa qatnashchilari uchun xos?

- a) o'rta ma'lumotlilarga
- * b) keksalar va yoshlarga
- s) oliy ma'lumotlilarga
- d) to'g'ri javob yo'q

70. Xonandalarning fe'l-atvorini shartli ravishda qanday toifalarga bo'linadi?

- * a) barcha javoblar to'g'ri
- b) zo'raki, hassos
- s) mulohazakor
- d) ijodiy

71. O'rta yoshdagi bolalarning ovoz xususiyatiga qarab aniqlashda nimalarga e'tibor qaratiladi?

- a) ovozni zo'riqtirmasdan va erkin kuylashiga
- b) unli va undosh tovushlarni o'ng'ay kuylashiga
- s) jamoaga faol qatnashi va to'g'ri kuylashiga
- * d) ovoz diapozoni, ovoztembri, musiqiy xotirasi va musiqani eshitabilishiga

72. O'rta yoshdagi bolalar ovozining yuqori registr tovushlardagi joylashishi:

- a) birinchi oktava Sol ikkinchi oktava Do
- b) birinchi oktava Lya ikkinchi oktava Re
- * s) ikkinchi oktava Re-Sol

d) birinchi oktava Si ikkinchi oktava Re

73. O'rta yoshdagi bolalar ovozining o'rta registr tovushlardagi joylashishi:

- a) kichik oktava Sol birinchi oktava Do
- * b) birinchi oktava Fa ikkinchi oktava Re
- s) birinchi ikkinchi oktava Re ikkinchi oktava Do
- d) birinchi oktava Si ikkinchi oktava Re

74. O'rta yoshdagi bolalar ovozining pastki registr tovushlardagi joylashishi:

- * a) kichik oktava Sol birinchi oktava Mi
- b) kichik oktava Lya birinchi oktava Lya
- s) birinchi oktava Do birinchi oktava Sol
- d) birinchi oktava Si birinchi oktava Lya

75. Jamoa ijrosidagi detonatsiya deb nimaga aytiladi?

- a) noto'g'ri nafas olib kuylash
- b) ovoz pardalarining o'ta taranglashuvi
- s) xor ijrosidagi sozning pasayib yoki ko'tarilib ketishi
- * d) hammajavoblar to'g'ri

76. Orfoyepiya so'zining ma'nosi nima?

- * a) so'zlarning jonli tildagi talaffuzi
- b) so'zlarning qo'shiq aytishdagi talaffuzi
- s) so'zlarning musiqiy talaffuzi
- d) hammajavoblar noto'g'ri

77. Artikulyatsiya apparatiga nimalar kiradi?

- a) qog'iz bo'shlig'i, ovoz pardalari, quloqlar
- * b) lab, til, tanglay, ovoz pardalari, jag'ar, tishlar
- s) ovoz pardalari, quloqlar, qo'llar
- d) lab, til, jag', quloq, og'iz bo'shlig'i, qo'llar

78. Nafas olishning tugallanishi nimaga ishora beradi?

- a) nafasni chiqarishga
- b) nafasni qayta olishga
- * s) qo'shiq aytishning boshlanishiga
- d) qo'shiq aytishning tugallanishiga

79. Jamoaga qo'shiq o'rgatishda nimalarga alohida ahamiyat berish kerak?

- * a) hamma javoblar to'g'ri
- b) asarni eshittirish
- s) asarni o'rgatish
- d) asarni mustahkamlash va badiiy ifodali qilib ijro etish

80. Asarni o'rgatishda nimalarga e'tibor qaratiladi?

- a) jummalarga bo'lish, aniq talaffuzi, kuyini
- b) ritmik qiyinchiliklarni, tovush xususiyatini
- * s) hamma javoblar to'g'ri
- d) to'g'ri nafas olishni

81. Ko'p ovozlikka o'tishda qanday uslub qo'llanilishi mumkin?

- a) polifonik uslubi
- b) garmonik uslubi
- s) aralash uslubi
- * d) kanon uslubi

82. Xor jamoasida o'quv-tarbiya ishlari nimalarga bog'liq?

- a) doimiy ravishda musiqa savodini olib borish, notalar yordamida kuylashni o'rganish, interval va akkordlarni to'g'ri kuylashga erishish
- b) alteratsiya va dinamik belgilari, o'lchovlarni tushuntirish
- s) major va minor tonaliklarida kuylash
- * d) hamma javoblar to'g'ri

i

83. Xorga ton berishda qanday uchtovushlikdan foydalaniladi?

- * a) tonik uchtovushligidan
- b) subdominanta uchtovushligidan
- s) dominanta uchtovushligidan
- d) kvartsektakkord uchtovushligidan

84. Xor necha turga bo'linadi?

- a) 4
- * b) 2
- s) 3
- d) 5

85. Yaxlit-bir jinsli xor:

- a) soprano, alt, tenor, bas
- b) erkaklar va ayollar xori
- s) bolalar va kattalar xori
- * d) ayollar, erkaklar, bolalar xori

86. Aralash xor:

- a) ayollar xori
- b) ayollar, erkaklar, bolalar xori
- * s) soprano, alt, tenor, bas
- d) erkaklar xori

87. To'liqsiz aralash xorning tarkibi:

- a) soprano, alt, tenor; soprano, alt, bas
- b) tenor, bas, soprano; tenor, bas, alt

- s) soprano, alt, tenor, bas
- * d) a va b javoblar to'g'ri

88. Aralash xorning umumiy diapozoni:

- * a) katta oktava Mi, Fa va ikkinchi oktava Si uchinchi oktava Do
- b) katta oktava Mi, Fa va ikkinchi oktava Mi, Fa
- s) kichik oktava Do, Re va ikkinchi oktava Lya, Si
- d) birinchi oktava Do, Re va ikkinchi oktava Si uchinchi oktava Do

89. Soprano partiyasining umumiy diapozoni:

- a) kichik oktava Fa, Sol va ikkinchi oktava Mi, Fa
- * b) birinchi oktava Do, Re va ikkinchi oktava Si uchinchi oktava Do
- s) kichik oktava Do, Re va birinchi oktava Si ikkinchi oktava Do
- d) birinchi oktava Sol, Lyajva ikkinchi oktava Sol, Lya

90. Alt partiyasining umumiy diapozoni:

- a) kichik oktava Do, Re va ikkinchi oktava Lya, Si
- b) birinchi oktava Sol, Lya va ikkinchi oktava Sol, Lya
- s) birinchi oktava Do, Re va ikkinchi oktava Mi, Fa
- * d) kichik oktava Fa, Sol va ikkinchi oktava Mi, Fa

91. Tenor partiyasining umumiy diapozoni:

- a) birinchi oktava Do, Re va ikkinchi oktava Si uchinchi oktava Do
- b) kichik oktava Fa, Sol va ikkinchi oktava Mi, Fa
- * s) kichik oktava Do, Re va birinchi oktava Si ikkinchi oktava Do d) kichik oktava Fa, Sol va ikkinchi oktava Lya, Si

92. Bas partiyasining umumiy diapozoni:

- a) birinchi oktava Do, Re va ikkinchi oktava Do, Re
- b) kichik oktava Do, Re va ikkinchi oktava Lya, Si
- s) katta oktava Mi, Fa va kichik oktava Mi, Fa
- * d) katta oktava Mi, Fa va birinchi oktava Mi, Fa

93. Kichik tarkibli xorlar son jihatidan nechta bo'ladi?

- * a) 16 tadan 24 tagacha
- b) 20 tadan 35 tagacha
- s) 20 tadan 40 tagacha
- d) 50 tadan 60 tagacha

94. O'rta tarkibli xorlar son jihatidan nechta bo'ladi?

- a) 50 tadan 70 tagacha
- b) 12 tadan 16 tagacha
- * s) 28 tadan 40 tagacha
- d) 16 tadan 20 tagacha

95. Katta tarkibli xorlar son jihatidan nechta bo'ladi?

- a) 60 tadan 90 tagacha
- * b) 52 tadan 80 tagacha va undan ko'p bo'lishi mumkin
- s) 45 tadan 75 tagacha
- d) 80 tadan 120 tagacha

6. Amaliy mashg'ulotlar uchun ishlanmalar

Dirijerlik fani xor jamoalari tashkilotchisi tayyorlashda mutaxassislik fanlaridan biridir. Ushbu fanni o'qitish jarayonida xor jamoalari ijrochiligi tarixi, tor asarlari va o'zbek milliy merosidan o'rin olgan asarlar bilan bir qatorda bastakor liamda kompozitorlar yaratgan asarlar, qo'shiq aytish jarayonida gavdani tik holda utish, hatto o'tirib ijro qilgandagi holatlar, to'g'ri nafas olish, uni to'g'ri sarflash ^o'l-yo'riqlari, ijrodagi nafas olish bilan jismoniy nafas olishning farqi ham chuqur D'rgatiladi.

Qo'shiq aytish davomida artikulyatsiya apparatining ahamiyat nechogii katta jkanligi ma'lum. Shu sababli uning erkin ishlatilishi, unli va undosh tovushlarning ;o'g'ri talaffuz etilishi muhim ahdmiyatga ega.

Ijroning chiroyli va eshituvchiga yetib borishida Yuqorida aytib o'tilganlar bilan Dirga asarning mazmun mohiyatini chuqur anglab yetish ham muhimdir. Shunga co'ra, har bir tanlab olingan asarni mazmuni chuqur tahlil etiladi.

Nafas olish o'rinlarini (frazalarini) aniqlash ham bulardan mustasno emas. SHunday ekan to'g'ri nafasdan foydalanish va o'z o'rnida nafas olish, ayniqsa so'z)o'g'inlarini bo'lmagan holda nafas olish maqsadga muvofiq.

7. Tarqatma materiallar

" Dirijerlik " fanidan amaliy mashg'ulotlar davomida yuqorida keltirilgan ?archa asarlarning nota matnlari tarqatma material hisoblanadi hamda)evosita mashg'ulot davomida foydalaniladi.

O'zbekiston - vatanim manim

J.Jabborov she'ri
D.Omonullayeva musiqasi

Moderato con moto

Qo'-shiq-lar-da va-tan ma'-no-si Qo'-shiq-lar-da xal-qim sa-do-si

Va-tan ku-yin yang-rat-sa dil-lar yang-rar yurt-ning ye-ru sa-mo-si

Va-tan ku-yin yang-rat-sa dil-lar yang-rar yurt-ning ye-ru sa-mo-si qo'-

Naqorat

-shiq qal - bim cha-ma-nim ma-nim qo'-shiq fax-rim jon-ta-nim ma-nim Di

f

-yor bo'y - lab yang-rar bir qo'-shiq O'z-be - kis-ton Va-ta-nim ma-

f

1. -nim! 2. -nim!

-nim! O'z-be - kis-ton Va-ta-nim ma - nim!

ff

8va

8va

Qo‘shiqlarda Vatan ma’nosi,
Qo‘shiqlarda xalqim sadosi.
Vatan kuyin yangratsa dillar
Yangrar yurtning yeru-samosi.

Naqorat:

Qo‘shiq qalbim, chamanim manim,
Qo‘shiq fahrim, jontanim manim.
Diyor bo‘ylab yangrar bir qo‘shiq,
O‘zbekiston Vatanim manim.

Vatan ona, biz unda farzand,
Bir chinorning barglari monand.
Dildan dilga yol olur qo‘shiq,
Ko‘ngillarni etgaydir payvand.

Vatan oltin belanchagimiz,
Biz Vatanning kelajagimiz,
Vatan agar bYuuk bog‘ bo‘lsa,
Bizlarning uning gul chechagimiz.

O'zbekiston - ona, onajon!

A.Ko'chimov she'ri
A.Mansurov musiqasi

Moderato

The musical score is written for piano and voice. It begins with a piano introduction in D major, 4/4 time, marked 'Moderato'. The piano part features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes in the right hand, and a simple bass line in the left hand. The vocal melody enters in the third measure. The lyrics are in Uzbek and Russian. The score includes dynamic markings such as *f*, *ff*, and *mf*. There are also performance instructions like 'tr' (trill) and '8va' (octave). The piece concludes with a final piano accompaniment.

f

8va

ff

(8)

mf

tr

8va

0 - na - yur - tim go' -

zal bir cha - man

Shu cha-man - da men gul - g'un - cha - man.

Gul - la - ri - ga o - shiq bul - bul - lar,

Men say - ro - qi sho'x

bul - bul - cha - man.

Naqorat:
Biz ya - rat - gan mo' - ji - za - lar - ga

Ha - li ko'p - lar

8vb.....

qo - lish - gay hay - ron...

Yuk-sal - gay - san qu - yosh - ga qa - dar

O'z - be - kis - ton - o - na, o - na - jon,

O'z - be - kis - ton -

o - na, o - na - jon, o...

O'z - be - kis - ton - o - na, o - na - jon!

O'z - be - kis - ton - o - na, o - na - jon,

O'z - be - kis - ton -

o - na, o - na - jon!

(4 marta qaytariladi: 1 - va 2 - marta yakkaxonlar, 3 - va 4 - marta chapak bilan hamma)

gul-g'un - cha - man, gul-g'un - cha Bul- bul - cha - man,

8vb

bul - bul - cha...

ff

tr

hey!

tr

Qiz: Ona Yurtim go‘zal bir chaman,
 Shu chamanda men bir gul g‘unchaman.
 Bola: Gullaringga oshiq bulbullar,
 Men sayroqi sho‘x bulbulchaman.
 Qiz: Chinor kabi viqorga to‘lib,
 YUksalmoqda kundan kun o‘lkam.
 Bola: Shu Vatanga munosib bo‘lib,
 O‘qiyapman, o‘syapman men ham.

Naqorat:

Hamma: Biz yaratgan mo‘jizalarga,
 Hali qo‘plab qolishgan hayron.
 YUksalgansan quyoshga qadar,
 O‘zbekiston – ona, onajon!

Qiz: Quchoq ochdi Yurtingga olam,
 Bola: U bag‘riga bosdi jahonni.
 Qiz: Ko‘z-ko‘z etib endi dunyoga,
 Bola: Ko‘rsatamiz yashnar bo‘stonni
 Qiz: Ona Yurtim go‘zal bir chaman,
 Shu chamanda men bir gul g‘unchaman.
 Bola: Gullaringga oshiq bulbullar,
 Men sayroqi sho‘x bulbulchaman.

Naqorat:

Hamma: Biz yaratgan mo‘jizalarga,
Hali qo‘plab qolishgan hayron.
YUksalgansan quyoshga qadar,
O‘zbekiston – ona, onajon!

O'tkir Rashid so'zi
Hamid Raximov musiqasi

Diyorim o'lkam

Sh. Yormatov yoshlar
xoriga moslashtirgan

Allegro moderato

The musical score is written for a voice and piano ensemble. It is in the key of D major (indicated by two sharps) and 2/4 time. The tempo is marked 'Allegro moderato'. The score consists of three systems of staves. The first system shows the vocal melody and piano accompaniment. The second system continues the piano accompaniment. The third system includes the vocal melody with lyrics and the piano accompaniment. The lyrics are 'Meh-rim sen - ga yor'.

System 1: The vocal melody begins with a whole note rest. The piano accompaniment starts with a forte (*f*) dynamic, featuring a rhythmic pattern of eighth notes in the bass and chords in the treble.

System 2: The vocal melody continues with whole note rests. The piano accompaniment maintains the rhythmic pattern.

System 3: The vocal melody enters with the lyrics 'Meh-rim sen - ga yor'. The piano accompaniment continues with the same rhythmic pattern.

Yo - ru di - yo - rim o'l - kam

O'l - kam, o'l - kam

The first system of the musical score is in G major (one sharp). It consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line begins with the lyrics "Yo - ru di - yo - rim o'l - kam" over a melodic phrase. The piano accompaniment starts with a whole rest in the first measure, followed by a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The lyrics "O'l - kam, o'l - kam" appear in the second measure of the piano part.

Men sen - ga xush-tor Men sen - ga xush-tor

The second system continues the musical score. The vocal line has the lyrics "Men sen - ga xush-tor Men sen - ga xush-tor". The piano accompaniment consists of four measures, each with a whole rest in both the right and left hands, indicating a silent piano section.

Bo - g'i ba - ho - rim o'l - kam

The third system of the musical score features the vocal line with the lyrics "Bo - g'i ba - ho - rim o'l - kam". The piano accompaniment consists of four measures, each with a whole rest in both the right and left hands, continuing the silent piano section.

Men sen - ga xush-tor Men sen - ga xush-tor

The first system consists of three staves. The top staff is a vocal line with a whole rest in each of the four measures. The middle staff is a vocal line with lyrics "Men sen - ga xush-tor" in the first two measures and "Men sen - ga xush-tor" in the next two. The bottom staff is a piano accompaniment with a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

Bo - g'i ba- hor - rim o'l - kam o'l kam

The second system consists of three staves. The top staff is a vocal line with lyrics "Bo - g'i ba- hor - rim o'l - kam" in the first three measures and "o'l kam" in the fourth. The middle staff is a vocal line with lyrics "Bo - g'i ba- hor - rim o'l - kam" in the first three measures and "o'l kam" in the fourth. The bottom staff is a piano accompaniment with a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

Kez - ma- sam bir - dam Kez - ma- sam bir - dam

The third system consists of three staves. The top staff is a vocal line with lyrics "Kez - ma- sam bir - dam" in the first two measures and "Kez - ma- sam bir - dam" in the next two. The middle staff is a vocal line with lyrics "Kez - ma- sam bir - dam" in the first two measures and "Kez - ma- sam bir - dam" in the next two. The bottom staff is a piano accompaniment with a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

Bag' - ring cha- man zo - ring - ni cha man zo - ring - ni

(A)

The first system of the musical score is in G major (one sharp). It consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line begins with a half note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B4, and a half note C5. The lyrics "Bag' - ring cha- man" are under the first four notes. The melody continues with a half note D5, a quarter note E5, a quarter note F#5, and a half note G5. The lyrics "zo - ring - ni" are under the next four notes. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a simple bass line in the left hand.

Bo' lur - man xu-mor

Bo' lur - man xu-mor

The second system continues the musical score. The vocal line starts with a half note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B4, and a half note C5. The lyrics "Bo' lur - man" are under the first four notes. The melody continues with a half note D5, a quarter note E5, a quarter note F#5, and a half note G5. The lyrics "xu-mor" are under the next four notes. The piano accompaniment maintains the same eighth-note pattern in the right hand and bass line in the left hand.

Qalb - da vi - qo rim O'l - kam

O'l - kam

The third system continues the musical score. The vocal line starts with a half note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B4, and a half note C5. The lyrics "Qalb - da" are under the first four notes. The melody continues with a half note D5, a quarter note E5, a quarter note F#5, and a half note G5. The lyrics "vi - qo rim" are under the next four notes. The piano accompaniment maintains the same eighth-note pattern in the right hand and bass line in the left hand.

(A)

The musical score is written in D major (two sharps: F# and C#). It consists of three systems of music. Each system includes a vocal line (treble clef), a grand staff (treble and bass clef), and a piano accompaniment staff. The first system is marked with (A). The vocal line features a long note followed by a melodic phrase. The piano accompaniment consists of chords and a bass line. The second system continues the vocal melody and piano accompaniment. The third system shows the vocal line with a long note and a melodic phrase, followed by a piano accompaniment with chords and a bass line.

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is a single melodic line with whole rests. The middle staff is a grand staff (treble and bass clef) with a vocal melody in G major, starting on a half note G4 and moving through eighth and quarter notes. The bottom staff is a grand staff for piano accompaniment, featuring a rhythmic pattern of eighth and quarter notes in the right hand and a bass line in the left hand.

The second system of the musical score consists of three staves. The top staff is a single melodic line with lyrics: "Bo' lur - man xu mor" and "Bo' lur - man xu mor". The middle staff is a grand staff with whole rests. The bottom staff is a grand staff for piano accompaniment, featuring a rhythmic pattern of eighth and quarter notes in the right hand and a bass line in the left hand.

The third system of the musical score consists of three staves. The top staff is a single melodic line with lyrics: "Qalb - da vi - qo - rim" and "o'l - kam". The middle staff is a grand staff with whole rests. The bottom staff is a grand staff for piano accompaniment, featuring a rhythmic pattern of eighth and quarter notes in the right hand and a bass line in the left hand.

Bo' lur - man xu-mor bo' lur - man xu-mor

The first system consists of three staves. The top staff is a vocal line with a whole rest in the first measure, followed by eighth notes for the lyrics. The middle staff is a piano accompaniment with chords and eighth notes. The bottom staff is a piano accompaniment with eighth notes. The key signature has one sharp (F#).

Qalb - da vi - qo - rim o'l - kam

The second system consists of three staves. The top staff is a vocal line with a whole rest in the first measure, followed by eighth notes for the lyrics. The middle staff is a piano accompaniment with chords and eighth notes. The bottom staff is a piano accompaniment with eighth notes. The key signature has one sharp (F#). A double bar line with a repeat sign is at the end of the system.

Tamomlash uchun

The third system consists of three staves. The top staff is a vocal line with a whole rest in the first measure, followed by eighth notes for the lyrics. The middle staff is a piano accompaniment with chords and eighth notes. The bottom staff is a piano accompaniment with eighth notes. The key signature has one sharp (F#). The system ends with a double bar line.

Mehrim senga yor,
Yoru diyorim o'lkam.
Men senga xushtor,
Boq'u bahorim o'lkam.

Kezmasam bir dam,
Baq'ring chamanzoringni.
Bo'lurman xumor,
Qalbda viqorim o'lkam.

Meni sho'x daryo,
Qilgan o'shal sen o'zing.
Tilimni burro
Qilgan o'shal sen o'zing.

Berib soz menga,
Qilib jo'r ovozingni.
Bulbuli go'yo
Qilgan o'shal sen o'zing.

Рубоий

(Жўрсиз аёллар хори учун)

Х. Дехлавий газали
Б. Умиджонов мусиқаси

Шиддат билан

mf

A. Жо - ним вақ - ти сай - ри бўс - тон *p* бир боз бир боз бир боз

C. *p* бир боз, у... бир боз,

вақ-ти гу-ли вақ-ти ар-гу-вон бир боз, бир боз бир боз бир боз

бир-боз у...

p вақ-ти гу-ли вақ-ти ар-гу-вон бир боз, бир боз, бир боз, бир боз Не-чун

f

гул деб қў-линг у-зат - моқ - да сен каф-тинг ёз - санг

mf

rit. ў - зи гул - си - мон бир боз, бир боз *pp* (оғизни)

p бир боз юмиб) *p* бир боз и...

бир боз.

Рубоий

(Жўрсиз аёллар хори учун)

Х. Деҳлавий ғазали
Б. Умиджонов мусикаси

Шиддат билан

mf *p* *p*

A. *Жо - ним вақ - ти сай - ри бўс - тон бир бог бир бог бир бог*

C. *У... бир бог,*

вақ-ти гу-ли вақ-ти ар-гу-вон бир бог, бир бог бир бог бир бог

бир-бог У...

p *f*

вақ-ти гу-ли вақ-ти ар-гу-вон бир бог, бир бог, бир бог, бир бог Не-чун

гул деб қў-линг у-зат - моқ - да сен каф-тинг ёз - санг

rit. *pp*

ў - зи гул - си - мон бир бог, бир бог (оғизни)

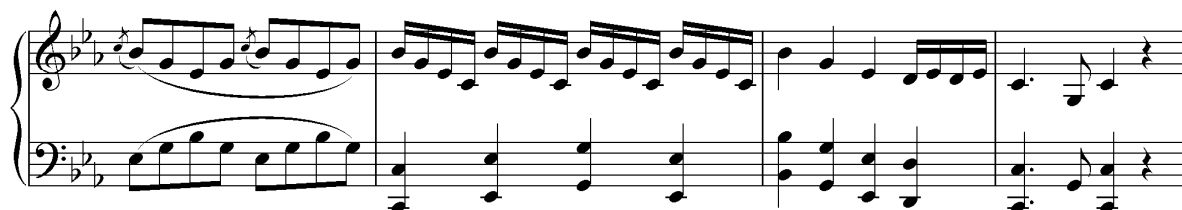
p *p*

бир бог юмиб) бир бог и... бир бог.

Хунарманд ёшлар мадҳияси

Маршона

Қўлдош Маъмуров мусикаси ва шеъри

қуд-рат-ла-ри-миз, Ва-тан қу-тар, саф-дош дўс-тим, ёдда тут

Биз ворис ав-лод-нинг аж-дод-ла-ри-миз,

Ўл-кам ке-ла - жа-ги бу-юк о - на юрт! қу-тар ке-ла - жа-ги

бу-юк о-на юрт! Биз аж-дод-нинг во-рис ав-лод - ла-ри - миз, Ўл-кам ке-ла-жа-ги

бу-юк о - на юрт!

Хай ёр - ёр

Ўзбек халқ кўшиғи

Хор учун Б.Умиджонов мослаштирган

Партитура овозларини талабалар учун

Ж.Шукуров соддалаштирган

Шўх ва тез

f(p)

S. *Хай ёр-ёр, хай ёр-ёр, Хай ёр-ёр, хай ёр-ёр, хай ёр-ёр, хай ёр-ёр,*

A. *Хай ёр-ёр, хай ёр-ёр, Хай ёр-ёр, хай ёр-ёр, хай ёр-ёр, хай ёр-ёр,*

T. *Қо-шинг би-лан им-лай-сан, хай ёр-ёр, ай-ла-най.*

B. *Қо-шинг би-лан им-лай-сан, хай ёр-ёр, ай-ла-най.*

f

кў-зинг би-лан доғ-лай-сан, хай ёр-ёр, ай-ла-най. Биз-да ни-ма қас-динг бор

p

ёр, ёр, ёр, ёр, ёр, ёр, ай-ла-най Хай ёр-ёр, хай ёр-ёр,

tr

хай ёр-ёр, ай-ла-най. Хо...

f

хай ёр-ёр, ай-ла-най.

хай ёр-ёр, хай ёр-ёр, Ўл-дир-моқ-қа чоғ-лай-сан

tr

сў-зинг - дан ай-ла-най. Хо...

pp

Хо...

mf

Кў-зинг - дан ўр-ғи-лай Кўнг-лим қа-чон

Қайтариш учун **Яқунлаш учун**

ёр, ёр, хай ёр-ёр, ай-ла-най!

f

чоғ-лай-сан

Булбул келиб сайрасин

Шошилмасдан, куйчан

Халқ сўзи
Б.Умиджонов мусикаси

C. *Бул-бул; ке-либ сай-ра-син, дард-га-дар-мон ай-ла-син дар-дим-ни дар*

A. *Ҳо...*

мо-ни шу ёр Мен-га қа-раб ўй-на-син Бул-бул де-ган

ёр

ёр, Ҳо!

қуш бў-лур, тут-са на-ри бўш бў-лар Дил сў-зим - ни ай-та-йин,

Ҳо! Ҳо!

уй э-га-си хуш бў-лар Бул-бул ке-либ сай-ра-син дард-га дар-мон

Ҳо! Ҳо! Ҳо!

ай - ла - син дар-дим-ни дар- мо - ни шу ёр

Ҳо! ёр,

мен-га қа-раб ўй - на-син.

ёр

Яллама ёрим

Ўзбек халқ кўшиғи

Хор учун Ж.Шукуров мослаштирган

Moderato

С. Қал-дир-ғоч қо-ра бў-лур қа - но - ти аъ - ло бў-лур. Ёш-лик-да бер ган кўн-гил ай-рил-ма ба - ло бў-лур

А. ай - рил - мас ба - ло бў - лур

Т.

Б.

Ял - ла - ма ё - рим ял - ло - ла ял - ло - ла шай - лик, бе - дод - ла - шай - лик

1.2. Қайтариш учун Тугатиш учун

Уч-та-ми тўрт-та бир бў - либ ро - хат - ла шай - лик ро-хат-ла шай - лик.

Marsh tempida

2

16

a-s(i)l ko - nim - san. Sa-do-qat, a - hil-lik mu-dom biz - ga yor,

19

Biz bor-ki mus-tah-kam no-mus i - la or, O - na yurt,yash-na gin,

22

Za-bar - dast,pah - la-von pol-von-la-ring bor.
tin-ching as-rov- chi,

25

ff Biz-Va-tandebyon-gan so diq qo'r-g'on-lar, Yurt u-chun yu - ra gi

28

ko'k-si qal-qon-lar Shu di yorshu el-ning far zand-la - ri - miz,

31

Sar - had - lar pos - bo - ni har - biy o'g' - lon - lar!

Vatan - muhabba
Onamsan - muqar
Bobolar maskani,
Halollik, poklikka

Sadoqat, ahillik n
Biz bor-ki, musta
Ona yurt, yashna;
Zabardast, pahlav

Naqarot:

33

lar!

fff

Biz - Vatan deb y
Yurt uchun yurag
Shu diyor, shu el
Sarhadlar posbon

Hurlikning garovi
Iymondir, insofdi
Saqlasak, sofliknu
Dillarda manguga

Baxtimiz - bobola
Momolar duosi, a
Eng oliy, saodat -
Tug'ilgan go'daki

Naqarot:

Biz - Vatan deb y
Yurt uchun yurag
Shu diyor, shu el
Sarhadlar posbon

ONAMSAN SEN
(tenor va soprano ovozlari uchun duet)

A. Mallaboyev musiqasi
Z. Ro'ziyeva she'ri

Jonli

4 Qiz bola

Yu - ra - gim - ning sa - ra gu - lin

7

sen - ga tu - tay, Gard - la - ring - ni kip - ri - gim - da

10

ar - tib o' - tay. Is - ming ayt - sam ru - him ba - land -

13

nur e lak dan A sta A sta ya shil rang lar

16

e lar ko'k lam ko'k lam bi lan

19

ko' rish gan yurt biz ning Va tan ya shil bog' lar

22

dar - vesh qil - gan xu - mo - ri xush. Av - li - yo - lar

13

arsh-ga yet-gay, Jo-nim Va-tan, o-nam-san sen,

16

bo-lang-man men. O'g'il bola Bu mas-kan-ning

19

raf-to-ri xush, i-fo-ri xush, O-lis ket-sang

22

dar-vesh qil-gan xu-mo-ri xush. Av-li-yo-lar

25

bos - gan tup - roq, tu - mo - ri xush,

28

O - nam - san sen, bo - lang - man men

Yuragimning sara gulin senga tutay,
 Gardlaringni kiprigimda artib o'tay.
 Isming aysam ruhim baland - arshga yetgay,
 Jonim Vatan, onamsan sen, bolangman men.

Bu maskanning raftori xush, ifori xush,
 O'lis ketsang darvesh qilgan xumori xush.
 Avliyolar bosgan tuproq, tumori xush,
 Jonim Vatan, onamsan sen, bolangman men.

Varaqulasam shajaramda pirlar ko'pdir,
 Kalidi ishq bo'lgan seyr, sirlar ko'pdir,
 Yog'iga tiz bukmagan botirlar ko'pdir,
 Jonim Vatan, onamsan sen, bolangman men.

Nasabamni so'radilar, o'zbek dedim,
 Ardoqlagan mulk, boyligim chin erk dedim.
 Navoiydan chehramdagi nur, ko'rk dedim,
 Jonim Vatan, onamsan sen, bolangman men.

Dilimsan-ku, sen oq desang teng aytayin,
 Malham bo'lay Xazrat yozgan xushbaytdayin.
 Qutlug' qadam bog'laringni kengaytayin,
 Jonim Vatan, onamsan sen, bolangman men.

SHODIYONA
(tenor va soprano ovozi uchun)

A. Mallaboyev musiqasi
I. Jiyanov she'ri

Tempo di valse

f

6

12

18

24

Cha - man - zor bog' - la - ring - da bul - bul -

30

lar sho'x say - ra - sin, Bag'-ring - da o'y - nab ku -

36

lib o'-g'il qiz - lar yay - ra - sin. O - lam -

42

da no - ming u - lug', har ku - ning bo'l - sin qut -

48

lug', Tinch o - bod yurt jo - na - jon, ey go' -

54

zal O'z - be - kis - ton.

Measures 54-59. The vocal line begins with a melodic phrase in measure 54, followed by a double bar line and a whole rest in measure 55. The piano accompaniment consists of chords in the left hand and a melodic line in the right hand. A repeat sign is present at the end of measure 59.

60

Measures 60-64. The vocal line continues with a melodic phrase. The piano accompaniment continues with chords and a melodic line. A repeat sign is present at the end of measure 64.

65

rit. a tempo O -

Measures 65-69. The vocal line has a whole rest in measure 65, followed by a melodic phrase in measure 66. The piano accompaniment continues with chords and a melodic line. A repeat sign is present at the end of measure 69.

70

O - O -

Measures 70-74. The vocal line has whole rests in measures 70 and 71, followed by melodic phrases in measures 72 and 73. The piano accompaniment continues with chords and a melodic line. A repeat sign is present at the end of measure 74.

76

82

Al - po - mish o'g -

87

lon - la - ring zo'r qa - not pos - bon - la - ring,

93

Ko'k - si - ni qal - qon e - tib qo' - riq - lar sar -

99

had - la - ring. Qo' - riq - lar sar - had - la - ring.

105

O - na - lar al - la - si - da ya - sha - gan ka - bi bu

112

Ru - hi - miz sen - la te - tik bor bo'1 -

118

gin O'z - be - kis - ton. Cha - man - zor bog' - la - ring -

124

da bul-bul - lar sho'x say - ra - sin, Bag'-ring-

130

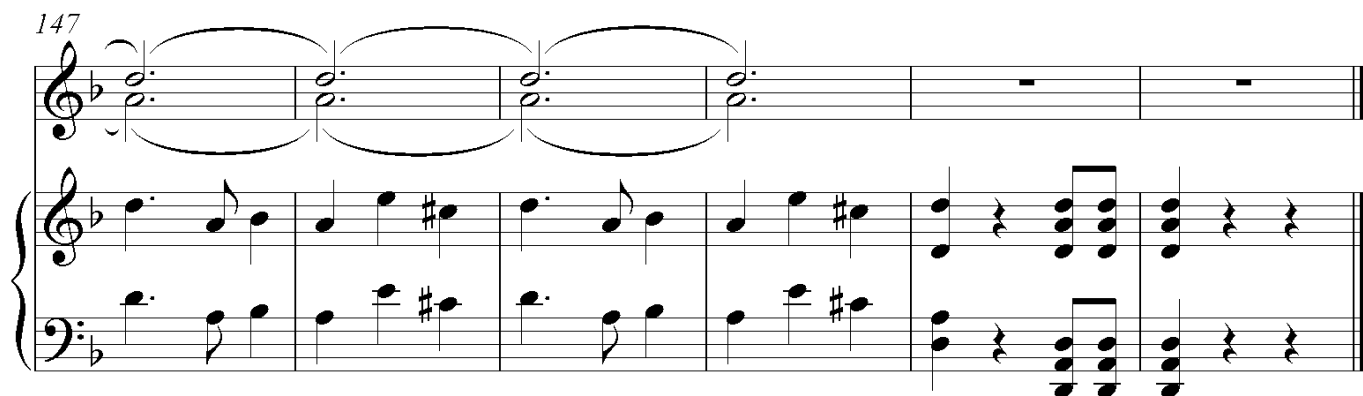
da o'y - nab ku - lib o' - g'il - qiz - lar yay - ra

136

sin. Ey go' - zal O'z - be - kis - ton,
Bor bo'l - gin

142

Jon.

Chamanzor bogʻlaringda bulbullar shoʻx sayrasin,
 Bagʻringda oʻynab kulib oʻgʻil qizlar yayrasin.
 Olamda noming ulugʻ, har kunning boʻlsin qutlugʻ,
 Tinch obod yurt jonajon, ey goʻzal Oʻzbekiston.

Alpomish oʻgʻlonlaring zoʻqanot posbonlaring,
 Koʻksini qalqon etib qoʻriqlar sarhadlaring.
 Onalar allasida yashagan kabi bu shon,
 Ruhimiz senga tetik bor boʻlgʻin Oʻzbekiston.

Chamanzor bogʻlaringda bulbullar shoʻx sayrasin,
 Bagʻringda oʻynab kulib oʻgʻil qizlar yayrasin.
 Ey goʻzal Oʻzbekiston, bor boʻlgʻin Oʻzbekiston.

VATAN BIZDADIR

(ovoz va fortepiano uchun)

A. Mallaboyev musiqasi

B. Bobomurod she'ri

Tantanavor

First system of the musical score. It features a treble and bass clef with a key signature of two flats (B-flat and E-flat) and a common time signature (C). The music is marked with a forte dynamic (*ff*). The melody in the treble clef consists of eighth and sixteenth notes, while the bass clef provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

Second system of the musical score, starting at measure 4. It continues the melody and accompaniment from the first system. The treble clef has a trill-like figure in the final measure. The bass clef continues with a steady accompaniment.

Third system of the musical score, starting at measure 7. The vocal line (treble clef) begins with a rest followed by the lyrics "Ma'-no yurt-da qol-gan iz-da-". The piano accompaniment (bass clef) features a rhythmic pattern of eighth notes. Dynamics include *mf* (mezzo-forte) and *p* (piano). A "rit." (ritardando) marking is present above the vocal line.

Fourth system of the musical score, starting at measure 10. The vocal line continues with the lyrics "Im-kon har bir o'-g'il qiz-da-". The piano accompaniment maintains the rhythmic pattern. Dynamics include *mf* (mezzo-forte). The word "dir," is written above the first measure of the piano part.

Fifth system of the musical score, starting at measure 12. The vocal line continues with the lyrics "Ay yax-shi-lar bu baxt e-mas-mi,". The piano accompaniment continues with the same rhythmic pattern. Dynamics include *mf* (mezzo-forte). The word "dir." is written above the first measure of the piano part.

15

Biz Va-tan-da, Va-tan biz - da dir. Biz Va-tan-da, Va-tan biz - da

18

dir. O-na-jon-lar ayt-sin-lar al-la,

21

Jo-na-jon-lar bosh-lay-lik yal-la. Qo'shi-g'i-miz en-di ba-ral

24

la, Biz Va-tan-da Va-tan biz - da-dir.

27

Biz Va - tan - da Va - tan biz - da - dir.

mf *f*

30

O'z yur - ti - ga sig' - ma - di kim lar,

33

G'ur - bat - lar - da o't - ma - di kim lar. Biz - ni bu - yuk ke - la - jak ish

36

lar, Biz Va - tan - da Va - tan biz - da - dir. O -

39

42

46

Ta - ri - xi - ga ra - qam - lar o' - yib,

48

Ba - ra - ka - li qa - dam - lar qo' - yib.

50

Hur ya - shay - miz meh - ri - ga to' - yib,

52

Biz Va - tan - da Va - tan biz - da - dir.

54

Biz Va - tan - da Va - tan biz - da - dir!

mf

56

f *mf* *p*

VATANNI MUQADDAS BIL
(bariton, metstso soprano va fortepiano uchun)

A. Mallaboyev musiqasi
J. Abduvohidov she'ri

Moderato

The musical score is written for voice and piano. It consists of five systems of staves. The first system shows the beginning of the piece in 2/4 time, marked 'Moderato'. The piano part features a strong, rhythmic accompaniment with chords and moving lines in both hands. The voice part enters in the second system. The lyrics are in Uzbek and are written below the vocal line. The score includes dynamic markings such as 'f' (forte) and 'mf' (mezzo-forte). The piece concludes with a triplet of eighth notes in the vocal line.

4

7

10

13

Al - lo - ma - lar yur - ti bu Va - tan - ni mu - qad - das bil.

A - ziz bosh - lar ho - ki bu, tup - roq - ni mu - qad - das bil.

Bo - bo - la - ring ya - rat - gan, bog' - lar - ni mu - qad - das bil. Shun - da xal - qing ar - doq - lar

mf

3

16

bur - ching - ni mu - qad - das bil. Ko'p za - mon - lar a - zo - bi - ni

19

av - lod ko'r - di, sen ko'r - ma. G'u - ru - ri poy - mol bo'l - di,

22

av - lod ko'r - di sen ko'r - ma. *f* Sez - ma - di - lar

25

tu - zoq - ni av - lod ko'r - di sen ko'r - ma.

28

Qo'l - dan ber - ma er - king - ni, bur - ching - ni mu - qad - das bil.

31

A - ziz bosh - lar ho - ki bu yur - ting - ni mu - qad - das bil.

34

p Oq sut be - rib o's - tir - gan O - nang - ni mu - qad - das

37

bil. *p* Bir yos - tiq - qa bosh qo'y - gan yo - ring - ni mu - qad - das

40

bil. Is - tiq - lol - ga qo'l ber - gan do's - ting - ni mu - qad - das

mf

43

bil. Maq - sa - ding bu - yuk av - lod bur - ching - ni mu - qad - das

46

bil. Bir ta - nu bir jon bo' - lib Is - tiq - lol - ni a - vay -

f

49

- la, Man - zil sa - ri ye - tak - lab, is - tiq - lol - ni a - vay -

f

52

- la. Mus - ta - qil - lik gash - ti - ni en - di sur - gin a - vay -

mf *p*

55

- la. Qo'l - dan ber - ma er - king - ni bur - ching - ni mu - qad - das

mf

58

bil. Maq - sa - ding bu - yuk av - lod bur - ching - ni mu - qad - das

mf *mp*

61

bil. *mf* Ey Vo - hi - diy u - mir - bod Va - tan - nimu qad - das

64

66

Allomalar yurti bu, Vatanni muqaddas bil,
Aziz boshlar hoki bu, tuproqni muqaddas bil.
Bobolaring yaratgan bog'larni muqaddas bil,
Shunda xalqing ardoqlar burchingni muqaddas bil.

Ko'p zamonlar azobini avlod ko'rdi, sen ko'rma,
G'ururing poymol bo'ldi, avlod ko'rdi, sen ko'rma.
Sezmadilar tuzoqni avlod ko'rdi, sen ko'rma,
Qo'ldan berma erkingni, burchingni muqaddas bil,
Aziz boshlar hoki bu, tuproqni muqaddas bil.

Oq sut berib o'stirgan onangni muqaddas bil,
Bir yostiqa bosh qo'ygan yoringni muqaddas bil.
Istiqlolga qo'l bergan do'stingni muqaddas bil,
Maqsading buyuk avlod burchingni muqaddas bil.

Bir tahu jon bo'lib, istiqlolni avayla,
Manzil sari yetaklab, istiqlolni avayla.
Mustaqillik gashtini, endi surgin avayla,
Qo'ldan berma erkingni, burchingni muqaddas bil,
Ey Vohidiy umrbod Vatanni muqaddas bil.

ONA EL MADHI
(bariton ovozi, xor va fortepiano uchun)

A. Mallaboyev musiqasi
Hazarmat she'ri

Tantanavor

14

Er - king deb te - pa - di qalb - lar er - ta kech, Se - ni o'z - ga - lar - ga

17

i - shon - may - miz hech. O - na el o'z - be - gim

20

far - zand - la - ring - miz, Er - king - ga fi - do - iy pos - bon - la - ring - miz.

23

O-na el o'z-be-gim far-zand-la-ring-miz, Er-king-ga fi-do-i'y

ff

26

pos-bon-la-ring-miz.

28

pos - bon - la - ringimiz. Jon.

This musical score consists of four staves. The top three staves are for vocal parts (Soprano, Alto, and Bass) and the bottom staff is for the piano accompaniment. The key signature is three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is common time (C). The vocal parts have lyrics in Turkish: 'pos - bon - la - ringimiz.' and 'Jon.'. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes in the right hand and a more active bass line in the left hand. The score ends with a double bar line.

ONA YURT TARONASI

(xor, solist va fortepiano uchun)

A. Mallaboyev musiqasi

I. Rahmon she'ri

Tantanali

f *mf*

4

p *f* O - lam - da bir yurt bor,

7

ya - go - na tan - ho, Yu - rak - ka bir u - m(i)r ya - qin o - shi - no. *mf*

10

Qa - dir - don go - sha - si be - ba - ho til - lo, Mu - qad - das tup - ro - g'i

13

ko'z-ga to'ti- yo.

p *mf* *f*

16

Bu o - zod Va - tan - dir, Jan - nat ma - kon

f *f*

19

dir, o O - si - yo - ning mash' - a - li

f

22

hur O'z - be - kis - ton - dir. Far - zan - ding e - kan

mf *f*

53

dim - da - dir, So'z - la - ring yo - dim - da - dir!

57

Jon

Boqqanda bag'rim o'ygan,
Cho'g'idan kuygan ko'ksim,
Jonimni olib qo'ygan,
Ko'zlaring yodimdadir,
Ko'zlaring yodimdadir!

Oyni ham shaydo etgan,
Shohni ham gado etgan,
Kulgichi ado etgan,
Yuzlaring yodimdadir,
Yuzlaring yodimdadir!

Sog'insam dardim olgan,
Termulib ko'zim tolgan,
Qorlar qo'ynida qolgan,
Izlaring yodimdadir,
Izlaring yodimdadir!

Muhabbat og'u ekan,
Qo'l yetmas ohu ekan,
"Sevaman jonim" degan
So'zlaring yodimdadir,
So'zlaring yodimdadir!

QARAQALPAQSTAN BUL

(tenor va fortepiano uchun)

A. Mallaboyev musiqasi

T. Qabulov she'ri

Vals usulida, bayramona

ff

7

14

Bir o'l - ke bar

mf p

21

bax - ty ba - lent, A - dam - la - ry ak ko'k - rek, Mart ja -

28

uyn - ger ham san ju - rek. Dan - ku til - de das - tan

34

bul, Qa - ra - qal pa - qis - tan bul. Dan - ky til - de

41

das - tan bul Qa - ra - qal - pa - qis - tan bul.

47

Jan - A - la -

53

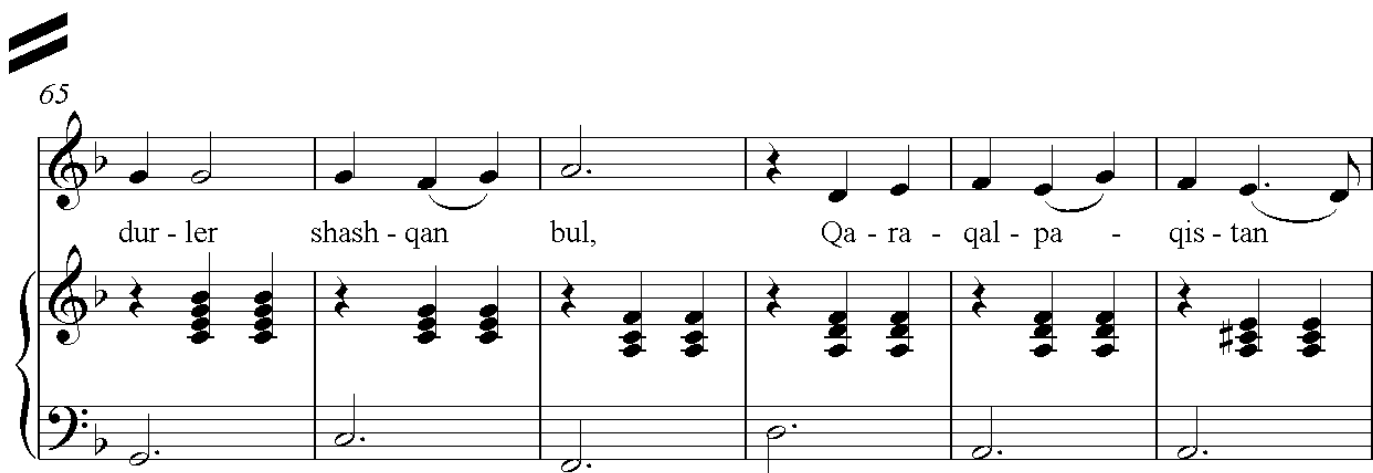
tau - day sal - ma - g'y bar, O - ner - li on bar - ma -

59

g'y bar, - A - ji - ni - yaz ham Ber - da - g'y bar. Til - de

65

dur - ler shash - qan bul, Qa - ra - qal - pa - qis - tan

71

bul. Til - de dur - ler shash qan bul, Qa - ra - qal - pa -

78

qis - tan bul.

59

g'y bar, - A - ji - ni - yaz ham Ber - da - g'y bar. Til - de

65

dur - ler shash - qan bul, Qa - ra - qal - pa - qis - tan

71

bul. Til - de dur - ler shash qan bul, Qa - ra - qal - pa -

78

qis - tan bul.

114

Qa - ra - qal - pa - qis - tan bul. No - kis me - hir gi - ya - si

121

bar, Tash - kent - tey ser qu - ya - shy bar, Dos - lyk

127

geo - gra - fi - ya - sy bar. Jan - net ja - ne bo's - tan

133

bul, Qa - ra - qal - pa - qis - tan bul. Jan - net ja - ne

140

bo's - tan bul, Qa - ra - qal - pa - qis - tan bul.

146

Bir o'like bar baxty balent,
 Adamlari ak ko'kre,
 Mart jauynger ham san jurek.
 Danky tilde dastan bul,
 Qaraqalpaqstan bul.

Alatauday salmag'y bar,
 Onerli on barmag'y bar,
 Ajiniyaz ham Berdag'y bar.
 Tilde durler shashkan bul,
 Qaraqalpaqstan bul.

O'zbek oning o'z ag'asy,
 Altyn gumis bosag'asy,
 Kunnen kunge jasarady.
 Guneshadan gil shashkan bul,
 Qaraqalpaqstan bul.

Nokis mehir g'iyasy bar,
 Tashkentey ser quyashy bar,
 Dosluk geografiyasiy bar.
 Jannet jane bo'stan bul,
 Qaraqalpaqstan bul.

SADOQAT MARSHI

(ovoz va fortepiano uchun)

A. Mallaboyev musiqasi

I. Rahmon she'ri

Marsh tempida

Ey qu - rol - dosh el - do-

4

shim, Do - im bo'l - gin sog', o - mon!

7

Har - biy xiz - mat shon - sha - raf, Ko'k - sing - ni qil tog' qal

10

qon! qon! Bo - bo - lar - dan me - ros

13

dir, Biz - ga mard - lik ja - so - rat!

16

O'z bur - chi - ga e - li - ga, Mu - hab - ba - tu sa - do -

19

1. 2.
qat! qat!

22

Mehr, va fo bel - bo - g'in Mah - kam bog' - la be - ling

25

ga! Qah - ra - mon - lar sin - ga - ri

28

Jon fi - do qil e - ling - ga!

30

ga! ga!

O'ZBEKISTON

(tenor, soprano ovozi va fortepiano uchun)

A. Mallaboyev musiqasi

X. Nuriddinov so'zi

Sho'xchan

5

9

Toj-daypor-lar bo-shing-da of tob, O-lam o-larmeh-ring-dan zi

12

yo. Qu - lo - g'ing - dir ser - yul - duz xu -

14

bob, Meh - va - ping - dan ay - la - nur dun

16

yo. Meh - va - ring - dan ay - la - nur dun yo.

19

Of - tob mi - sol ish - qim to - ji - san, Id - ro - kim - ning sul - to - ni o'

22

zing. Baxt ba - ho - rin qal - dir - g'o - chi - san,

25

El xu - mo - sin os - mo - ni o' zing. O'z - be - kis - ton,

28

Va - ta - nim, O - nam, Adl tur - gin, bil - ma - gin qay - g' u

31

Far - zand - la - ring yo - ning - da har dam,

34

Yo'l - la - ri - ga sen o' - zing yog' du. Yo'l - la - ri - ga sen o' zing yog'

37 1. 2. Coda

du.

Tojday porlar boshingda oftob,
 Olam olar mehringdan ziyo.
 Qulog'ingdir seryulduz xubob,
 Mehvaringdan aylanur dunyo.
 Oftob misol ishqim tojisan,
 Idrokinning sultoni o'zing.
 Baxt bahorim qaldirg'ochisan,
 El xumosi osmoni o'zing.

Naqarot:
 O'zbekiston, Vatanim, onam,
 Adl turgin, bilmagin qayg'u.
 Farzandlaring yoningda har dam,
 Yo'llariga sen o'zing yog'du.

Har mushkulga topilgay iloj,
 Gar borlik bor, yo'qlik yo'li berk.
 Mustaqillik kiydirgan gultoj,
 Iforidan barq urgaydir erk.

Tojday porlar boshingda oftob,
 Olam olar mehringdan ziyo.
 Qulog'ingdir seryulduz xubob,
 Mehvaringdan aylanur dunyo.

Naqarot.

8 Glossariy

1.	Partitura	ko‘povozli ijro uchun mo‘ljallangan musiqiy asarlar ijrosini ifodalovchi, maxsus ko‘rinishdagi nota matni. Partiturada har bitta ovoz alohida qatorda beriladi. Xor partiturasida 2,3,..... 9 va hokazo qatorda berilsa, orkestr partituralarida ularning soni 30 dan ham ortiq bo‘lishi mumkin. Qatorlar soni ijroga jalb etilgan guruhlar va yakka ijrochilar soni bilan belgilanadi. Masalan, orkestr tarkibida 24 ta guruh va 2 nafar yakkanavoz ishtirok etayotgan bo‘lsa, ularning soni jami 26 qatorni tashkil etadi. Orkestr va xor birgalikda ijro etiladigan partituralar ham mavjud.
2.	Faktura	tarkibni ifodalovchi nota matni. Bunda, nota matni qay ko‘rinishda bo‘lishi ahamiyatga ega emas.
3.	Transpozitsiya	ikki xil ma’noda qo‘llaniladi. Birinchisi – ma’lum bir tonlikda yozilgan asarni boshqa tonallikka o‘tkazish jarayoni. Ikkinchisi – nota yozuvidagi matnning boshqa oktavada yoki o‘sha yozilgan joyidan ma’lum bir interval yuqori yoki past ijro etilishi. Masalan, yevropa damli cholg‘ularida, ayniqsa yog‘och va mis damli cholg‘ularida nota matnining tertsiya, kvarta, sekunda intervali oralig‘ida yozilgan matndan o‘zgacha jaranglashi. Yoki, qashqar rubobi, tanbur, afg‘on rubobi kabi cholg‘u notalarining eshitilishidan ko‘ra bir oktava yuqori, nay pikkoloning esa bir oktava past yozilishi.
4.	Tonallik	musiqiy asarda foydalaniladigan asosiy tovushlar qatori. Yevropa nota tizimiga ko‘ra major va minor tovush qatorlarida, osiyo musiqasida esa ularga qo‘shimcha ravishda milliy ladlar, ya’ni tovushqatorlari ifodalanadi.
5.	Lad	aslida parda, o‘rin ma’nosini bildiradi. Lekin, ba’zan tovushqator ma’nosida ham qo‘llaniladi.
6.	Major ladi	yorqin, jarangdor ohangdoshlikni ifodalovchi tovushqator. Major ladi, yoki tovushqatorida tovushlar oralig‘i ikki marta bir ton, keyin yarim ton, keyin uch marta bir ton va so‘ngra yarim tonni tashkil etadi. Major uchtovushligi, o‘z navbatida katta va kichik tertsiya oralig‘ida joylashadi.
7.	Minor ladi	munгли tovushqatorini ifodalovchi lad. Bu ladning tovushqatori bir ton, yarim ton, uchta bir ton, yarim ton va so‘ngra ikkita bir ton oralig‘ida tuziladi. Minor uchtovushligida avval kichik tertsiya, keyin katta tertsiya intervalidan foydalaniladi.
8.	Fraza	tarkib, kuy yoki musiqaning kichik va nisbatan tugal bir bo‘lagi. Faza kuyning tuzilishi va mazmunidan kelib chiqib, ikki taktdan to bir necha taktgacha bo‘lishi mumkin. Frazaga xos umumiylik uning tugallanganligi, ya’ni ma’lum bir musiqiy ma’noning berilishidadir.

9.	Frazirovka	frazaning berilishi, boshqacha aytilganda, frazalashtirish demakdir.
10.	Nota	musiqaning yozma matnda berilishi. Nemis tilidan olingan bo‘lib, yozuv ma’nosini bildiradi. Keng ma’noda musiqa matni, tor ma’noda bitta tovushning yozuvda ifodalanishini bildiradi.
11.	Asosiy musiqa kalitlari	Musiqiy tovushlarning yozuvda ifodalanishi jarayonida mazkur tovushning balandligini ifodalash uchun musiqiy kalitlardan foydalaniladi. Misol uchun, odatda past (yo‘g‘on) tovushlar bas kaliti, o‘rta tovushlar alt kaliti, yuqori registrdagi tovushlar skripka kalitida yoziladi. Ushbu kalitlarning qaysi tovushni ifodalashiga qarab ularning nomlari ham turlicha bo‘lishi mumkin. Masalan, sol kaliti, fa kaliti, do kaliti deb ham nomlanadi.
12.	Interval	bir musiqiy tovushdan ikkinchi musiqiy tovushgacha bo‘lgan oraliq. Intervallar sof, katta, kichik, orttirililgan yoki kamaytirilgan ko‘rinishda bo‘lishi mumkin.
13.	Akkord	ma’lum intervallar oralig‘ida joylashgan, bir vaqtning o‘zida ijro etishga mo‘ljallangan uchtdan ortiq tovush. Musiqaning mazmuni va xarakteridan kelib chiqib akkordning tarkibi uchtdan boshlab 7-8 tagacha va undan ham ko‘p bo‘lishi mumkin.
14.	Kuy	tovushlarning birin-ketin kelishi orqali yaratiladigan majmua. O‘zbek milliy musiqasida kuy bir ovozli bo‘ladi (dutorda ijro etiladigan kuylarda qo‘llaniladigan, ikkinchi torda jo‘r bo‘ladigan tovushlar bundan mustasno). Boshqa xalqlar kuylarida ikki ovozli boshlab bir necha ovozli bo‘lishi ham mumkin.
15.	Xonanda	o‘z ovozi orqali qo‘shiq, ashula va boshqa musiqiy asarlarni kuylovchi shaxs. Xonandalar ovozlarining imkoniyatlari va registrlariga ko‘ra turlanadi va turlicha nomlanadi. Masalan, ayollar ovozi soprano, alt, erkaklar tenor, bariton, bas va hokazo. Bundan tashqari, xonandalar ovozining xususiyatlariga ko‘ra ham turlicha nomlanishi mumkin. Masalan, lirik xonanda.
16.	Sozanda	musiqiy cholg‘u vositasida musiqiy asarni ijro etuvchi shaxs.
17.	Ritm	usul ma’nosini beradi. O‘zbek musiqasida ritm va usul turlicha ma’nolarni anglatadi. Bunda, doyra yoki boshqa urma cholg‘uda doimiy takrorlanishi mumkin bo‘lgan ritm usul deyilsa, boshqa xalqlar musiqasida bir yoki bir necha taktda ifodalanadigan tovush cho‘zimlarining birgalikda kelishi tushuniladi.
18.	Metr	frantsuzcha so‘z bo‘lib, mezon, ya’ni musiqa o‘lchovi demakdir. Musiqadagi kuchli va kuchsiz hissalarining bir

		tekis almashinib turishi.
19.	Maestro	italyancha soʻz boʻlib, oʻqituvchi, usta, yaʼni ijrochi jamoaning rahbari, dirijyorini hurmat bilan aytilishi.
20.	Oʻlchov	musiqaning hissalar soniga koʻra boʻlishi. Yuqoridagi raqam hissalar sonini va pastkisi esa notalar uzunligini anglatadi.
21.	Xor	yunoncha soʻz boʻlib, maʼlum asarni birgalashib kuylash demakdir.
22.	Dirijyor	frantsuz tilidan olingan boʻlib, boshqaruvchi, yoʻlga soluvchi, musiqa asarini ijro etuvchi jamoalarga rahbarlik qiluvchi sanʼatkor.
23.	Dirijyorlik	diqqat, auftakt, ijroni boshlash va ijroni tugatish.
24.	Auftakt	ijrochining ijrodan oldin oladigan nafasi.
25.	Dirijyor qoʻllari	1. Chap qoʻl jamoa ijrochiligini boshqarib borishda yetakchi oʻrin egallaydi. 2. Oʻng qoʻl asosan asar ritm(usul)ini boshqarib borish vazifasini bajaradi.
26.	A capella	xorning cholgʻu joʻrligisiz ijrosi.
27.	Xorning sozi	xususii va umumii soz, garmonik va melodik soz, tekis va tabiii soz.
28.	Xususi soz	jamoadagi maʼlum bir partiyaning ijro jihatidagi oʻzaro mutanosibligi.
29.	Umumiy soz	jamoadagi ijrochi partiyalarning bir-biri bilan boʻlgan oʻzaro mutanosibligi.
30.	Garmonik soz	tovushlar bir paitda eshitiladigan interval va akkordlarning sozi.
31.	Akkord	italyancha soʻz boʻlib, birdamlik, yaʼni turlibalandlikdagi uch va undan ortiq tovushlarning qoʻshilib, yaxlit holda yangrashi.
32.	Melodik soz	tovushlar birin ketin keladigan interval va akkordlarning sozi.
33.	Tekis soz	yuqorilatish yoki pasaitirishga moillik koʻrsatmaidigan sozlar. Masalan forteptano, yaʼni temperatsiyalangan oʻzgarmas soz.
34.	Tabiiy soz	tovushlarni yuqorilatish yoki pasaitirishga moil boʻlgan intervallar sozi.
35.	Nyuans	yunon tilidan olingan boʻlib, dinamik tuslar degani maʼnoni bildiradi.
36.	Ansambl	frantsuzcha soʻz boʻlib, hamjihatlikda, birgalikda degan maʼnoni bildiradi.
37.	Xususi ansambl	har bir partiyadagi ijrochilarning oʻzaro mutanosibligi.
38.	Umumii ansambl	jamoadagi barcha partiyalarni oʻzaro bir-biriga mutanosibligi.
39.	Mexanik	professor P.G.Chesnokov fikriga koʻra, bu quiidagi

	ansambl	shartlarni o'z ichiga oladi: a)Partiyalar aro xonandalar sonining teng bo'lishi; b)Sifat jihatidan xonandalar imkoniyatining teng bo'lishi; v)Temr jihatidan har bir partiyadan xonandalarning teng bo'lishi.
40.	Badiiy-organik ansambl	jamoa tarkibi va dirijyorning o'zaro bir-biriga mosligi.
41.	Ritmik ansambl	ijroda ritmning buzilmasligi, ya'ni ijrochilvarning usul jihatlama poyma-poylikka yo'l qo'yimasligi.
42.	Dinamik ansambl	dinamik tuslarning o'zaro mutanosibligi.
43.	Tenor	erkaklarning yuqori ovozi.
44.	Bas	erkaklarning pastki ovozi.
45.	Soprano	ayollarning yuqori ovozi.
46.	Alt	ayollarning pastki ovozi.
47.	Diskant	o'g'il bolalarning yuqori ovozi.
48.	Dirijyorlik apparati	dirijyorning qo'llari va oyoqlari, gavda va bosh holatlrining to'g'riligi.

9. Adabiyotlar ro'yxati

Darsliklar va o'quv qo'llanmalar ro'yxati:

6. N.Qoziyev. Xor dirijyorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O'qituvchi» nashriyoti.
7. “O'zbekiston mening Vatanim” – qo'shiqlar to'plami T.1996-2006
8. J.Shukurov Dirijyorlik. T., 2006
9. Bezborodova L.A. «Dirijirovaniye» M. «Prosvesheniye», 1990.
10. Jabbarov A.X. «O'zbekiston bastakorlari va musiqashunoslari». Toshkent, «Yangi asr avlodi», 2005
11. Shamaxmudova B.V. Xor lug'ati. O'quv qo'llanma. T., 2009 «Musiqqa» nashriyoti

10.Tayanch konspekt

Allegro vivace	allegro vivache	jivo	tez, jonli
Presto	presto	bistro	tez
Prestissimo	prestissimo	ochen bystro	juda tez
Vivo	vivo	jivo	jonli, tez
Vivace	vivache	ochen jivo	o'ta jonli, tez
Veloce	veloche	skoro	tez
Allegro	allegro	ojivlenno	tez, shitob ila
Allegro maestose	allegro mayestoza	skoro, velichestvenno	tez, tantanavor
Allegro con moto	allegro kon moto	skoro, s dvijeniye	allegrodan tez, xarakat bilan

Allegro agitato	allegro adjitato	skoro, vzvolnovanno	tez, hayajonli
Allegro con brio	allegro kon brio	skoro, s jarom	tez, g'ayrat bilan
Allegro con fuaco	allegro kon fuako	skoro, s ognem	tez, jo'shqinlik bilan
Allegro brillante	allegro brilliyante	skoro, s bleskom, blestyashe	tez, qoyilmaqom
Allegro furiose	allegro furyozo	skoro, yarostno	tez, shiddat bilan
Andante	andante	ne spesha	shoshmay, osoyishta ijro qilinadigan sur'at
Andantino	andantino	nemnogo skoree chem andante	andantadan tezroq, o'rtacha tezlikdagi sur'at
Allergo-moderato	allergo-moderato	umerenno skoro	o'rtacha (xiylagina) tez
Allegretto	allegretto	dovolno skoro, podvijno	xiyla tez, serharakatlik bilan
Allegro non treppo	allegro non troppo	ne slishkom skoro	shoshilmay, qoniqarli tezlikda
Commado	kommado	udobno, spokoyno	tinch, osoyishta, bemalol
Moderato	moderato	umerenno	o'rtacha, mo'adil sur'at
Sostenuto	sostenuto	sderjanno	vazminlik, bosqinlik bilan
Adagio	adajio	medlenno	sekin, tinch, og'ir
Adagio assai	adajio assay	vesma medlenno	juda sekin
Grave	grave	strogo medlenno, tyajelo	qat'iy, og'ir, sekin
Lento	lento	medlenno	sokin, cho'zib
Largo	lyargo	shiroko	yayrab, keng
Larghetto	lyargetto	nemnogo skoree chem lyargo	lyargodan sal tezroq, vazmin sur'at
Largo assai	lyargo assay	vesma shiroko	juda yayrab, keng
A tempo	a tempo (tempo- prima)	pervonachal'nyy temp	dastlabki sur'at
Alla breve	allya breve	v korotkoy monere, ukorochenno	qisqartirilgan, to'rt chorakli o'lchovli takti ikki o'lchovda taktlashni ko'rsatadi
Allargande	allyargando	rasshiryaya, zamedlyaya	yayrabroq, vazminlashtirib

Ad libitum	ad libitum	po jelaniyu	ijro etish istagan sur'atda, xohishga qarab
Animate	animato	voodushevlenco, ojivlenno	shod-xurramlik bilan
Agitate	adjitato	vozbujdenno, vzvolnovanno	hayajonlanib, to'liqlanib
All marcia	allya marchya	v duxe marsha	marsh ruhida
Appesiente	appassionato	otrasno	kuchli extiros bilan
Amoroso (con amare)	amorozo (kon amare)	lyubovno	mehr-muhabbat bilan, oshiqona
Accelerando	achchelerando	uskoryaya	sur'atni tobora tezlata borib
Calando	kalando (qisq.kol.)	Zamedlyaya, oslabevaya	sur'at sekinlashib, tovush pasaya boradi
Cantabile Son grasia	kantabile kon gratsia	pevuche s gratsiyey	yoqimli, xonish nozik xarakat, latofat, zebolik bilan
Con dolore Con spirito Capriccioso	kon dolore kon spirito kaprichchiozo	s grustyu s chustvom kaprizno	qayg'uli ixlos bilan tantiqlik, nozu karashma bilan
Doloroso Dolente	dolorozo dolente	s bolyu, s toskoy grustno, jalobno	dardli, g'amgin g'amgin, mungli ovozda
Dolce Eledante	dolche elegante	nejno elegantno	mayin, muloyim orastalik, zebolik bilan
Energico	energiko	energichno	g'ayrat bilan, qat'iy
Eroico	eroiko	geroicheski	qahramonona, mardonavor
Espressive (eapr.)	ekspressivo	выразительно	ifodali, ma'nodor qilib
Funebre	funebre	skorono, pechalno	qayg'urib, motamsaro
Grandioso	grandiozo	velichestvenno	ulug'vor, tantanavor
Giocosio	djookozo	shutlivo, igrovo	hazilomuz, o'ynoqi
Imperioso	imperyozo	povelitelno	amirona, shohona ishora bilan
Listesse tempo	listesso tempo	totje temp	o'sha sur'at

Lacrimoso	lakrimozo	slezno	g'amgin, marsiyaomuz
Molto	molto	ochen	juda
Morendo	morendo	zamiraya	iztirobda (ovozning titrab pasaya borishi)
Marcialo	marchalo	legko	engil
Marsiale	marts'ale	voinstvenno	jangari, larzakor
Mesto	mesto	pechalno	ma'yus (g'amgin)
Marcato	markato	podcherkivaya	ta'kidlab, urg'u berib
Meno mosso	meno mosso	menee podvijno	bir oz bo'shashib
Piu mosso	pyu mosso	boleee podvijno	xarakatchanroq (sur'atning tezlashishi)
Pesante	pezante	tyajelo, gruzno	vazmin, salmoqli
Poko a poko	poko a poko	malo po malo	asta-sekin
Rallentando (rall.)	rallentando	zamedlyaya	sekinlata borish
Risolute (risol.)	rizolyuto	reshitelno	dadil
Ritardando (ritart.)	ritardando	zapazdivaya	sur'atning sustlasha va og'irlasha borishi
Ritenute (rit.)	ritenuto	zamedlyaya, sderjivaya	sekinlata borish
Slargande	slargando	zamedlyaya, rasshiryaya, usilivaya	sur'atni sekinlata borish va tovushni kuchlantira, kengaytira borish
Smorzande	smortsando	Zamedleniye, osobleniye	tovushni pasaytira borish, ijroni sekinlatish
Sonore	sonore	evuchno	yangroq, jarangdor
Spirituoso	spirituozo	oduxotvorenno	ruhlanib, jo'shqinlik bilan
Stringendo	strinjendo	gonya (sjimaya)	quvlagannamo
Scherzando	skertsando	shutlivo	hazilomuz
Scherzoso	skertsozo	shutlivo	hazilomuz, askiyaomiz
Tempestoso	tempestozo	burno	suronli, jo'shib
Tempo rubato	tempo rubato	svobodnyy temp	erkin sur'at
Tenebroso	tenebrozo	mrachno, tainsivenno	dardli, sirli
Tenero	tenero	nejno	ravishda muloyim

pp – pianissimo (pianissimo) – juda past;

r – piano (piano) – past;

mp – mezzo piano (metstso piano) – o‘rtacha past, pianoga nisbatan biroz kuchliroq;
mf – mezzo forte (metstso forte) – o‘rtacha kuchli, metstso pianoga nisbatan biroz kuchliroq;

f – forte (forte) – kuchli;

ff – fortissimo (fortissimo) – juda kuchli;

cresc., crescendo (kreshendo) yoki (chizma shakli) belgisi asta–sekin tovushni kuchaytirib borishni ko‘rsatadi.

dim., diminuendo (diminuyendo) yoki (chizma shakli) belgisi – tovushni asta–sekin pasaytirib borishni ko‘rsatadi.

ppp (piano-pianissimo yoki pianissisimo) – judayam past;

fff (forte-fortissimo yoki fortissisimo) – judayam kuchli;

sf – sforzando (sfortsando) belgisi biror-bir nota yoki akkordni keskin zarb bilan ajratib ijro etilishini ko‘rsatadi.

Ba’zi bir hollarda cresc. belgisidan oldin **poco a poco** (poko a poko) so‘zlari qo‘yiladi. Albatta bu so‘zlar boshqa belgilar oldida ham ishlatiladi. Bu tovushni nafaqat asta-sekin kuchaytirib borishni, balki uni pasaytirishni, asar sur’atini tezlashtirish yoki sekinlashtirishni ham anglatadi.

Diminuendo belgisi o‘rniga ba’zida **morendo** (morendo) yoki **smorzando** (smortsando) – so‘zi ishlatiladi. Bu so‘zlar nafaqat tovush kuchini so‘ndirib borishni, balki sur’atni ham sekinlashtirib borishni bildiradi.

11. XORIJIY MANBALAR

11. Chesnokov P.G. «Xor i upravleniye im». M. «Muzgiz», 1961.
12. Egorov L. «Teoriya i praktika raboti s xorom». L.1965
13. Kazachkov S. «Dirijyorskiy apparat i ego postanovka». M.1967
14. Grigorev L., Platek YA. «Sovremennyye dirijeri». M., izd. «Kompozitor», 1969.
15. Popov S.V. «Etyudy po xorovomu dirijirovaniyu». M. «MGIK», 1974.
16. Olxov K.A. «Voprosi teorii dirijyorskoy texniki i obucheniya xorovix dirijerov». L. «Музыка», 1979.
17. Romanovskiy N.V. «Xorovoy slovar». M. «Музыка», 1980.
18. Kolessa N.F. «Osnovy texniki dirijirovaniya». Kiyev. «Музычна Ukraina», 1981.
19. Sokolov VI. «Rabota s xorom» M. «Музыка», 1983.
20. Olxov K.A «Teoreticheskiye osnovi dirijerskoy texniki». L. «Музыка», 1984.
11. Yan Pekker “Uzbekskaya opera” Izd Kompozitor 1984

Qo‘shimcha

1. N.Qoziyev. Dirijyorlik xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976
2. N.Qoziyev. Dirijyorlik xrestomatiyasi. 2 -qism, T.1976
3. N.Qoziyev. Dirijyorlik xrestomatiyasi. 3-qism, T. 1977
4. N.Qoziyev. Dirijyorlik xrestomatiyasi. 4 qism, T. 1986

Adabiyotlar ro‘yxati

Darsliklar va o‘quv qo‘llanmalar ro‘yxati:

- 11.N.Qoziyev. Xor dirijorligi xrestomatiyasi. 1-qism, T.1976, «O‘qituvchi» nashriyoti.
- 12.“O‘zbekiston mening Vatanim” – qo‘shiqlar to‘plami T.1996-2006
- 13.Shukurov J. Dirijyorlik. T., 2006
- 14.Bezborodova L.A. «Dirijirovaniye» M. «Prosvesheniye», 1990.
- 15.Jabbarov A.X. «O‘zbekiston bastakorlari va musiqashunoslari». Toshkent, «Yangi asr avlodi», 2005
11. Shamaxmudova B.V. Xor lug‘ati. O‘quv qo‘llanma. T., 2009 «Musika» nashriyoti

12.Foydali maslaxat

Dirijyorlik – jamoa ijrosini (orkestr, xor, ansambl) boshqarish san’ati, dirijyor esa jamoa musiqiy ijrosiga rahbar, u murakkab faoliyat turlarini egallagan bo‘lishi lozim, jumladan dirijyorlik ifoda harakatini yuqori saviyada o‘zlashtirib foydalana olish, musiqiy asar ijrosida san’atkor ijrochilarga- qo‘shiqchilarga sur’at, nyuans (tuslanish), boshlash, jumla (frazirovka), ansamblga rioya etish, soz (stroy) va pirovard natijada ijrochilar orqali asar mazmuni hamda g‘oyasini etkaza olishi lozim. Bu vazifalarni amalga oshirishda bo‘lajak dirijyor yaxshi musiqiy qobiliyat egasi bo‘lishi talab etiladi: eshitish, ritm hissi, sof va aniq ijro, yaxshi ovoz, vokal ijrochilik qobiliyati, ichki eshitish hissini rivojlantirish – tiniq va bir necha vokal partiyalarini ansambl bo‘lib ijrosini uyg‘unlikda bajara olish, vertikal (soz) eshitish va h.k. Ya’ni tabiiy musiqiy qobiliyat egasi bo‘lib, o‘z ustida muntazam shug‘ullanish, kerakli darajaga etishish, dirijyorlik mahoratini o‘zlashtirish – bu bilan dirijyorlik qilayotgan asarlarida qo‘l ifodalari, ko‘rsatish, asar mohiyati, mazmuniga ijodiy yondashib faoliyat yuritish malakalarini oshirish.